

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A belga világprobléma.

Budapest, április 16.

Most távolról zug a tömeg és mesziről nézhetjük a hatalmas színjátékot, amely kifejlődik, amikor a hatalom szembe kerül a néplelekkel. Kicsibe mult, hogy a nagy háboru itt ki nem tört ebben az országban, ahol az osztályuralom éppen olyan orgiákat ül, mint Belgiumban most. Csak hajsza választott el bennünket a roppant veszedelemtől, amit ez az összeütközés jelentett.

Mert veszedelmet rejtett magában, akármelyik fél győzött volna is. Nem a leveretés veszedelmére gondolunk itt, hanem arra, hogy a nemzeti vagyon igen nagy része ment volna kárba. És ami egyszer elveszett, azt akármilyen buzgó munka sem tudja pótolni többé. És gondolunk arra is, hogy a mindenre elszármániájában vérontásra is el volt szánva.

Mi volt a végső oka annak, hogy a tömegsztrájk nálunk elmaradt, azt most nem kutatjuk. A kortörténethez tartozik s majd annak idejében, ha megírják politikai történelmünk ezt a korszakát, bizonyára ezzel is foglalkozni fognak. De bizonyos, hogy a belga tömegsztrájk-nak vannak érintkezési pontjai azzal, amely nálunk készült. És — ha az egész

civilizált világ feszült kíváncsisággal néz is most Belgium felé — mégis Magyarország népeit érdekelheti legjobban az óriási harc lefolyása és különösen annak kimenetele.

Mert ugyanazok az okok idézték elő a roppant erupciót ott, amelyek itt ejtették lázba a lelkeket. Ott egy klerikális majoritás sulya nehezedik rá a közéletre és akadályoz meg minden modern fejlődést. És az a hatalom, mely magának foglal le mindent, éppen olyan kevésbé akarja megosztani a néppel a jogokat, mint ahogy nálunk száll szembe a népjogokkal, azok parancsoló követeléseivel a maradiság.

És ott is az idő érlelte meg az általános és egyenlő választói jog eszméjét, mint nálunk. A hatalom képviselői patriotikus jelszavakba burkolózik, mondván, hogy félti a hazát attól, hogy a proletáriátus is belekerülhet az alkotmány sáncaiba. Mi lesz a hazából, ha azok is voksokhoz jutnak, akik eddig munkából éltek, de a politikai jogokból ki voltak rekesztve?

Nem lehet félreérteni ezeknek a reakciós elemeknek intenczióit. Világos, hogy nem a haza sorsa nyugtalanítja őket. A haza Hekuba nekik, amikor arra gondolnak, hogy saját hatalmuk van veszendőben és a demokratikus választói jog véget vethet egy osz-

tályuralomnak, amely már annyi bünt és vétet halmozott össze, hogy csak radikális bünhödés várhat rájuk. Ezért ellenzik ott is fanatikus módon a demokrácia győzelmes előnyomulását és ezért kockáztatták a legnagyobbat, a mit egyáltalában kockáztatni lehet: a tömegsztrájkot.

Nem az első eset, hogy Belgiumban a tömegsztrájk fegyverét veszi igénybe a proletáriátus. Harmadszor száll sikra a munkásvilág ott a maga, idők által megérlelt jogaiért. Két ízben leveretésükkel végződött a nagy vállalkozás. Mindkét esetben a proletáriátus a polgárságra támaszkodott, mint kombattansra, abban a reményben és várakozásban, hogy kitart vele az utolsó csepp vérig is.

Innen a távolból bajos megítélni, hogy az előző tömegsztrájkok alkalmával miért, mely okokból merült ki hamarabb a belga polgárság, mint a proletáriátus. De bizonyos, hogy a harc közepén a polgárság visszavonult. Föl lehet tételezni, hogy a polgárságnak, legalább ami a földi javakat illeti, több veszteni valója volt, mint a munkásságnak. És nyilván a veszteség-számlára gondolt, amikor a harcot a maga részéről beszüntette. De éppen ezért nem győzött akkor a tömegsztrájk. A proletáriátus akkor nem volt olyképpen föl-

Egy fűtő életrajza.

Írta: Abádi Imre.

(Utánnomlás tilos.)

Gábor a világosság felé fordította a fejét és az orvos belenézett apró, szürke, összezsugorodott szeméibe, miközben egy kissé hátrahúzódtól az alkoholtól, mely a Gábor száján kiáradt, aztán leült, hogy megírja a receptet.

— Itt van, barátom, ezzel majd borogatni kell — mondta neki, amint átnyújtotta és egy okos ötlettel még hozzátette: és tudja meg, hogy ha folytatja az ivást, teljesen megvakul, érti?

— Igenis — felelt Gábor gépiesen, bután, félszegen és kizammogott az utczára. A fejét lelógatta, mint rendesen, mikor nem is volt olyan nehéz a pálinkától, mint most. Nyugodtan, kevésbé ingadozó léptekkel börtörkált keresztül az utczákon. Még nem eszmélt rá, milyen óriási áldozatot követel tőle a szemévilága, kilátásba helyezett fenyegető alkonya egyelőre nem érintette, a figyelmeztetés még nem verte föl a nyugalmát, csak annyival volt tisztában, hogy vele valami baj lesz, melyből most csak annyit intézett el, hogy az asszonynak nem kell róla tudni, nem fogja neki elmondani.

Este azonban — vasárnap lévén — teljesen lerészegedve tért haza és a szoba közepén dülöngyve, hadonászva ismételtette, össze-vissza hadarta az orvos szavait. Szerencsére az asszony még nem volt odahaza, a két kvártélyos pedig csak hallgatta Gábor egy ideig, mulattak rajta, de végre az egyik

megunta a dolgot és odavágta a gazdát a vaczkára, ahol elaludt.

A reggel józansága szomorúságot hozott Gáborra. Leverten, szótlanul indult a gégyárba, ahol fűtő volt, évek hosszu sora óta fűtött a nagy kazánok alá.

Gábor egy tanyán született és a végzet sajátságos összejátása volt az, hogy már gyermekkorának játékos vágyait, zsenge örömeit is a pusztai nap lángostorai bagyaszották, mert alig volt még képes megcsordítani a korbácsot, máris kiskománának szegődött és naphosszat járta a göröngyös tarlót, a repedezett, kopár legelőt. De ma már nem is igen emlékezett erre az időre; úgy tiúnt neki, hogy mióta csak él, ő a tüzet csinálja, szítja és ápolja szakadatlanul, mióta csak él, a rettenetes gyomru katlant éteti.

Nyáron félig meztelenül lapátolta a kőszentet a katlan vörös, falánk torkába, mely mint valami borzalmas szörnyeteg, síseregve sziszegett, habzsolva, hörögve nyelvelt a bedobott fekete széndarabek körül. A Gábor háta, válla és melle ilyenkor fényes volt, ragyogott a nedvességtől; duzzadó izmain gyöngyözött a verejték és nagy esőpekben folydogált rajta. Ha a tüzet szította, ki kellett nyitni a katlan vasajtáját és egy hatalmas vasruddal belenyúlt a zsarátkába, miközben a lángnyelvek nem egyszer kicsaptak, sziszegve nyújtották ki a karjukat, a hőség pedig dőlt, kiszakadt rá a katlanból. Ennek a vakító tüzfénynek fehéren villanó nyilai bántották a Gábor szemévilágát, de nem a pálinka. Dőlt rá a hőség, dőlt rá a rettenetes forróság s tikkasztó, pörkölő

korbácsával kergetett ki belőle minden elentálló nedvet: megverve Gábort örök, türetetlen szomjúsággal. Ezért kellett innia, ezért ivott Gábor, nemcsak munkaközben, odahaza is, de bármennyire ittasan lépett is a katlan elé, különös, hogy a zsarat első forró lehelletére kijózanodott; a fűtőházban, bár többnyire folyton ivott, mindig józan maradt, csak mikor fölváltották, akkor szabdult föl a szesz roppant hatalma.

A Gábor lelkét nem fogta meg a tűz sokféle szépsége, sohasem tinődött el rajta, nem voltak soha kérdései, töprengései:

— Mi a tűz? Mi a láng? Honnan jön és mi lesz belőle? Hiszen szava, lelke, ereje tömördek titka van a lángnak. . . Nem, nem, mindezt ő nem látta, nem érezte, nem értette meg, ő csak vak eszköze, buta, kábult eszköze volt a tüznek, melyben régi, régi őserdők vihara zugott, halott őserdők bánata, szerelme és fájdalma lebbant föl újra. A tűz pazar játéka, dala, zenéje érintetlenül hagyta a lelkét, mely üres volt, mondhatatlanul üres, kopár, mint a lepörkölt legelő; a betűszelleme nem emelte föl, nem világította be lelke homályát, mert Gábor éppen csak a nevé tudta leírni valahogy, erre se volt szüksége soha. Egyetlenegy belénevelt szokása emlékeztetett benne az emberre: ha az utczán feszülettel találkozott, mindig levette a kalapját, de nem tudatos, vallásos érzületből, hanem, mert valamikor így idomították, így látta az apjától, a nagyapjától, hát ő is csinálta. És ahogy ott állt ilyenkor levett kalappal: feje tetején — akárcsak a gondatlan bozót — csapzott, gyűrött haj-

szerelve, hogy a polgárság támogatása nélkül győzhetett volna.

Most másképpen áll a dolog. A belga proletáriátus okulva a multakon, a polgárságra ezuttal nem számít. Szervezkedés közben legfőleg a polgárság ama intellektuális elemeire számít, a mely meggyőződészerűen csatlakozott a haladó koreszméhez. Egyébként egészen a maga erejéből akarja megvívni a nagy csatát. És éppen ez az, ami a mostani tömegsztrájknak óriási jelentőséget ad.

Győzhet-e olyan tömegsztrájk, a melyet a munkásvilág teljesen a maga erejéből akar diadalra juttatni? Ez a nagy probléma sarjadzik ki a jelenlegi küzdelemből. És különösen győzhet-e akkor, ha — mint a jelentések hírül hozzák — a proletáriátus békés eszközökkel, de annál impozánsabban, tisztelni való komolysággal állja a harcát? Eddig ugyanis a forradalmi láz (minden tömegsztrájk szaturálva van forradalmi lázzal) nem ragadta a munkásvilágot erőszakosságokra. A munkaműhelyek némák, hangtalanok. Pihennek a gépek; a munka körforgalma szünetel. De nincs rombolás; nincs pusztítás. És eddig nincs hír arról, hogy a hatalom képviselői és letéteményesei provokálták volna a forradalmi állapotban levő lelkeket az erőszakosságokra. Lehet, hogy ezt is megteszik, mert olyan hatalom, amely elzárkózik a jogok megosztásától, mindenre képes.

Mindezt összevéve, a belga tömegsztrájk elsőrangú politikai világproblémává növekedett, amely mostanában túlnövekedik az összes világeseményeken. Lefolyásából és kimeneteléből tanulságot vonhatnak le a világ hatalmasai és küzködő népei egyaránt. És

különösen tanulhatnak abból Magyarország népei is. Hisz a tömegsztrájk eszméjét elodázták ugyan nálunk, de semmi körülmények közt sem ejtették el. Épp oly kevéssé, mint ahogyan nem lehet lemondani arról a reményről, hogy a mi népeink is egykor — hosszabb-rövidebb idő múlva — de mégis kivívják az egész soron politikai jogaikat.

Budapest, április 16.

A kultuszminiszter Bécsben. Mint jelentik, dr. Jankovich Béla, vallás- és közoktatásügyi miniszter, ma reggel titkára, dr. Kisfaludy Kálmán kíséretében Bécsbe utazott, hogy reszortügyekben a királynál kihallgatáson jelenjen meg. A kultuszminiszter kihallgatása valószínűleg holnap délután lesz.

Désy Zoltán Budapesten. Mint jelentik, Désy Zoltán csütörtökön reggel a fővárosba érkezik, de még e hét végén visszautazik Marosvásárhelyre, ahol vasárnap az egész erdélyi ellenzék részvételével beszámol választóinak a politikai helyzetéről. Gróf Károlyi Mihály és Vássonvi Vilmos vele utazik.

A hadiszükségletek és a vagyonadó. Néhány lap dr. Hantos Elemér beszámoló beszédével kapcsolatban cikket közöl arról, hogy illetékes helyen a fokozott hadügyi költségek fedezésére új vagyonadó behozatalával foglalkoznak. Ezzel szemben Hantos Elemér képviselő kijelenti, hogy az egyezri vagyonadó kérdésével, így mint a legújában Németországban megvalósították, egyáltalán nem foglalkozott, már csak azért sem, mert ettől a mi viszonyaink között semmiféle eredményt nem lehet várni. De foglalkozott a fokozatos kiegészítő vagyoni adó eszméjével, amely hivatva volna a hozadéki adórendszer igazságtalanságait kiegyenlíteni, mindaddig, amíg egész adórendszerünk a jövedelemadóra átszerelhető nem volna. Ha az adó alá vonható magánvagyonok összegét 40 millárd koronára tesszük és ezeket egy 0.1-től 0.5-ig emelkedő fokozatos vagyoni adóval sújtjuk akkor a magyar állam bevétele 40—50 millió koronát tenne ki, ami jelenlegi egyenes adóbevételünket huszöttszázalékkal fozozná.

borzalma egyszerre zudult most Gáborra s amint hirtelen fölemelkedett fekhelyén, megdöbbenve meresztette a szeméit, már tisztábban látott, de a ködgyömbök még el-elváltak előtte a levegőben.

Újra megszálta a félelem és behunyta a szeméit, hogy beleélje magát, előre elképzelhesse, milyen is lesz akkor, ha mindig csak sötétségre ébred és ezzel a fenyegető vakság következményének számtalan elviselhetetlennek tűnő gyötrelme vonult föl képzetében, de minden nélkülözések fölött az állott első sorban, hogy mi lesz, ha még a reggeli pálinkára valót sem tudja majd megkeresni. A szeméit újra és újra behunyta, leszoritotta néhány perczre: — mi lesz, hogy is lesz akkor. . . Nyári hajnal volt és az eső megeredt éppen. Zaj, csobogás nélküli hajnali, meleg eső esett és Gábor ezt most olyan szívesen, olyan figyelmesen hallgatta. A vízűrek muzsikája elnyomta bántó gondolatit, fátyolként berult a fejére és kellemesen elringott a zsongó eső-melódián. . .

Végre fölkel, felöltözködött, aztán behunyt szemmel próbált a kapuhoz jutni, hogy vajjon megtalálja-e. Az uteza még néptelen volt. A pálinkásboltot már kinyitották és Gábor — mintha mágnes vonzotta volna — egyenesen a butik felé tartott, mert:

— Háttha már mindegy? — mormogta, amint belépett és mielőtt behajította volna a számára kimért adagot, a csaposlegény előtt is megjegyezte:

— Háttha már ugy is késő, háttha már megvakulok ugyanis, ha nem iszom, nem igaz?

A csaposlegény nem értette, mit jelent ez a beszéd, részegnek tartotta és közönynyel bölintett rá egyet.

Változatlan helyzet.

— Miért volt Hazai Bécsben. —

Ujabb katonai tulkapás.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, április 16.

A politikai helyzet teljesen változatlan. A parlamenti szünet alatt, ha nagyobb összecsapások nem is történtek, a szemből álló táborok elkeseredése egyáltalán nem gyengült. De jellemző, hogy az ellenzék magatartásának jogosultságát már a másik oldalon is kezdik elismerni. Így az az újság, amelyet Tisza-pártinak mondanak, ma óva inti a többséget, hogy a pártabszolutizmust — bár a formai igazság a részén van — ad abszurdum vigye s ezzel magát végleg lejáratassa a nemzet előtt. Éppen nem valószínű azonban, hogy az okos szót a hatalommal visszaélők megérték, mert ezekre nem hat semmi tanács, figyelmeztetés, intelem, ezekre az ország haragjának egész erejével kell lesujtania. Előbb nem fog a helyzet kitisztulni.

Mai híreink itt következnek:

A király nem jön Budapestre.

Egy bécsi lap révén ma azt jelentették az újságok, hogy a király legközelebb Budapestre érkezik s hosszabb ideig itt marad. Ezzel szemben ma a főudvarnagyi hivatalban a következő felvilágosítást adták:

— Egyelőre szó sincs a király érkezéséről.

Öfelsége uti programját első sorban velünk szokták közölni, hozzánk pedig ebben az irányban semmiféle értesítés nem jött. Ilyen időjárás mellett hetekkel ezelőtt meg szokott érkezni a figyelmeztetés, hiszen a palota átfűtése legalább kétheti időt vesz igénybe. A felséges ur tervbe vett budapesti tartózkodást az idén is, de ennek terminusa egyelőre egészen bizonytalan. Most nincs a programban semmiféle utazás s a király még a berlini esküvőre sem megy el.

A miniszterelnökségen is határozottan megozafolták a király budapesti utazásának hírét.

Hazai ma volt kihallgatáson.

Báró Hazai Samu altábornagy, honvédelmi miniszter, aki vasárnap Bécsbe utazott, csak ma délelőtt tizenegy órakor különkihallgatáson jelent meg a királynál. Félhivatalos jelentés ugyan már ugy referált, hogy báró Hazai kedden járt a felségnél s a „hosszabb“ kihallgatáson a májusi előléptetések kapcsán tett jelentést, s azután elutazott, noha nem is utazott el. Sőt — valószínűleg hasonló alaposággal — már czáfolatot is fűzött az audienciához a kormány szócsove, hogy tudniillik tisztán találgatás az a lapjelentés, mintha a honvédelmi miniszter audienciája az állítólag tervezett létszámemeléssel állana összefüggésben.

Mindezekkel a közlésekkel szemben Bécsből ma a következőket telefonálják:

A király ma délelőtt tizenegy órakor májusi előléptetésekről tett jelentést, továbbá azokról a sürgős intézkedésekről, amelyek a honvédtüzérség felállítására és a honvédtüzérség új szervezeti tettek szükségessége. Beavatott örökben azonban azt hiszik, hogy a kihallgatás alkalmával az ujonczlétszámemelés kérdése is szóba került. Hazai ismételt tanácskozott Krobotin hadügyminiszterrel. Nincs kizárva, hogy Hazai útja a magyar belpolitikai helyzettel is összefüggött.

Hazai miniszter, aki délelőtt tizenegy órakor kihallgatáson jelent meg a felség előtt, délután a 2 óra 10 perczkor induló vonattal visszautazott Budapestre, ahová este negyednyolczkor megérkezett.

zattal és beesett, szürke, a sok erős fényhatástól csaknem teljesen pupillátlan szemmel, az alkoholtól elfehéredett ajakkal, egy kis sé hajlott testtartással, rogyant, otromba lábakkal: mintha ide, a fejlett, gazdag, ezer kényelmi kultúra kellős közepébe egy ismeretlen, exotikus, teljesen szűz világországba való ósálat pottyant volna, melyre valaki rongyos, elhasznált ruhadarabokat huzott és egy formátlan kalapot nyomott a kezébe.

*

A tűznek csak a forrósága, a gyötrelme volt az övé, a tűz Gábornak csak szomjuságot adott, mely mindent legyőzött előtte, még a vakság borzalma is megennyhült az ellenállhatatlan, sóvárgó szomjusággal szemben, még az orvos szavainak a hitele is megingott benne és ha éppen hitte is, mindig csak készült az italtól való tartózkodásra, mindig csak készült rá, de a fűtőházban újra csak elhalasztotta, egyre halogatta. Itt a katlan előtt, mikor a tűz gyilkosan forró hulláma megcsapta, a szomjuságok nehéz óráiban, mindig világosak, határozottak voltak a kételkedései, hogy nem az ital árt az ő szemének. Csak a reggelek józanságában szállta meg olykor a rettegés, ilyenkor aztán jöttek a bánatos fogadkozások, mely azonban nem tartott sokáig.

Egyszer még álmában is a tüzzel foglalkozott; óriási lángnyelvek lobogtak előtte s míg ő szüntelenül szította, piszkálta a vasdorongjával, a lángnyelvek körülfogták, siklottak, kigyóztak a teste körül, anélkül, hogy érezte volna perzselésüket. Ébredésekor rettenetes szomjuságot érzett, azonkívül szürke, ködös gömbök kavargtak a szeméi előtt, mint mikor sokáig a napba néz az ember. A szenvedély vad ereje és a vakság

Andrássy a közszabadság megerősítéséről.

A „Magyar Hírlap“ mai számában gróf Andrássy Gyula folytatja politikánk feladatainak bonczolgatását és a közszabadság megerősítéséről ír. Cikkje nagyjából itt következik:

A főrendiház mai szervezete kompromisszum eredménye. Tisza Kálmán, ki a pártabszolutizmus alapjait lerakta, de nagy hatalmát kimélettel, ritka tapinttal, az összeütközések kerülésével, egyszerűen elsőrangú taktikai érzékkel gyakorolta (amit követőiről nem lehet mondani), a főrendiházat a kormány akaratának teljesen alá akarta vetni. Ezért határtalan számú főrendi kinevezésére akart jogot szerezni. Az ellenzék, Apponyi, Szilágyi és a főrendek, közöttük atyám is, ezt elleneztek és a választási elvet kívánták érvényre juttatni. E küzdelem vége olyan kompromisszum lett, mely, sajnos, nem vált be.

A kinevezések számát korlátozták, de a kívánt függetlenséget meg nem szerezték. A kinevezett főrendek köteleességüket Magyarországon divó téves felfogás szerint nem annyira a meggyőződéses szavazásban, mint a párhüségben látják: a mindenkori kormánynak biztos gárdáját képezik.

E befolyást még döntőbbé teszi, hogy a született főrendeknél mellőzték a választást s helyett az adóezenzust hozták be. A született főrendek általa tiszteletreméltó, megbízható egyén, de nem alkalmas arra, hogy a törvényhozásnak függetlenséget és életerőt adjon. A kormányban, a parlamentáris elv teljes félreismerésével, sokan közülük egyenesen a királyt látják, aki iránt való lojalitás egyik főtulajdonságuk.

A főpapság a kormány befolyása alatt élve s békés hivatást képviselve, lelkiületénél fogva a politikai küzdelemre s a kormánytól való függetlenség biztosítására valóban nem alkalmas.

Ezért szükséges a főrendiház reformja. Politikai tartalmat s önállóságot kell neki adni.

Vissza kell térni az ellenzéknek az utolsó reform alkalmával elfoglalt álláspontjára. A választási elv útján kell a főrendiháznak életerőt adni. Magyarország csak demokratikus alapon fejlődhetik. Csak akkor erősödhetik meg, ha demokratikus elemei gazdagodnak, művelődnek s hatalomban növekednek.

Az arisztokráciának is mevan nálunk nemzeti hivatása. Ám e hivatását csak akkor fogja betölthetni, ha vagyoni függetlenségét erkölcsi és politikai függetlenséggel kamatoztatja a nemzet számára, ha sohasem felejt el, hogy törvényeink által is védett állása csak addig igazolható, míg minden befolyástól ment valódi függetlenséget tanusít.

A magyar történelemmel s a magyar földdel elválaszthatatlanul összekapcsolott birtokos nemesség képviselőihez a nemzet történelmével szintén összenőtt törvényhatóságok képviselőit is a főrendiházba kellene küldeni, de a tudomány és a modern társadalomnak is helyet kellene ott biztosítani. A múlt még életerős maradványa, a jövő már emelkedő tényezői együtt képezzenek egy kamarát, melynek választása meghatározott időszak után történjék s ne csak össze a képviselőház választásával. A születési jogot s a kinevezést azonban túlnyomó részben legalább a választás elve pótolja s így a törvényhozói jogot ne a véletlen, hanem szelekezió adja meg.

Ám a törvényhozás két házának reformja korántsem elég ahhoz, hogy a politikai életnek vizszaadjuk az egészességét és szabad mozgását. A parlament életet csak akkor fogja ujra átadni friss erő, ha az állami szervezet egészét is reformáljuk.

Legelőször a közigazgatás szorul javításra. A nemzetek politikai életének s alkotmányának minősége mindig összefügg a közigazgatás rendszerével. Nincs igazi szabadság önkormányzat nélkül s nem képzelhető szilárd abszolutizmus komoly önkormányzat mellett. A mai közigazgatás szervezete szemponthoz képest is rossz. A legfontosabb teendő a decentralizációs előmozdítása. Ma csaknem minden ügy a kormányhoz megy fel. A hatalomnak a minisztériumokban való összpontosítása a társadal-

mat függési viszonyba hozza a kormánytól. A tisztviselő helyzetét is javítani kell. Nem hiszem, hogy a hivatalnok Európának bármely más államában olyan alárendelt, olyan függő állásban legyen, mint aminőben a magyar van. S magát az egész közigazgatási apparátust a jog s a törvény nagyobb tiszteletére kell tanítani. Egyszóval: a közigazgatás terén nem elég a választási rendszert fenntartani. Messzemenő reformokra is szükség van, amelyeknek célja: a hatályosság fokozása mellett igazibb önkormányzatot és nagyobb jogtiszteletet biztosítani.

A bírói függetlenséget, e nagy kincsünket is fokozni kell. Nem tudom, nem volna-e helyes evégből azt kimondani, hogy a bíró fizetése szolgálati idejével automatizsá annyira emelkedjék, hogy az előléptetésnek a kormánytól el nem vonható joga a függetlenséget ne érinthesse?

A jelenlegi sajtótörvény sem felel meg a szükségletnek. Egyrészt a sajtó becsületsértései ellen nincs elegendő védelem, másrészt a sajtó bírói eljárás nélkül kormányzati hatalommal nagyon is megkárosítható.

A gyűlékezési s egyesületi jogot is szabályozni kell. E tekintetben nálunk a legteljesebb önkény uralkodik. A rendezés célja legyen a szabadság biztosítása, de maradjon meg annak a lehetősége, hogy a kormány az állam nagy érdekeit megóvhassa. Csak a legfontosabb reformokra akartam rámutatni, hogy ezekből is látható legyen, hogy milyen mérhetetlen fontosságú kötelességei vannak az ellenzéknek.

A Désy-pör a törvényszéken.

A Désy—Lukács-pör aktái tegnap délután érkeztek meg a királyi táblától a büntető törvényszékhez. Ma reggel dr. Balogh György elnök elé kerültek, aki még a délelőtti folyamán áttanulmányozta a terjedelmes akta-csomót és csak ezután fog intézkedni a továbbiakról. Az ügy további soráról a következőkben nyilatkozott az elnök:

— Az iratokat még nem volt időm átnézni, így tehát nem mondhatok ez idő szerint semmit arról, hogy ez ügyben mikor mi fog történni. A tanács tagjai ugyanazok lesznek, akik az első tárgyalás alkalmával szerepeltek. Előadó bíró dr. Kállay Miklós, szavazó bíró Langer táblabíró, aki ez idő szerint beteg.

Arra a kérdésre, hogy a vizsgálat lefolytatására kiadja-e az ügyet a vizsgálóbírónak, azt felelte az elnök, hogy még erre nézve nem intézkedett, erre nézve majd a referens tesz indítványt.

— Erről én semmit sem tudok, ez nem is tartozik rám — felelte Balogh.

Visszatartják a harmadéveseket.

A bécsi Zeit jelenti mai estilapjában: A közös hadügyminisztérium, tekintettel a közös hadsereg csapatainál és intézményeinél uralkodó kedvezőtlen létszámviszonyokra, rendeletet adott ki, hogy az 1910. évi sorozású, vagyis három évet szolgáló legénységet ne bocsássák idő előtt tartós szabadságra, ha pedig ilyen szabadságolások történtek, az illető legénység ismét behívandó. Ez a rendelet ellentétben áll azokkal a nyilatkozatokkal, amelyeket a hadvezetőség a delegációk előtt tett és azt jelenti, hogy a hadügyi kormány szaporítani akarja a tényleges állományt. Tudvalevő, hogy a hadvezetőség az ujonczlétszámot 103.100-ról főlemeli törvényes alapon 159.500 főre. Ez magával hozza, hogy az átmeneti időben, tehát 1912. évben, amely év átmenet a megrövidített szolgálati időre, a hadvezetőség 6600 ujonczszal többet állított be, 1913-ra pedig 23.100 ujonczszal többet soroztatott, s ezeknek helyében hasonló számú két évig szolgáló legénységet kellett volna szabadságra mennie. Az átmenet a két éves szolgálatra fokozatosan történtek és hivatalos kimutatás szerint 1914-ben akként kellene történni a változtatást a szolgálati időben, hogy addig az ideig nemcsak a harmadik, tényleges szolgálati évet töltő legénység, hanem az évi létszámemelések megfelelő második évet szolgáló legénységnek is szabadságra kellene mennie, úgy, hogy a törvény keresztülvételének

harmadik évében már összesen 29.900 embert kellett volna szabadságotolni. Az egész ujonczjuttalékból 134.500 ember két évig és 19.000 főnyi legénység 3 évig tartozott volna tényleges szolgálattal teljesíteni. De amint a történetek bizonyítják, sem az egyik, sem a másik számot nem tartotta be a hadvezetőség. Az ily módon keresztülvitt átmenet a kétéves katonai szolgálatra súlyosan érinti a lakosságot, de a hadvezetőség kénytelen volt ehhez a módozhoz folyamodni és a harmadik évet szolgáló legénységgel az egész évet kiszolgálattani, mert az ujonczjuttalék nem elegendő a hadsereg csapatainál és intézményeinél uralkodó nagyon kedvezőtlen tényleges állományhiányainak kitöltésére. A közös hadügyminisztérium tehát ezzel a rendelettel pótolja a békeállomány fogyatékoságait, ámbár nincs rá alkotmányos felhatalmazása.

A választókerületek beosztása.

A belügyminisztériumban már több választókerületi tervezet készült el, most azonban a megoldás végleges módját határozták el. E szerint a törvényben nem osztják be az egyes kerületeket, hanem csupán megállapítják, hogy mely törvényhatóság hány képviselőt küld. Minden megye és minden törvényhatósági joggal fölrüházott város képviselőinek számát megállapítja a törvény, de a kerületek beosztását a törvényhatóságokra bizza.

Az egyes törvényhatóságok azután szabályrendeletben állapítják meg a kerületek beosztását. Ez a szabályrendelet a belügyminiszter elé kerül jóváhagyás végett. A jóváhagyott szabályrendeletet a belügyminiszter be fogja mutatni a képviselőháznak.

A célja ennek a megoldási módoznak az, hogy amennyiben valamelyik megye vagy város területén belül a népességi viszonyok megváltoznak, a kerületek beosztása se legyen szigorúan megkötött, hanem a kerületeket a törvényhatóság, a belügyminiszter és a képviselőház hozzájárulása ujonnan beoszthatja.

Természetes, hogy a kormánynak ezzel a javaslattal az a célja, hogy esetleg politikai célok szerint változtathassák meg a kerületek beosztását.

Főszolgabírói erőszakoskodás.

Szmrecsányi György országgyűlési képviselő vasárnap kezdte meg beszámoló körutját a nyitrai szomszékú kerület 76 községében. A belügyminiszteri rendeletnek megfelelően minden községben bejelentették a népgyűlést, Szpál József főszolgabíró azonban mindenütt megtiltotta a beszámoló megtartását, még pedig azzal a megokolással, hogy a politikai helyzet és a nép izgatottsága nem engedi meg, hogy a lakosságot gyűlésekkel még jobban felizgassák. Szmrecsányi a főszolgabíró betiltásai miatt Kinorány, Nagybossány, Tőkésújfalú, Nyitraakolcs, Apátkolcs, Jeskófalu, Nádány, Nagybelicz és Kisbelicz községekben magánlakásokban, udvarokon, sőt a községeken kívül eső réteken volt kénytelen beszámolóbeszédét elmondani. Szpál főszolgabíró hat csendőr kíséretben mindenütt megjelent és még a magánlakásokba is be akart hatolni, de rázárták a kaput. Kinorány községben a nép olyan fenyegető magatartást tanusított a főszolgabíróval és a csendőrökkel szemben, hogy csakis a képviselő közbelépésének tulajdonítható, hogy baj nem történt. Woland Ignác kinorányi eszterest a főszolgabíró 80 korona pénzbírsággal sújtotta azért, mert Szmrecsányi a plébánia udvarán intézett beszédet az ott összegyűlt választókhoz. Szpál főszolgabíró különben az ellenzéki választókat a legártatlanabb korteszótták enéklése miatt is fogházbüntetéssel és 60—80 koronás pénzbírsággal sújtja. Amikor a kinorányi községi bíró több választóval együtt kérdőre vonta a főbíró, hogy miért üldözi az ellenzéki választópolgárokat, azt felelte, hogy ő egyenesen Craus István főispán utasítására teszi. Szmrecsányi vasárnap folytatja beszámoló körutját.

Budapest, április 16.

Kormányfőfink utazása. Bécsből jelenti: Haus Antal altengernagy, tengerészeti parancsnok ideérkezett. — Fiuméből jelenti: Gróf Wier-

burg István főmei kormányzó ma Budapestre utazott. — Dr. Kemény Károly belügyi államtitkár délvideki utazásáról visszatérve, átvette hivatala vezetését.

Elutasított szláv deputáció. A tót nemzeti párt múlt évben elhatározta, hogy küldöttséget meneszt a királyhoz, mert *Khuen-Héderváryhoz* és *Lukács*hoz felterjesztett memorandumaik elintézés nélkül maradtak. E memorandumok különösen az Apponyi-féle közoktatási törvény ellen emeltek panaszokat és hangsúlyozták azt a sérelmüket, hogy két millió tótnak nincs egyetlen középiskolájuk. Elhatározta tehát a tót nemzeti párt, hogy ezeket és egyéb sérelmeket egy audiencián fogják a Felségnek feltárni. A miniszterelnök azonban néhány nappal ezelőtt a tót párt elnökének, *Mudrony Pálnak*, tudomására hozta, hogy a *Felség jelenleg nincs abban a helyzetben, hogy a küldöttséget fogadja.*

Terjed a köztársasági eszme. Csongrádról jelentik: A csongrádi iparos olvasókör válaszmánya elé a választmányi tagok többsége indítványt adott be, hogy a kör a kormány erőszakos intézkedéseire való feleletül adjon kifejezést köztársasági érzelmeinek és a kör részére rendelje meg a Magyar Köztársaság című folyóiratot. Elhatározták még az iparoskör választmányi tagjai, hogy dr. Nagy Györgyöt, a makói közigazgatási brutalizálás alkalmából üdvözlők. — A főszolgabíró tudomást szerezve a dolgról, vizsgálatot indított a köztársasági iparcok ellen, miután az olvasókörnek nincs joga politizálni. — Tudomására jutott a főszolgabírónak, hogy a csongrádi köztársasági polgárok a közel jövőben alakuló gyűlést is akartak tartani, hogy a köztársasági párt helyi szervezetét megalkossák, a szervezők ellen a belügyminiszter legutóbbi rendelete alapján ennélfogva eljárnak.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár házait. Münchenből jelentik, hogy a német császár és a cumberlandi herceg közt Hamburgban megtartott tanácskozásról jól értesült helyen a következőket mondják: A tanácskozások arra irányultak, hogy *Ernö Ágost* herceg részére lehetővé tegyék a braunschweigi trón elfoglalását a hannoveri trónról való lemondással kapcsolatosan. De ezt a lemondást sem a cumberlandi herceg, sem életében egyetlen fia nem fog hivatalosan elismerni. A kérdés államjogi elintézése két irányban fog megtörténni: *Ernö Ágost* herceg Braunschweigban megalapíthatja a Braunschweig-Lüneburg-ház mellékágit s tovább mint regenseherceg vezetheti Braunschweigban a régeaséget. A hamburgi találkozásnak egy eredménye az is, hogy a német császár és a cumberlandi herceg még jobban megbékültek egymással. Az, hogy *Olga* hercegnőnek *Albert* herceggel való eljegyzése még most nem publikáltatott, nem jelent semmit. A fiatal hercegi jegyes-jelöltek még rövid ideje ismerik egymást s egy gyors eljegyzés még korai volna.

A német külügyi költségvetés. Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés ma folytatta a külügyi költségvetés részletes tárgyalását. Röviddel az ülés megnyitása után *Jagow* államtitkár közölte, hogy a francia külügyminiszter közölte a párisi német nagykövettel, hogy a Nancyból eddig beérkezett jelentések még nem adnak kellő felvilágosítást az összes tényekről és hogy a francia kormány ennélfogva egy magasabb állami hivatalnokot alapos, szigorú vizsgálat lefolytatásával bízott meg. Az eredmény — tette hozzá az államtitkár — legközelebbre várható. Másrészt a strassburgi helytartó táviratilag közölte velünk, hogy a kiránduló németek vallomásait, melyeket a németek a metzi hatóság előtt jegyzőkönyvbe mondtak, legközelebb el fogja küldeni. Mihelyt a jegyzőkönyv megérkezik a párisi német nagykövetségnek forjnak azokat megküldeni, aki azután értékesíteni fogja a közléseket a vizsgálatnál. Gróf *Miellschinski* (lengyel) polonizál Németország és Poroszország lengyel politikája ellen és rámutat arra, hogy a lengyelek Ausztriában, ahol úgy bíznak velük, mint a többi állampolgárokkal, nagyon értékes szolgálatokat tesznek az államnak. *Bernstein* (szociáldemokrata) ismétli a követelést, hogy Romániára pressziót gyakoroljanak a berlini szerződésben a zsidókat illetőleg vállalt kötelezettség teljesítése dolgában. Ezután a külügyi hivatal költségvetésének egyes tételt

elfogadják, épp úgy azt a határozati javaslatot, mely kimondja, hogy a diplomáciai pályára a tehetségeket kell engedni, tekintet nélkül anyagi viszonyaikra. A ház áttér a birodalmi kancellár és kancellária költségvetésének tárgyalására. A szociáldemokraták határozati javaslatot nyújtottak be, amelyben sürgetik mielőbbi beterjesztését egy olyan törvényjavaslatnak, mely a birodalmi gyűlési választásokra a kisebbségek védelme érdekében, valamint az egyenlő választójog tényleges keresztülvételét végezt az aránylagos választói rendszert hozza be. *Gradnauer* (szociáldemokrata) több politikai kérdést tesz szóvá, amelyekre *Belhmann-Hollweg* birodalmi kancellár válaszol. A birodalmi kancellár kijelentette, hogy a jezsuitatörvény megszüntetésére vonatkozólag a birodalmi gyűlés által elfogadott javaslat a szövetségtanács előtt van úgy, hogy a belügyi államtitkár az egyes kormányokkal erre vonatkozólag tárgyalásokat folytatott. *Gradnauer* képviselőnek arra kérdésére, mely Morel francia szocialista kiutasítására vonatkozott, a birodalmi kancellár kijelentette, hogy be kell várni a hivatalos tényleírást. Ha a szociáldemokraták azt hiszik, hogy tiltakozni kell javaslatunk ellen és gyűléseket kell tartaniok, és ha vállalni akarják a felelősséget azért, hogy megtagadják Németországtól a véderő azon megerősítését, amelyre a biztonság szempontjából szükség van, úgy végezzék el ezt a saját lelkiismeretükkel. (Helyeslés.) Ha idegen segítséget keresnek maguknak, akkor ne csodálkozzanak, hogy mi az ellen tiltakozunk. A birodalmi kancellár ezután a vételet szerződés alapján bizonyítja, hogy a császár a kádneni birtokot megvásárolta és így folytatja: Ez ügyvel kapcsolatban előttem szóló áttért a császár egyes kijelentéseire. Panaszképpen említette, hogy a császár Berlinben márczius 10-én porosz tiszték társaságában ebédelt s ez alkalommal beszédet mondott, amelyben felkiáltott, hogy harcolni kell a hitetlenség sötét hatalma és a hazátlanság szelleme ellen. Hát uraim, tagadhatja-e valaki, hogy ily sötét hatalmak tényleg munkálkodnak nálunk? Kell-e nekünk túrnunk hogy a szociáldemokraták saját kigunyolja az Istenbe vetett hitet? (Közbeszólások a szociáldemokratáknál: *Nem igaz! Hazugság! Élénk mozgás.*) Sajtófeljegyzések nincsenek nálam, de nagy mennyiségben mutathatnám be azokat. Nemrégiben a Leipziger Volkszeitungból cikket küldtek nekem, amely a keresztény vallás intézményeit oly módon vázolja, hogy kénytelen voltam az igazságügyi hivatal államtitkárát arra kérni, tegye vizsgálat tárgyává, vajjon nem lehet-e a cikk írója ellen büntetőjogi eljárást indítani. De ha őszinték, sajtószemelvények nélkül is kenezdálják, hogy minden türelem mellett úgy találják, hogy a szociáldemokraták, — talán nem a házban, de a házon kívüli működésükben és a sajtóban folyton támadják mások vallását és hitét. Hosszabb vita után, melynek tárgya a belpolitika volt, és melynek folyamán a szónokok közül többen a kormány lengyelelles politikáját teszik szóvá, a birodalmi kancellár felzetést megszavazzák. A szociáldemokratáknak választójogra vonatkozó határozati javaslata feletti szavazásnál határozatkép telenség mutatkozik, miert is az ülést berkeszték. A határozati javaslat mellett kilenczvenen, ellene 88-an szavaztak. Legközelebbi ülés holnap lesz.

A francia-német incidens. Nancyban tudvalevőleg néhány *Metz*ből kirándult német férfit inzultáltak. *Párisi* jelentések szerint Németországban az incidensről szóló közlések mértéktelenül tulzottak. Három német férfi, de nem katonatiszt és kíséretükben két hölgy diákok részéről némi molesztálások tárgya volt. A kaszinóban színelőadások közben a karzatról néhány fütty hangzott el. Ez az incidens egészen figyelmen kívül maradt. Az idegenek azután egy szomszédos sörházba mentek, ahova mintegy féltucat diák kísérté és megint molesztálta őket, de a vendéglős közbelépése nyugalomra bírta a diákokat. Amikor az idegenek a pályaudvarra mentek a hákok és mintegy ötven kíváncsi ember követte őket és folytatták rossz vicezeiket. Mintegy tizenkét tüntetőnek sikerült a perrenra nyomulni, ahol a vonat elindulásáig üzték tréfáikat. Az incidenset nyilván fiatalos, kissé hevülékény emberek okozták, akik úgy látszik, nem voltak tudatában viselkedésük izléstelenségének. *Pichon* külügyminiszter különben megmutatta *Schön* párisi német nagykövetségnek a nancy-i incidensre vonatkozóan a belügyminisztériumba érkezett jelentéseket és megjegyezte, hogy a teljes tényállás megállapítására *Augier* államtanácsost Nancyba küldi. Az államtanácsos tegnap este kilenc órakor el is utazott és már Nancyba is érkezett. Ma reggel 9 órakor a prefekturára ment és azonnal megkezdte a vasárnapi incidenssel kapcsolatban a vizsgálatot. — Ezenkívül újabb kínos in-

cidens is történt németek és francziák között *Grenoble*ban. Az esetről az „*Echo de Paris*” a következőket közli: A grenoblei színházban tegnap a „Francia hadsereg” című hazafias látványosságot játszották. Az előadásban sok német is volt, s ezek az idegenek hangos szóval becsürelték a színházakat, a darabot és leginkább a francia elbizakodottságot. A francia publikum annyira fel volt háborodva a német okvetetlenkedés miatt, hogy bizonyára súlyos következményei lettek volna az afférnek, ha a németek idejében el nem hagyják a színházat. Néhányan utánuk siettek és a ruhatárban kérdőre vonták a német vendégeket, lármás jelenet keletkezett, amelynek a színházban lévő rendőrtiszt vetett véget. — Mint *Párisból* jelentik, a Nancyba küldött belügyminisztériumi delegátusnak az a főfeladata, hogy megállapítsa, vajjon az afférben katonatiszteknek is volt-e szerepük, mert az itteni német nagykövetség ennek kiderítésére helyezi a fősúlyt. Egy francia lap is elismeri, hogy a német kereskedők bántalmazása alkalmával egy francia altiszt is jelen volt, de tagadja az említett lap, mintha a németektől azt követelték volna, hogy a francia egyenruha előtt tisztelegjenek. A vizsgálat megállapította, hogy egy diák, aki magát a németeknek mint Heinrich Heine mutatta be, a német utazókat a legohlatlanabb módon sértegette. Báró *Schön* párisi német nagykövet nyilatkozott egy hírlapíró előtt és hangsúlyozta, hogy a mostani zavaros atmoszférában még inkább kell vigyázni, semmint egyébkor. Azt a kívánságát fejezte ki a német nagykövető, vajha a francia kormány olyan elégtételt adna, amelyből Németországban mindenki meggyőződhetne, hogy a német állampolgárok biztonságát Franciaországban ezentul sem fogja semmi veszélyeztetni.

A nancy-i incidenshez fűződik az alábbi eset is, amelyet *Párisból* jelentenek: Ma délelőtt a diákok viharos tüntetést rendeztek a Sorbonne egyetem Milliosd, a német nyelv tanára ellen. A tanárt, amikor kijött az épületből, mintegy ötszáz liceumi hallgató várta az utcán, kik torokszabdadtából kiáltották feléje:

— *Berlinbe! Berlinbe!*

— *Le Milliosd!*

— *Elszáz kell nekünk!*

A diákok több mint negyedóra hósezaig lármáztak és a rendőrségnek kellett kiszabadítani a tanárt, hogy hazamehesen. A tüntetők ezután a Concorde-térre vonultak és ott Strassburg városának a szobrát megkoszorúzták.

Az Unio alelnöke a gazdagok ellen. Mint *Newyorkból* jelentik, az Egyesült-Államok alelnöke *Marshall* nagy beszédet mondott tegnap — a gazdagok ellen. Az alelnök arról panaszkodott, hogy a milliárdosok és milliomosok nem teljesítik erkölcsi kötelezéseiket az állammal és a társadalommal szemben. Vannak ugyan, akik kulturális és humanitárius célra valóban fejedelmi alapítványokat tesznek, de *Marshall* szerint az áldozatkészség minden gazdag ember kötelessége. Az úgy mond, hogy sok gazdag ember vonakodik ezt a kötelességet teljesíteni nyugtalanító jelenség.

Figyelmeztetni akarom a gazdagokat arra — mondotta *Marshall* — hogy micsoda nagy veszedelem lesz abból, ha majd azoknak, akiknek semmijük sincsen, egy napon eszükbe jut, hogy föllépjenek azok ellen, akik gazdagok? A nép nagy többségének az a véleménye, hogy a nagy vagyonok nem rendes uton gyűltek össze. Az egy- milliárdosnak nagy vállalatok részvényeseit kellett kiátszania és tönkretennie, hogy nagy vagyonhoz juthasson, a másiknak hatóságokat, sőt egész parlamenteket megvesztegetnie, a harmadiknak börtönben kellett áldozatokat találnia. Végzettségében minden nagy vagyon a néplől ered és ahány ember milliárdossá lesz, annyi százezer ember válik koldussá.

Majd azt fejtegette a szónok, hogy az örökösödési és végrendekezési jog tulajdonképpen nem természetes jog, hanem csak kiváltság, melyet az állam ad polgárainak és amelyet az állam el is vehet tőlük.

Figyelmeztetni akarom a gazdagokat, min-dotta *Marshall*, hogy bekövetkezhetik az örökösödési törvények eltörlése és ebben az esetben az állam lesz az óriási hagrétékek egyetlen örököse. Teljesítsék a gazdagok erkölcsi kötelezéseiket az állammal és a társadalommal szemben, ha azt akarják, hogy ez az esélyesség be ne következzen.

Fegyverszünet előtt.

Kész a béke. — Rendezik a Balkán pénzügyeit. — Versengés Szalonikiért. — Független a montenegrói konfliktus.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 16.

Előreíthatóan a csendes fegyverszünet hamar fel fogja váltani a hivatalos fegyverszünetet. A nagyhatalmak által nehezen kivívott béke már be van jegyezve, a nagykövetek tanácskozásain teljes az egyetértés és már minden előkészület megtörtént a párisi pénzügyi konferenciára, amelyen véglegesen likvidálni fogják a szomorú törökországi csődöt és rendezni fogják a Balkán pénzügyeit.

A montenegrói konfliktus elintézése még független van. Fantasztikus hírek röpködnek, amelyek szerint a monarchia egészen új kibontakozási tervet készített. Nem valószínűek ezek a hírek. Skutari ostroma egyelőre szünetel, de a konfliktus még egyáltalában nincs elintézve, sőt későbbi komplikációk sincsenek kizárva.

A haldokló háború.

Megkötik a fegyverszünetet.

Bécs, április 16. Az Agence Havasnak azt a híret, hogy Bulgária tizenöt napos fegyverszünetet kötött Törökországgal, még nem erősítették meg. Ugy látszik, hogy még nem jött létre a fegyverszünet, de valószínű, hogy a legrövidebb idő alatt megkötik. A fegyverszünet előreláthatólag csak egyfelől Törökország, másfelől pedig Szerbia, Bulgária és Görögország közt jön létre, míg Montenegro tovább akar harcolni és ez okból a neki kölcsön alakjában felajánlott pénzügyi kárpótlást is visszautasítja azzal, hogy Montenegro, éppugy, mint a többi balkáni államok, csak hadi kárpótlásra tart igényt.

London, április 16. Hivatalos megerősítése még nincsen sem Szófiából, sem Konstantinápolyból annak a hírek, hogy Törökország és Bulgária közt a Balkán-szövetségek egyetértésével létrejött a fegyverszünet, de itteni diplomáciai helyeken azt mondják, hogy csak órák kérdése a hadjárat végleges megszüntetése. A szófia-i kormány mára, szerdára várja a hozzájárulást Belgrádból és Athénből, s mielőtt a megjön, hivatalosan is ki fogja jelenteni a fegyverszünet megkötését.

Péterváron már tegnap pozitív hivatalos hírt kaptak a fegyverszünet megkötéséről, mely, hír szerint, főleg Oroszország, szófia-i képviselőjének köszönhető. Ide eddig nem érkezett hivatalos híradás, de Konstantinápolyból magánúton érkezett jelentés szerint Törökország és Bulgária már a jövődéli határvonalra vonatkozólag is megegyeztek.

Berlin, április 16. Egyelőre csak Bulgária és Törökország között jött létre a fegyverszünet, de nemsokára a többi hadviselő féllel, legalább is Szerbiával és Görögországgal is meglesz a fegyverszünet. Bulgáriának sürgősen érdeke békét kötni, mert az a veszedelem fenyegeti, hogy háborúba keveredik eddigi szövetségeseivel. Az a kritikus helyzet, amelyben Bulgária Szerbiával és Görögországgal van, arra indította a szófia-i kormányt, hogy sieltesse a megegyezést a portával. Máris vannak, bár még nem erősített, de hitelesnek látszó jelentések üzeütközéséről bolgár és szerb csapatok között. Istip-ben véres konfliktus volt bolgárok és szerbek között. A nagyhatalmak eddig még nem foglaltak állást a balkán-államok hódított területeinek felosztása tárgyában és talán nem is fogják, mert a nagyhatalmakra csak Albánia határainak meg-

jelölése tartozik, amit a londoni nagykövetségi konferencia el is végzett és a balkán-államoknak ezeket a határokat respektálniuk kell. Ami Macedóniát és Szalonikét illeti, Bulgária és Szerbia közt e miatt nyilván versengés lesz, de a nagyhatalmakat ez csak annyiban érdekli, amennyiben Európa érdekeit veszélyeztetné. A balkán-államok dolga, hogy egymás közt megállapodjanak a zsákmány fölosztására nézve.

Páris, április 16. Most már tárgyialan lett Cambon londoni francia nagykövete az a javaslata, hogy a nagyhatalmak rendezzenek flottatüntetést Konstantinápoly előtt, így adván tudtára Bulgáriának, hogy nem tülrik az előnyömlást Konstantinápoly ellen. Miután a fegyverszünet megkötése közvetlenül küszöbön áll, a londoni nagykövetségi reünión ezt a javaslatot nem is fogja tárgyalni.

A nagyköveti reünión.

Bécs, április 16. Holnap két nagyköveti reünión tartanak és pedig Péterváron és Londonban. A londoni reünión, Grey távollétében, sir Arthur Nicholson fog elnökölni.

A reüniónak Albánia északi és északkeleti határaitra vonatkozó határozatát már legközelebb közlik a szövetségesekkel.

Londonban már készülnek a békétárgyalások megindítására. A londoni nagykövetségi reünión ma Albánia közigazgatási kérdéseivel foglalkozik.

A párisi pénzügyi konferencia.

Páris, április 16. Az a pénzügyi bizottság, amely a Törökország és a balkáni államok között fölmerült pénzügyi kérdéseket rendezni fogja, már ma megkezdi tanácskozásait Pichon miniszter elnöklésével.

Páris, április 16. Azt a pétervári jelentést, hogy a nagyhatalmak a párisi pénzügyi konferencia után európai kongresszust akarnak tartani, itteni illetékes helyen korainak mondják.

Pétervár, április 16. A pénzügyminisztérium számviteli osztályának igazgatója, Davidov Párisba utazott. Utja azokkal a pénzügyi kérdésekkel függ össze, amelyeket a Balkán-hadjárat maga után von. A párisi pénzügyi konferenciára a szerb kormány megbízottul Marinkovics bankigazgatót nevezte ki.

Hármas versengés Szalonikiért.

Belgrád, április 16. A szerb kormány jegyzéket intézett a három szövetséges kabinethez, s tiltakozott benne az ellen, hogy akár Bulgária, akár Görögország önhatalmuan anektálja Szalonikét. Szerbia igényt tart Szalonikira és már eleve jelzi, hogy amennyiben a szövetségesek ebben nem egyeznének bele, azt fogja kívánni, hogy Szaloniki közös birtok legyen.

A montenegrói konfliktus.

Nikita felháborodott.

Bécs, április 16. A Südslavische Korrespondenz Czetinjéből felhatalmazást kapott a következő közlemény nyilvánosságra hozatalára: Az európai sajtó egy részében feltűnő makacssággal minduntalan megújul az a hír, hogy Nikita király néhány millió frank kárterítésért hajlandó lemondani Skutariról és olyan formában kelportálják, mintha a montenegrói kormány és a király már tárgyalnának a kárpótlásról, csak az összeg nagysága nincs még meghatározva. Egyes lapok tovább mennek és nem átalják azt irni, hogy Nikita

király és kormánya csak azért nem adta még beleegyezését a vásárba, mert ilyen módon fel akarja srófolni az árat. Az európai lapoknak ezek a közleményei arra céloznak, hogy Nikita király tekintélyét aláássák. Hitelesen és a legnagyobb határozottsággal kijelenthetjük, hogy sem Nikita király, sem a montenegrói kormány, sem közvetve, sem közvetlenül ilyen tárgyalásokat nem folytat és senkinek felhatalmazást nem adott olyan tárgyalásokra, melyeknek az a céljuk, hogy akár a királynak, akár Montenegro bármilyen összegot is juttassanak annak fejében, ha lemond Skutariról. Minden állam kormánya jól tudja, hogy ilyen tárgyalások sem Czetinjében, sem máshol nem voltak és Montenegro sohasem mutatott rá hajlandóságot, hogy pénzért áruba bocsássa derék sok ezer harcosának életét. Montenegro népe még a föltevést is visszautasítja, hogy ilyen vásárra kapható volna. Nincs montenegrói ember, aki elhinné, hogy Nikita király ilyenre képes és egész Montenegro föl van bősülve, amiért a külföldön szeretett királyát és dinasztiját ilyen alávaló módon meggyanúsítják. A hónapokig tartó küzdelem Skutari körül nem frázisokért, nem jelszavakért folyt. A király népének egyértelmű kívánsága szerint harcolt Skutariért, Montenegro Törökország ellen küzd, s addig fog küzdeni, amíg célját eléri.

Fantasztikus hírek.

Róma, április 16. Fantasztikus hírt közöl bécsi tudósítójának jelentése alapján a Bolognában megjelenő Resto del Carlino: Azt állítja, hogy az osztrák-magyar monarchia a Skutari-kérdést és a vele összefüggő bonyodalmas problémákat akként akarja megoldani, hogy Nikita királyt fogja megnyerni az albán trónra és ha majd Albánia egyesül Montenegroval, amely módon lehetővé válik Nikita számára, hogy ne kelljen lemondania a montenegrói trónról, megakadályozza Ausztria-Magyarország Szerbia és Montenegro egyesülését. Az idézett lap továbbfűzi ezt a fantasztikus hírt azzal, hogy a bécsi külügyminisztérium furcsa eszközökhöz folyamodott, megnyerendő a terv számára a monarchia közvéleményét. Így Odescalchi Olivér herceg, akinek tollából legutóbb rópirat jelent meg, Albánia jövőjéről, magyar huszárezredesi egyenruhában meglátogatta a külföldi lapok bécsi tudósítóit s elmagyarázta nekik ennek a tervnek előnyeit. Mivel azonban ennek az intrikának még idejekorán mélyére jutottak az illetők, a herceg fáradásainak nem lett praktikus eredménye.

Szünetelnek a hadműveletek.

London, április 16. Czetinjéből jelentik: Még nincs megbízható hír arról, hogy a szerb kormány visszahívta volna Skutariából a szerb hadseregeket. Skutari körül szünetelnek a hadműveletek, mert a nagy havazás miatt közlekedés lehetetlen.

A Daily Expressnek táviratozzák Czetinjéből: Skutarinál nagy hóvihar dühög, s ezért szünetel az ostrom. Egész Montenegroban kegyetlen téli időjárás uralkodik. A montenegrói kormány kijelenti, hogy nem engedi magát pénzzel megvesztegettetni és nem mond le Skutari valóságáról. Ami Ausztria-Magyarországnak azt a javaslatát illeti, hogy Novibazárral kívánja kárpótolni Montenegro, ez az ajánlat elfogadhatatlan, mert Montenegro nem akarja megrövidíteni Szerbiát.

Vádak Skutari parancsnoka ellen.

Konstantinápoly, április 16. Ifjutóről Czetinjéből elkeseredett lett a hangulat az albánok ellen. A Tanin azzal vádolja Essad pasát, hogy az albánok megvesztegették és ő ki akarja szolgáltatni Skutari az albánoknak. Azért ölte meg Hassan Rizát, hogy magához ragadja Skutari parancsnokságát. Más lapok is követelik, hogy a kormány azonnal rendelje vissza Essad pasa seregét, legalább ez a török haderő nem kerül az ellenség hadifogságába.

A belga sztrájk.

— A munkásság kitart a sztrájk mellett. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 16.

A belgiumi sztrájkban a mai nap nem hozott újabb eseményeket. A sztrájk, mint a pártvezetőség előre elhatározta, csendes lefolyású és csak elvőtte akadnak összetűzések a katonaság és a sztrájkolók között. A pártvezetőség tudatában van annak, hogy csak ilyen fegyvelmezett és csendes tüntetéssel sikerül a harcokat diadalra vinni, mert így nem gyengíti egyrészt külső beavatkozás a munkásság erejét és a polgárságnak kétségtelenül jelentős szimpátiáját is csak így tudja biztosítani a maga számára.

Farkasszemét néz így a két ellenfél egymással és kíváncsiak vagyunk most, hogy ez az új harcászati mód milyen eredménnyel fog járni. A munkásság öntudatos és nyugodt magatartása imponáló módon bizonyítja azt a politikai érettséget, mely tulajdonosa az elnyomott munkás-osztálynak és a mely végül is megunt a százados szolgálót.

Távíratunk a következők:

Brüsszel, április 16. A sztrájk rohamosan terjed s most már 300,000-nél több munkás tette le a szerszámot. Liègeben még tegnap csak harmincezeren sztrájkoltak, ma már, hatósági becslés szerint, hatvanháromezer a sztrájkolók száma. Verviersben a sztrájk első napján tizenegyezer munkás tette le a szerszámot, ma tizenkilencezer munkás sztrájkol. Az ország minden részéből azt jelentik, hogy a rend példás. A közbányamunkások legnagyobb része — hír szerint — csak most fog sztrájkba lépni, ellenben a kikötőmunkások nem engedelmességek a szociálista pártvezeték felszólításának. Tegnapelőtt még sztrájkoltak az antwerpeni kikötőben, de ma újból megkezdték a munkát. A hajóstársaságok még tegnap úgy tervezték, hogy nem küldenek Belgiumba gőzösöket, de ma már elindultak a hajók Antwerpenből, mert a munkások kijelentették a hajóstársaságoknak, hogy dolgozni akarnak.

Hennegan, április 16. A sztrájkolók több helyen szétszaggatták a telefon- és távíróvezetéseket, mire katonaság vonult ki és több munkást megsebesített.

Brüsszel, április 16. A lüttichi kerületben ma újból növekedett a sztrájkolók száma. Huyban szintén terjed a mozgalom. Antwerpenben a sztrájkolók számát 15—17,000-re becsülik. Harenben dolgoznak. Néhány hajó is el tudott indulni. La Louviereben a közúti vasut ma délelőtt óta ismét közlekedik, de csak este hat óráig. Az iparvidék központjában a pályaudvarokat és hidakat katonaság és csendőrség őrzi.

Brüsszel, április 16. Hivatalos adatok alapján a kormány tegnap este 257,000-ben állapította meg a sztrájkolók számát, azonban az utcai körmenetek és a megfélemlítések erősen megnövelték ezt a számot. A sztrájkolók közül sokat letartóztattak, mert behatoltak az üzemből levő gyárakba és kényszerítették a munkásokat a sztrájkra. Lüttichben szándékosan elterjesztették azt a hírt, hogy a bankjegyek értéküket veszítették, mire a nép megröghanta a bankokat és érzepnt követelt a bankjegyekért. Sok kereskedő felhasználja az alkalmat az árúzikkek drágítására. Genfben 31 helységben levest osztogatnak a sztrájkolóknak. Több tanító összeállott és naponta a saját költségükön 1200 adag levest adnak ki hussal, egy csoport diák 300 adag és a liberális club 10,000 adag levest oszt ki naponként. Varocque nagyiparos és szabadelvű képviselő, aki maga is nagy kárt szenved a sztrájk által, tizenöt ezer gyermeknek ad eleséget. Brüsszelben a zölség ára megkétszereződött, a tojás, hus, vaj és szárnyasállat is roppant drága. Idegenforgalom már alig van, az utcákon katonaság és csendőrség czirkál, amely különösen a távíróvezetésekre vigyáz. La Louviere városában

minden utcán katonaság táboroz. A sztrájkvezetőség 305,000-re teszi a sztrájkolók számát.

Brüsszel, április 16. Marquet, a bezárt osztendei játékkarlang sokszoros milliomos volt tulajdonosa, százezer frankot bocsátott a szociáldemokrata párt vezetőségének rendelkezésére. Azt mondják, hogy Marquet így akar boszút állítani a kormányon, amiért törvényben tiltotta be a játékkarbankok működését.

A nagybeteg pápa.

— Állapota reménytelen. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 16.

A nagybeteg pápa napjai már alighanem meg vannak számlálva. Az igazság körülbelül az, hogy állapota reménytelen és a Vatikánban ma már senki sem bizik a pápa felgyógyulásában, noha a vatikáni körökben még ma is titkolóznak és hogy semmiféle hír ki ne szivároghasson, az összes vatikáni tisztviselőknek megtiltották, hogy a Vatikánt elhagyják. Az összes folyosókon és bejáratoknál a svájci gárdisták őrködnek, s főleg arra vigyáznak, hogy újságíró ne juthasson be a palotába. Mai távíratunk mind arról számolnak be, hogy a pápa állapota az elmúlt éjszaka folyamán ismét rosszabbra fordult, s az a néhány órai javulás, mely tegnap oly sok reménnyel kecsgettette az orvosokat, ma reggelre fenyegelő veszedelemmé vált.

Római tudósításainkat itt adjuk:

Az elmúlt éjszaka éjjeli szolgálata még egy orvost berendelték. A pápa nehezen lélegzik és szíverése is időnként megakad. Egy prelátus tegnap este utasítást kapott, legyen készen arra, hogy a pápának szükség esetén föladjon a haldokló szentségét.

Egy másik jelentés szerint X. Pius pápa állapota tegnap késő éjjel hirtelen nagyon rosszra fordult. A láz tetemesen emelkedett. A pápa fivérét, ki tegnap este a Vatikánba érkezett, nem bocsátották be a pápa lakosztályába, mert attól tartottak, hogy a váratlan vizionálás felizgatná a beteget és állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatná. A pápa környezetében nagy a féltés, mert attól tartanak, hogy a pápa a rettegett tudógyulladás megkapta. Az orvosok főleg attól félnek, hogy a tudógyulladás, melynek határozott jelei mutatkoznak, katasztrófát idézhet elő.

Berlinből távíratozzák: A Lokalanzeiger római tudósítója hiteles helyről a következőket jelenti: Dr. Macchiafava orvosnarr a pápa állapotáról egy orvos kollégája előtt így nyilatkozott:

— A pápa betegsége annyira elfajult és a vérfelhasználás olyan előrehaladott, hogy nem jogsult az optimizmus. A nagybeteg szervezete már nem sokáig fogja bírni és ha életereje rövid időre még fel is lobban, felgyógyulásról nem lehet szó. Tegnap éjjel felé 39 fokig emelkedett a láz és nem lehetett konyakos tejet adni a betegnek, mert mindjárt kihányta.

Rómából jelentik: Ma délben egy katonai kormányozható léghajó röpiült a Vatikán felett és több fordulatot tett. A pápa, akinek jelentették a dolgot, sajnálkozással mondta, hogy nem gyógyörködhetik a szép látványban. A királyi pár és az özvegy anyakirályné naponta többször tudakozódik a pápa állapotáról.

Milánóból jelentik: Itteni lapok bő részleteket közölnek a pápa tegnap éjszakai fuldekliási rohamairól. A Secolo írja, hogy Macchiafava távir és dr. Amici a tegnap éjszakai állapotról ma reggel kiadott bulletinben ezt a megjegyzést tették: Az állapot aggasztó, — dr Merry del Val államtitkár kitörülte ezeket a szavakat.

Rómából jelentik: A ma reggeli bulletin a következőket mondja: A pápa néhány órán át nyugodtan aludt. Reggeli hőmérséklet 36,8. A hurutos affekciók nem rosszabbodtak. Az expozitoráció könnyű. A közérzet állandóan jó.

Rómából jelentik: Este jelentik a Vatikánból: A pápa ereje rohamosan fogy és ellenállási képessége már olyan csekély, hogy tartani kell a katasztrófától. A nagybeteg undorodik s ezért nem lehet

táplálni. Tegnap még vidám volt, ma azonban a legnagyobb depresszió mutatkozik. Féltalomban, mozdulatlanul fekszik, időnként köhögési roham jön rá és imát mormol. Testvérei, akiket értesítettek a katasztrófa közelségéről, egészen meg vannak törve.

Egy olasz államférfiu a pápa betegségéről a következőleg nyilatkozott:

— A pápa egészségének helyreállítására nézve mi föladtunk minden reményt. Lehetséges, hogy a szentatya a mostani válságot is kiheveri, de a gyógyulás csak rövid ideig tartó lesz és minden pillanatban újabb válság következhetik. A pápa állandóan aggasztó állapota ellenére, meglepő szellemi erőben van. Ez az oka, hogy a betegsége folytán szükséges föltétlen nyugalmat nem bírja elviselni s leküzdhetetlen a vágya a tevékenység után. Az orvosok most ugyyszólván erőszakkal akarják őt föltétlen nyugalomra kényszeríteni, ami viszont nagy visszahatással lehet a beteg lelki állapotára. Ehhez járult a téli hideggel párosult rossz időjárás, ami szintén súlyosbitja a pápa szenvedéseit.

A második tél.

— Gyilkol az orkán. —

Pusztulás mindenfelé.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 16.

A tél még mindig kísért. A hóhelyőf sűrű tömegekben esnek az utcákra, néha-néha ugyan egy kis szünet áll be, de mintha ez csak arra való volna, hogy erőt gyűjtsen az ég, s a következő pillanatban ismét teljes erővel dühöng a vihar. Itt, a fővárosban még csak tulleszi magát a szomorú idő az ember. A téli kabátok előkerülnek, s most már barátságosabbnak látja a világot mindenki. A vidékről azonban egyre szomorubb, lehangelőbb hírek jönnek. A szerencsétlen gazdák érzéstelen, fénytelen szemmel néznek a jövőbe, mindenüket megsemmisítette a tréfás időjárás.

A második télnek már emberáldozatai is vannak. Két ember megfagyott, egyet pedig halálos beteggé tett az orkán. Az abnormis időjárással a földrengés is beköszöntött hozzánk, valószínűleg a tulajdonképpen borzalmakkal csak ezután fogunk megismerkedni.

Az áprilisi tél nemcsak Magyarországon, de külföldön is pusztított. A rombolás nagyságáról csak most kapunk megbízható adatokat.

Tudósítóink hazánk minden részéből és külföldről a következő távíratokat küldték szerkesztőségünknek:

Vidéken.

Nagylajosfalván nagy havazások vannak, azt megelőzőleg fagy volt, mely a gyümölcsfákban és szőlőkben nagy károkat okozott. A földet pedig már 15—20 cm. magasságu hó fedi.

Ipolyságon erős fagy volt, amely a gyümölcsökben, szőlőkben és luczernásokban nagy kárt okozott, vasárnap éjjel havazott s aztán egész napon át folyton esett a hó, úgy, hogy a hó magassága tegnap elérte a 40 centimétert.

Debreczenben folytonosan havazik. A gyümölcsökben és szőlőkben mérhetetlen nagy a kár. Erős szélvihar dühöng. A Hortobágyon 30 centiméteres magas hó van. A legelőkre kihajtott állatok odavesznek.

Lugoson szakadatlanul havazik. Fagy még nem volt és így a gyümölcsösökben eddig még nincs kár.

Hajdúböszörményben hóvihar dühöng. Közben tegnap délután 3 óra tájban ézengés is volt. Az időjárás a növényzet eddigi fejlődését mind megsemmisítette.

Salgótarjánban folyton havazik. A vonatok késéssel érkeznek. A városi távbeszélő hálózat teljesen megrongálódott.

Tábor kemény hideg van. Éjjelenként erősebb fagy. A szőlőkben igen nagy a kár.

Apatinban a hó magassága több mint 10 centiméter. A fagyok nagy kárt okoztak.

Losoncban nagy hó esett.

Tokajhegyalján nagy a pusztulás a gyümölcsösökben és különösen a szőlőkben. A zombori, tarozli és tokaji szőlőkben már eddig 53%-en tul vannak a fagykarak, még fokozott-ekdségégaanra vannak a fagykarak, még nagyobb károkat okozott a fagy a sátoraljanjhelyi, tolesvai, mádi, tályai és olaszliszka szőlőkben és a tokajhegyaljai gyümölcsösökben.

Eperjesen szakadatlanul havazott. A közlekedés számos helyen fennakadt.

Aradon két nap óta szünetlenül esik a hó. Pakson a hó folyton sűrű pelyhekben esik. A szél zugva tombol. A vetemények, szőlők és gyümölcsös pusztulóban.

Máramaroszigeten a havazás egyre tart. A hegyeket méteres hó borítja. A tegnapi havazás sulya alatt a telefonvezetékek több helyen a villamos vezetékekre szakadtak. A gyümölcsösökben és mezőkön óriási a kár. A gazdák legtöbbje a kukoricát is elvetette.

Alsólendván és környékén erős fagy volt, sűrűn havazott. A gyümölcstermés nagyrésze és a szőlőkre a zord időjárás végzetes hatással van.

Kassáról jelentik: A télies időjárás ma is tart. Hó, szél, eső felváltva járja. A hóréteg husz centiméter. A gyümölcsfák és zöldek mind elfagytak.

Szegedről táviratozzák: A hóesés megszűnt, az idő megenyhült és süt a nap.

Alsókubinól jelentik: Éjjel-nappal szakadatlanul havazik. Az országuton méteres hó van. Az égboltozat erősen borul. A láthatár ködben van.

Lugosról jelentik: Az időjárás télies. Egész éjjel havazó.

Gyöngyöspályáról jelentik: Napok óta havazik és havas eső esik. A Mátrát hó borítja. A szőlőkben minden megkezdett munkát abba kellett hagyni.

Megmozdult a föld.

Edig legalább a katasztrófáktól megkímélt bennünket az abnormis időjárás, de most már a tulajdonképpeni istenítéletek is rántórnok. Ma reggel hét órakor földalatti morajtól kísért földrengést érezték Lugoson. A rengést a Temes jobbpartján erősebben, a balpartján pedig gyöngyöspályán érezték. A Temesvári-utczában a lakók a szabadba menekültek. A földrengés 6—8 másodpercig tartott. Az időjárás télies, egész éjszaka esett a hó.

Külföldön.

A német birodalomban mindenütt igen nagy kárt okozott a hóvihár és a fagy. Elzászban több millió márkáa kár. A szőlőkben is nagy a pusztulás. A korai szőlőfajták, amelyek már erősen kihajtottak, csaknem teljesen lefagytak.

Svájcban a genfi tó körül és kivált Wallis-kantonban a szőlők és gyümölcsösök rendkívüli kárt szenvedtek. Sok helyen az egész termés megsemmisült. Magában Wallis-kantonban két millió koránára becsülik a kárt.

A hóvihár nem kerülte el Olaszországot sem. Felső-Olaszországban olyan havazás volt, amelyre itt egyáltalán nem emlékeznek. Piacenzában tizenötcentiméteres hó fedte a ligeteket és a mezőgazdaság óriási kárt szenvedett.

Nagy a kár Mantuában és Perugiában is, ahol szintén nagy hóviharak dúltak.

Cattaróból jelentik, hogy Dalmáciában mindenütt nagy viharok vannak s ami nagy ritkaság még télen is, sok helyen a viharral együtt nagy hóesés volt.

Belgrádból táviratozzák nekünk, hogy a hó vihar, mely huszonnégy óráig tartott, rettenetes károkat okozott a szerb fővárosban. A forgalom csaknem teljesen szünetel. A villamosvezetékek elpusztultak és a város villamos, világítás és telefon nélkül van. A közúti vasut is kénytelen volt forgalmát beszüntetni. Tegnap Belgrádban nem jelentek meg a lapok. A kár, melyet a vihar a gyümölcsfákban okozott, milliókra rug. A hóréteg legalább 60 centiméter magas.

Beuthenből táviratozzák: Egész Felső-Sziléziában éjjel heves havazás volt, mindenfelé 25 centiméteres hóréteg borítja a talajt.

TÁVIRATOK.

Az amerikai tarifa-bill.

Washington, április 17. A képviselőház demokrata bizottságában a tarifa-bill tárgyalása csak nagyon lassan halad előre és így a pártvezérek jóslata, hogy a bill május elsőjén a szenátus elé kerülhet, előreláthatólag nem teljesül. Több heti tárgyalás után is eddig a billnek csupán fele került megvitatásra. Számos fontos pontról még nem volt szó, így főleg a gyapotra vonatkozó tételekről.

Japán-kinai incidens

Pétervár, április 16. A pétervári távirati ügynökség jelenti Kvang-Cseöng-Csuból. Egy kínai ember, akit azzal gyanúsítottak, hogy Japán

részére kémkedik, a japán rendőrpáncsnokság épületébe menekült, amikor le akarták tartóztatni. Az összecsendült nagy néptömeg és a kínai katonák fenyegetésére a japánok kiszolgáltatták a kémeket. A japán konzul a fogoly szabadonbocsátását követelte és kijelentette, hogy a kínai katonák erőszakos eljárását Japánnal szemben elkövetett sértésnek tekinti.

Véres sztrájk Orosz-Lengyelországban.

Varsó, április 16. A voljai gyapotszövőgyár munkavezetői és munkásai között a bérkiszámítás miatt véres összeütközés támadt, melynek során két embert megöltek, négyet megsebesítettek. Számos letartóztatás történt.

Pesti komédiák.

Itt vannak a német színészek.

(A színházban. A színpadon németek játszószék, Schnitzler „Profeszor Bernhardi“-ját. A nézőtérben nagy a figyelem. A földszint egyik utolsóelőtti sorában ül Simaháty és neje.)

Egy színész (a színpadon): . . . nicht Ihre Kraft, die Glaube macht uns maechtig . . .

Simahátyné (az urához, halkán): Mít mondtott?

Simaháty: Azt, hogy hallgass! (Figyel.)

Simahátyné: Mi az, hogy Kraft?

Simaháty: Nessze, itt a Ballagi-szótár. Keresd ki!

Simahátyné (kikeresi a hallott szavakat, persze akkorra már a cselekmény félórával siet előre.)

Egy színésznő (a színpadon): Ihr werdet büssen . . .

Simaháty: Ezt megértettem. Azt mondja, hogy szaga van neki.

Simahátyné: Finom darabhoz hoztál engem! Fúj! Büzről beszélnek! (A környéken püsszegnek.)

Simaháty: Hallgass!

Egy színész: . . . est ist die Hand der Klerikalen.

Simahátyné: Jaj, de szép! Most a Küri Kláiról beszélnek.

Simaháty: Fenét! Nem Küriklára, hanem klerikále . . .

Simahátyné: Az mindegy. Ugy mondják németül.

(A színpadon egy nő és egy ur vitáznak.)

Színésznő (a színpadon): . . . Gott behüte Sie . . .

Simahátyné: Aha! Ez is egy olyan dísznő férj, mint te vagy. Ez se akar kalapot venni a feleségének. Azért mondta neki: behüte . . . vegyél kalapokat . . . (Ideges püsszegések. Az asszony hátrafordul): Kikérem magamnak! A pénzemért van jogom megmondani az uramnak, mit tartok az olyan férjekről, akik nem vesznek kalapot a feleségüknek. (Püsszegés.)

Egy ur (a hátuk mögött): Mondja meg otthon.

Simahátyné (megvetéssel): Zi Marcheg!

Simaháty (a feleségére bámul): Asszony! Te tudsz németül! Te titkoltad előttem?!

Simahátyné (büszkén): Tudok egy kicsit s azért mondtam németül aperszümet, hogy meg ne értesse, hogy marhának nevezem. Azért mondtam neki: zi Marcheg! (Püsszegés. Az előadás tovább folyik.)

Simaháty: Hol vannak itt a csibészek? Hol vannak az angyalok?

Simahátyné: Igaz is! Mi láttuk a Liliomot magyarul és abban voltak csirkefogók és csirkefogónék is.

Simaháty: Hát tudod fiam, Bécsben meg Németországban nem lehet csirkefogót játszani, azért vannak uri ruhában.

Simahátyné: De mért híjják a Liliomot németül Professzor Bernhardinak?

Simaháty: Mit tudom én?

Simahátyné: Azért mégis jó, ha az ember előbb egy darabot magyarul lát s aztán németül, mért így sokkal jobban megérti. (Püsszegés. Az előadás folyik tovább.)

Fakir.

Kém-gyűrű a monarchia körül.

— Bravoura tovább tagad. — A vizsgálóbíró leleplezése. — A bécsi nyomozások. — A bécsi orosz katonai attasé büne. — Büntös katonatisztek. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 16.

Amit eleinte csak rémképnek hittek, kezde valóságosá változni. A kémgyűrű a monarchia körül nemcsak rémtüldözés volt, a gyűrű egyes leleplezése. — A bécsi rendőrség, szorgoskodtak a katonai hatóságok, de a munkájuk nagyon nehéz. Az elfogott kémek tagadnak, egy szót se szólnak; lehetetlen velük boldogulni.

Igy vannak Bravourával, a Pesten elfogott kémekkel is. Semmire se tudnak veie menni. De azért a budapesti törvényszék vizsgálóbírája elrendelte a vizsgálati fogságot — egyelőre április 20-ig — Bravoura Miklós, az orosz kém ellen ezal a megokolással, hogy Bravoura minden felvilágosítást megtagadott a nála talált gyanus tartalmu levelekre és külföldi pénzküldeményekre vonatkozólag, csupán annyit ismert be, hogy a külfölddel levelezik, de nem katonai, hanem politikai természetű ügyekben.

A kém a vádtanácsához felebbezett, de ez azzal a megokolással, hogy a vizsgálóbíró végzése törvényszerű és szükséges volt, helybenhagyta a vizsgálati fogság elrendelését. Bravoura most a királyi táblához felebbezett, ahová ma reggel érkeztek meg az iratok. Az ügyet nyomban kiosztották Bördögh András táblabírónak, aki az első büntetőtanácsban már a napokban referálni fogja.

A nyomozás kezd kiszélesedni. A budapesti rendőrség a bécsi, derzai és müncheni hatóságokkal együtt folytatja a nyomozást ebben a széleskörű kémkedési ügyben. A Bravouránál talált leveleket tudvalevőleg átadták a negyedik hadtest parancsnokságának, hogy katonai szempontból vizsgálja meg azokat. A parancsnokságtól már visszajöttek az iratok. Megállapították, hogy több levél Oroszországból való és egyikben a figyelmeztetés van, hogy Bravoura a jövőben nem cimezz leveleit az eddig megállapított címre, mert azt az embert már kémkedés miatt letartóztatták, hanem egy új címre.

Magától értetődik, hogy a vizsgálóbíró arról is intézkedett, hogy az ezután Bravoura címére érkező küldeményeket egyenesen neki kézbesítsék. Ez a levél is, melyben az új címet közölték Bravourával, már a vizsgálóbíróhoz ment, aki azt hatósági tanuk jelenlétében felbontotta. Egy másik levélben, melyet szintén a vizsgálóbíró kapott kézhez, egy ötszázkoronás csekk volt Stockholmból: Bravoura áprilisi díjazása.

A nyomozásnak már több eredménye is van. Azt is konstataáltak, hogy Bravoura a múlt év áprilisától kezdve havonként vagy a Wiener Bankverein, vagy az Angol-Osztrák-Bank budapesti fiókja utján 475—500 koronát kapott és a legutolsó összeget márczius 15-én vette fel. A stockholmi levél április 13-án érkezett.

A bécsi nyomozásról két táviratunk számol be, amely élesen megvilágítja a császárvárosban folyó vizsgálatot:

Bécs, április 16. A Jandries-testvérek ismert kémkedése ügyében még mindig folyik a nyomozás és eddig összesen hat személyt tartóztattak le, mint akikről erősen kompromittáló adatokat találtak. A múlt héten igen sok házkutatást tartottak Bécsben, többek közt katonai személyeknél is. Az a hír, mintha Conrad vezérkari főnök fia is részt vett volna a kémkedésekben, nem igaz, csak az a tény, hogy Jandries éppen a fiatal Conraddal való barátságát használta ki arra, hogy egyes katonai titkokat megszerzen.

Bécs, április 16. A Jandries-testvérek kémkedése miatt megindított nyomozás beigazolta, amit eddig hivatalos helyeken tagadtak: Cankievicz, a bécsi orosz katonai attasé is bele volt keverve a kémkedésbe. Nem igaz ugyan, hogy az attasé meglátogatta volna Jandriesot a lakásán, de mégis összeköttetésben volt azzal az orosz megbízottal, aki Ausztriában szervezte a kémkedést.

Cankievicz, akit eddig nagyon kedveltek Bécsben, most már aligha maradhat meg állásában és hamarosan épp úgy el fog távozni, mint ahogy elődjének, Marzenko eredesnek is mennie kellett. mikor kiderült, hogy egy kémkedési ügyben volt része.

Marzenko akkoriban tagadott, de egy udvari balon ő felsége tüntetőleg elfordult tőle és neki távoznia kellett. Bécs és Pétervár között akkor kölcsönös megállapodások jöttek létre, amelyeknek alapján remélhető, hogy a Marzenko-éset többé nem ismétlődik meg. Hivatalos helyen annál nagyobb feltűnést kelt, hogy Cankievicz, ez a kitűnő katonatiszt is részes a mostani kémkedésben.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND: Naptár. Csütörtök, április 17.

Róm. kath.: Rudolf. — Protestáns: Bulesu. — Görög-ország (április 4): György. — Zsidó: Nizan 10. — A nap két reggel 5 óra 10 perczkor, nyugszik délután 6 óra 50 perczkor. — A hold két délután 2 óra 36 perczkor, nyugszik reggel 3 óra 40 perczkor. — Idegenek állítása a Mária Terézia-laktanyában reggel 8 órakor (2. nap). — Sorozás a központi városházán reggel 8 órakor; III. korosztály, 2701—3000. sorszámig. — *Muzeumok:* A Nemzeti Muzeum állattára nyitva 9—2-ig. — Erzsébet Muzeum nyitva 9—12-ig és 3—4-ig. — Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8) nyitva 9—4-ig. — Földtani Muzeum nyitva 10—1-ig. — Iparművészeti Muzeum nyitva 9—1-ig. — Mezőgazdasági Muzeum nyitva 10—1-ig. — Ráth Muzeum nyitva 10—4-ig. — Széchenyi Muzeum nyitva 10—12-ig. — Tanszer Muzeum nyitva 9—7-ig. — M. kir. Kereskedelmi Muzeum külkereskedelmi, hírszolgálati és közszállítási osztálya nyitva 9—2-ig, vám- és tarifaosztálya 3—6-ig, nyilvános szak-könyvtára 9—2-ig. — *Képtárak:* A Mücsarnok tavaszi tárlata nyitva 9—5-ig, belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon tavaszi kiállítása nyitva 9-től fél 6-ig, belépődíj 1 korona. — Ligeti Miklós szobrászművész gyűjteményes kiállítása az Ernst Muzeumban (Nagymező-utca 8) nyitva 9—4-ig, belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Muzeum régi képtára nyitva 10—2-ig. — A gróf Tálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Muzeumban nyitva fél 10-től fél 2-ig, belépődíj 1 korona.

— **Időjárás.** Hazánkban tegnap is aránylag igen hideg, szeles, helyenkint viharos idő uralkodott és a nyugati részek kivételével mindenütt esett csapadék (többnyire havasodó). Legtöbb jutott ezuttal a csapadékból az Alföldnek (10—30 mm.), meg az északi határszéknek (10—20 mm.). A hőmérték magassága az Alföldön 10 csm., az északi vidékeken 20 és 40 csm. körül ingadozik. A hőmérséklet reggelre nyugaton emelkedést mutat: a maximum 15 fok C volt Bófalun, a minimum — 5 fok C Tátrafüreden. — *Prognózis a következő 24 órára:* Az időjárásban javulás várható. (Sürg. prognózis: Enyhébb, elvélve csapadék.)

— **Királyi kitüntetések.** A király dr. Szerbák Elek államvasuti főfelügyelőnek a királyi tanácsosi címet; *Török Samu* büntető intézeti főtisztnek, nyugdíjazása alkalmából a koronás arany érdemkeresztet és *Pülöp József* rimaszombati, valamint *Pintye György* kolozsvári törvényszéki hivatalnoknak, nyugdíjazásuk alkalmából az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **A második főherceg-jogász.** Bécsből jelentik: *Miksa* főherceg, az elhunyt Ottó főherceg második fia, aki az idén teszi le az érettségét, be fog iratkozni a bécsi egyetemi jogi fakultásra, mint rendes hallgató és az a terve, hogy leteszi a doktorátust és az államvizsgálat. Ez az első eset, hogy az uralkodóház egy tagja Ausztriában a jogi egyetemre járjon.

— **László főherceg katonai pályája.** József főherceg kisebbik fiát, *László* főherceget, aki eddig a budai II. ker. realiskola magántanulója volt, legutóbb beíratta növendéknek a honvédségi Ludovika-Akadémia. Az ifjú főherceg, aki most életének 12-ik évében van, legközelebb megkezd az előadások látogatását és pedig a gyalogsági tanfolyamon. A főherceget szülei a katonai pályára szánták.

— **A madridi merénylet.** A madridi „Epoca” értesülése szerint a rendőrség letartóztatott egy titkos rendőrt, akit azzal vádolnak, hogy része volt király ellen elkövetett merényletben. A rendőrség megállapította, hogy *Allegre Sanchez* elöl a titkos rendőrtől kapta azt a revolvert, amelylyel a királyra lőtt. A vizsgálat nagyon terhelő anyagot derített ki ez ellen a titkos rendőr ellen.

— **Szivák Imre emlékezete.** A tragikus véget ért dr. *Szivák Imre* országgyűlési képviselőnek, a Budapesti Ügyvédi Kamara néhai elnökének a kezei temetőben levő sírja fölé díszes síremléket állítanak, amelyet halálának évfordulója napján nagyobb ünnepség keretében fognak felavatni.

— **A walesi herceg Párisban.** Párisból táviratozzák: *Poincaré* elnök ma délután fogadta a walesi herceg látogatását, melyet azután röviddel viszonzott.

— **Változások az 5. hadtestnél.** Bécsből jelentik: *Brubic Milán* vezérkari ezredes, aki ezidő szerint a pozsonyi 5-ik hadtest vezérkari főnöke dandárparancnokságot vesz át az 5-ik hadtest vezérkari főnökévé *Sallagar Herman* vezérkari ezredest fogják kinevezni.

— **Horvát politika Chavrak temetésén.** Zágráb-ból jelentik: Nagy részvét mellett ma délután temették el *Chavrak Levin* bányahelyettes és belügyi osztályfőnököt. Az impozáns gyászünnepség dr. *Tomasics*, volt bannak a sirnál mondott beszéde által politikai jelentőséget nyert. A temetésen az országos kormány hivatalnokai kara, *Brosán* osztályfőnök vezetése alatt teljes számban részt vett. A koporsót nagyszámu koszoru díszítette. Mielőtt a koporsót levitték volna a sirbolba, *Tomasics Miklós* titkos tanácsos sirbeszédet mondott.

— **Vigasztalan gyászunkat — ugymond —** csak azon hatások vigasztalják, amelyeket működésének harmóniája kisugárzott és amelyek lehetővé tették, hogy a haza érdekében oly érdemű munkát fejtessen ki, melylyel családjának dicsőséget szerzett, barátainak pedig a lelkiismeretes és becsületes működés példáját szolgáltatta. Egész életén át hivatott volt ama meggyőződésének, hogy Horvátország hasznos, realis politikát csak a magyar nemzettel fennálló közjogi kapcsolatban fejthet ki. Attól a percztől kezdve, amikor ez meggyőződésévé vált, szakadatlanul híven ragaszkodott ahhoz, tekintet nélkül arra, vajjon politikai barátai dicsőrték-e ezért, avagy ellenfelei küzdöttek-e ellene, avagy pedig kigunyolták azok, akik a hazaszeretet aláreza alatt a maguk érdekeiért folytatnak harcot. Ha politikusaink, bármily irányzatuk legyenek is, az elhunyt érneit fogják szem előtt tartani, akkor hazánk ügye biztos kezekben nyugszik.

A beszédet hangos Slava-kiáltásokkal fogadták.

— **Mozgalom a Ferencz József kereskedelmi kórház ellen.** A magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak már régen nincsenek megelégedve a *Ferencz József* kereskedelmi kórházzal. A legminimálisabb igényeiket se elégíti ki s igazán itt volna az ideje, hogy ezt az intézményt alaposan megreformálják, reorganizálják. A pénz folyton egymásra halmozódik az intézet pénztárában, de az anyagi erőket nem arra használja fel a vezetőség, amire kellene. Hiába ostromolják panaszokkal az elnökséget, ridegen elzárkózik minden kívánság és felszólalás elől, eőt még a legelemibb követelményeknek se tesz eleget. Így küldött-választógyűlést alapszabályellenesen már kilencz év óta nem tartottak és sok más ezer seb vár orvoslásra. A tagok száma kilencz esztendő alatt negyvenezzerre csökkent, megháromszorozódott, de a kórházbővítésre, új választásra, reformokra igazán nem gondol. Az állami munkásbiztosító hivatal felhívta a kórházat új alapszabályok alkotására, de a kórház olyan tervezetet nyújtott be, amelyet a munkásbiztosító hivatal mind ez ideig nem fogadhatott el, mert az a törvény és az alkalmazottak érdekeivel ellenkezik. A magánalkalmazottak tiltakozásuknak és panaszainak e hó 20-án vasárnap délelőtt fél 11 órakor a *Pesti Lloyd Társulat* (*Mária Valéria-utca 12.*) nagytermében tartandó nagygyűlésükön fognak kifejezést adni. Ugyanabban az időben, amikor a *Ferencz József* kereskedelmi-kórház közgyűlést tartja. A nagygyűlést három tisztviselői egyesület, a *Biztosítási Tisztviselők Országos Szövetsége*, a *Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége* és a *Pénzügyintézet Tisztviselői Országos Egyesülete* rendezzi.

— **Öngyilkosság a vonaton.** Érsekújvárról jelentik: *Redl Hans*, ottani gyári tisztviselő tegnap szabadságot kért, délután Bécs felé elutazott és a vonaton Bécs közelében agyonlőtte magát. Érsekújvári ismerősehez a világlátott fiatalember levelet intézett, melyben közli, hogy reménytelenül szerelmes volt egy párisi nőbe és nem akart nélküle élni.

— **Házasság.** Eörményesi és karánsebesi báró *Fidák Miklós* jog- és államtudor, miniszteri fogalmazó, e hónap 19-én délelőtt fél 12 órakor tartja esküvőjét eörményesi és karánsebesi báró *Fidák Pál* és és kir. kamarás, valóságos helyi titkos tanácsos és neje, *prébéri, vuchini és dunaszekesi Jankovich-Bécsán* *Ilda* csillagkeresztés hölgy leányával, eörményesi és karánsebesi báró *Fidák* *Honával*.

Gróf Hoya Sándor és és kir. követségi tanácsos e hó 24-én tartja Párisban esküvőjét néhai *Louis-Chien* *Henrik* mári és neje, *gróf Pourtales* *Agnes* leányával, *Edméc*-vel.

— **A körjegyző leleplezése.** Szatmárme-gyében az elharapódzott uzoráskodások, kivándorlások, nemzetiségi viszálykodások zűflesztő pusztításaihoz még egy negyedik csunya veszedelem is társul. Szatmárme-gyéből vigan folyik a *leánykereskedés*, a hungara-vásár is a külföldre. Mintegy két év óta foglalkoztatja a szatmári bíróságot egy ilyen galád és megrendítő per, mely tizenegy Törökországba kiszállított és eladott magyar leánynak a megszabadítása körül forog. Jóllehet, az állam már eddig tizenegyezer koronát áldozott a kiszabadítási kísérletezésekre, ezideig nem sikerült az. Ellenben egy derék körjegyző ébersége folytán újabb kelevény fakadt ki, újabb veszedelmes manipulációja került nyilvánosságra a mindenre kész, elfajult leánykereskedele-mnek. Ezelőtt pár nappal *Bakó Jakab magyar körjegyző* irodájába harminczhárom tizennégy-tizenhat éves leány állított be és arra kérték a körjegyzőt, hogy állítson ki részükre *munkakönyvet*. A körjegyzőnek gyanus volt a *dolog, elkezdte vallatni a leányokat*. Azok eleinte nem akarták elmondani, miért kell nekik a cselédkönyv, később azonban, amikor a körjegyző kijelentette, hogy csak az esetben állítja ki a cselédkönyveket, ha megmondják, hová szerződtek, megoldódott a leányok nyelve és megmondták, hogy egy magas, szikár, barna asszony, aki pár nap óta a faluban tartózkodik, szerződtette el őket a *szegedi kenderforó-gyárhoz, napi négy korona napszám mellett*. Erre a jegyző magához rendelte az asszonyt és kérte tőle a *gyár megbízólevelét*. Az asszonyt ez a nem várt kijelentés nagyon meglepte, s halotthalványan, *dadogva vallotta meg* a jegyzőnek, hogy *megbízólevele nincs, a leányokat nem is Szegedre, hanem Czegledre akarta szállítani*. A jegyző ekkor az esetről jelentést tett a csendőrségnek, ahol megállapították, hogy *veszedelmes kerítőnővel, hungara-kereskedővel van dolguk*.

— **Festőművészből ügyvéd.** Szegedről jelentik: *Dr. Sári* szegedi festőművész Marosvásárhelyen sikerrel letette az ügyvédi vizsgát és Szegeden nyit irodát. Ő lesz Szegeden az 101-ik ügyvéd.

— **Kikötőmunkások sztrájkja.** Fiuméből jelentik: A fiumei kikötőmunkások a napokban beadványt intéztek a munkaadók egyesületéhez, melyben hajórakodási díjaik fölemelését kérték. Az egyesület kijelentette, hogy ilyen alapon nem lehet tárgyalni és a követelést elutasította. A napokban ideérkezett „*Lina*” nevű gőzös sórakománjának kirakása alkalmával a kikötőmunkások ismét béremelést követeltek, mire az érdekelt vállalkozó több eredménytelen kísérlet után kizárta őket, mire a többi kikötőmunkások délután szolidaritásból szintén beszüntették a munkát és sztrájkba léptek. — Fiuméből jelentik: Ma délután az összes kikötői munkások sztrájkba állottak. A „*Lina*” nevű hajót, mely tengerész-szállítmányt hozott, a kirakó munkások csak úgy akarták kirakni, ha öt korona napszámukat hatra emelik fel. Ezt azonban a gőzös tulajdonosi megtagadták, mire a kirakómunkások kimondták a sztrájkot és a kikötőben dolgozó összes munkásokat sorra járva, valamennyiüket eszaktalozásra bírták. A munkaadók szövetsége a kikötő-sztrájk dolgában este 6 órakor ülést tartott és kétórás tanácskozás után igen erélyes határozatot hozott. Az ülésen résztvettek a hajóstársaságok, szállítmányozási cégek, a raktárvállalat és egyéb tengerforgalmi vállalatok képviselői. A munkaadók tanácskozásán mindenekelőtt megállapították, hogy a napszámok nem állanak közvetlen viszonyban a munkaadókkal. Fiumében ugyanis az összes hajók be- és kirakását tizenhét munkáscsoport végzi. Ezek a csoportok állandó szerződéssel bírnak az összes hajóstársaságokkal és szállítmányozási cégekkel, amely szerződés értelmében tartoznak végezni az összes hajók ki- és berakását. E munkáscsoportok azután megfelelő számu napszámot fognak és fizetnek. Miután a munkáscsoportoknak ez üzletből tetemes hasznuk van, a munkaadók szövetsége nem tartja méltányosnak, hogy őrök hársítsák át a napszámok magasabb követeléseit, miután a munkáscsoportok az egykoronás napszámemelést egészen könnyen teljesíthetnék. A munkaadók szövetsége ennél fogva a munka megzavarásáért a munkáscsoportokat teszi felelőssé és kijelenti, hogy ha a munkáscsoportok holnap, csütörtök este 6 óráig a munkaadók szövetségében nem jelentik ki, hogy április 18-án a rendes munka megindul, az összes kikötői munkásokat a munkaadók szövetsége április 18-án kizárja. A határozatot falragaszokon adták tudtára a munkásoknak.

Szatmárme-
odások, ki-
odások zül-
edik csunya
éből vigan
ara-vásár is
glalkoztatja
ád és meg-
rszágba ki-
ak a meg-
az állam
ozott a ki-
nem sike-
zó éberségo
jabb vesze-
lvánosságra
reskedelem-
ab magyari
tizennégy-
re kérték a
re munká-
lt a dolgot,
ok eleinto
nekik a
or a kör-
setben ál-
gmondják,
yok nyelve
kár, barna
tartóko-
enderforó-
mellét.
z asszonyt
Az assz-
yon meg-
lotta meg-
cs, a leá-
Czeglédre
az esetről
megállapi-
hungara-

— A német birodalmi bank elnöke nagybeteg. Berlinből táviratozzák: *Havenstein*, a birodalmi bank elnöke súlyosan megbetegedett és állapota olyan komoly, hogy talán többé nem fogja ellátni hivatalát.

— Egy makói nagykereskedő-család tragédiája. Az éjszaka Makó város egyik legtekintélyesebb polgára, *Iritz József* ismert nagykereskedő és felesége közös akarattal öngyilkosok lettek. Mind a ketten mérget ittak, majd az asszony haláltékon lőtte a férjét és önmagát. A házaspár meghalt. A rettenetes tragédia nagy izgalmat okozott Makón, ahol *Iritzék* vezető szerepet játszottak. Az *Iritz-házaspárnak* három gyermeke volt: egy tízéves fiúcska, egy három esztendő és egy kétéves leány. Mindenki csak a jólétet, a vidámságot, a duzzadó egészséget látta a fakeskedő házában, senki se sejtette, hogy a férj éveken ezelőtt már öngyilkos akart lenni, mert valami anyagi differencia miatt összekülönbözött a családjával. Akkor a golyó megakadt a homlokcsontjában és így *Iritz* megmenekült a haláltól. Azóta nyugalom és béke költözött az *Iritz-házba*, soha senki se említette ezt a szomorú napot. Annál megdöbbentőbb a mostani tragédia. Tegnap este *Iritzék* fél 9-ig sógoruknál, egy makói ügyvédnél voltak, majd hazamentek, lefektették a gyerekeket, mindegyiket a maga szobájában. Csak a legkisebb leánykút hagyta a hálószobában. Tíz óra elmúlt már, mikor mind a három gyerek elaludt. Ezalatt bucsuleveleket írt a házaspár. Hol a férj, hol az asszony vette kezébe a tollat, mert a nagy izgalomtól alig tudtak többet írni néhány sorból. Amikor ezzel is végeztek, átmentek a vendégszobába, szublimátot tettek a poharaikba és kiürítették tartalmát. Ekkor a férj a felesége ágya mellé ült és fejét az asszony keblére hajtotta, aki átélve férje fejét, gyors elhatározással felkapta az előkészített revolvért és férjének haláltékába lőtt. A férj holtan zuhant az ágy mellé, mire az asszony magát lőtte fölé, de az első lövés nem talált, mire még egy golyót irányított haláltéka felé, mely aztán megölte. Mind a három lövés feltétlenül halálos volt. Hajnaltájban jött *Iritzék* sógora, ki keresni kezdte *Iritzéket* és szobárolszobára járva, így találta meg őket a vendégszobában holtan. Azonnal a rendőrségre sietett, ahonnan bizottság ment ki az *Iritz-házba*. A rendőrség öt levelet talált az asztalon. Ezek közül az egyiket a rokonsághoz intézték és így szól:

„Közös akarattal haltunk meg. Az Istenre kérünk benneteket, legyetek könyörülettel szegény árva gyermekeink iránt, neveljétek fel őket becsületben. Halálunk okát ne kutassátok. *Izsó és Julia.*“

A rettenetes drámának egyedüli tanuja volt a házaspár másfél éves kislánya, de ez mélyen aludt, még akkor is, amikor a rendőrség emberei odaérkeztek a dráma színhelyére.

A rendőri nyomozás megállapította, hogy *Iritzék* öt levelet hagytak hátra a rokonnak. Kérik a rokonságot, hogy adoptálja a két esztendősrént, a 3 éves *Borist* és a 10 esztendősrént *Lacit*, akikből *hivatalnokot* csináljanak. Megállapították azt is, hogy a különben jómódu *Iritzék* tragédiáját anyagi romlás okozta. *Iritz* nemrégiben egy *Pap József* nevű építési vállalkozóval társult, aki *Torontóban* munkásházakat épített. Egy konzorcium létesült, melynek tagjai: *Iritz*, *Pap* és a makói kereskedelmi és iparbank volt. Az üzlet rosszul sikerült, *Pap teljesen* tönkrement és *Iritz huszezer koronával maradt költösködő a vállalkozóért*. A bank sürgette az összeget a kifizetésért. A rossz gazdasági viszonyok miatt *Iritz* nem tudta az összeget előteremteni.

Iritz még néhány év előtt igen gazdag kereskedő hírében állott, de az utóbbi idők nehéz pénzügyonai folytán anyagilag megrendült, a bankok erősen szorították és ezenfelül a szegedi ügyvezető Fényes-banknál is nagy veszteségek érték. *Iritz*, mint tisztességes kereskedő ember, minden igyekezetével azon volt ugyan, hogy kötelezettségeinek eleget tegyen, a válságos pénzügyi viszonyok mégis lehetetlenné tették helyzetét és tegnap a Szegedi Gazdasági Bank biztosítási végrehajtást vezetett ellene. A hajdani gazdag ember ideális lelkületére ez tragikus hatással volt. Büszkesége nem engedte, hogy gazdag családjához forduljon anyagi támogatásért. Üzletét kénytelen volt redukálni, de még így sem boldogult, anyagi bajokkal küzdött, ráadásul még — egyes híresztelések szerint — gyógyíthatatlan betegségben is szenvedett s így támadt fel benne az öngyilkosság gondolata. *Iritz* negyven esztendősrént ember volt, a városban nagy tiszteletnek örvendett, előkelő rokonsága és szép társadalmi pozíciója volt. A felesége harmincegy esztendősrént, igen szép asszony, aki élénk szerepet vitt a társaságokban. Az ügyesség a boncolást valószínűleg mellőzi, a temetés pénteken délután lesz.

A tragikus körülmények között öngyilkossá vált házaspár családja iránt városszerte nagy részvét nyilatkozik meg.

— A törvényen gyerekekért. Kassáról jelentik: A ma tartott városi rendkívüli közgyűlés foglalkozott a plébános-jelöléssel és erős küzdelem után első helyen *Konrády Lajost* 55 szavazattal, második helyen *Toszt Barnát* 49 szavazattal, harmadik helyen *Fischer Antalt* jelölte. A városi közgyűlés ezután tárgyalta a tisztviselők családi pótlékára vonatkozó szabályrendeletet, melylyel kapcsolatban dr. *Grosz indítványára* szenzációs határozatot hozott. Kimondotta, hogy a hajdon nőtisztviselők gyermekei nem tekintetnek törvényteleneknek. A határozat különös nagyjelentőségű abból a szempontból, hogy ilyképpen a törvénytelen gyerekeknek anyjuk elhalálása esetén ugyanaz a támogatás jár, mint ha törvényesek volnának. Ez a határozat arról tanuskodik, hogy *Kassa* városa nemes és felvilágosodott tanácsa tulhelyezte magát azokon az előítéleteken, melyek társadalmi életünknek egyik legnagyobb szűgyenét alkotják. Nemrégiben *Návay Lajos* a képviselőházban is a ház nagyrészenek helyeslése mellett érvelt a törvénytelenek ilyen felszámítása és pártfogása mellett. Mely megindultsággal kell meghajolni *Kassa* városának fenkölt gondolkodása előtt.

— A vasuti katasztrófa alottja. Kaposvárról jelentik: *Gipusz Mihály*, a turini vasuti katasztrófa egyik áldozatának holttestét ma Kaposvárra hozták és ott helyezték örök nyugalomra. A temetést a magyar államvasut rendezte. A temetésen megjelent *Bacsinszki Vladimir* üzletvezető és több vasutas is. A koporsót rendkívül sok koszorú borította. Sok ezer főnyi közönség kísért a temetőbe a szerencsétlen vasutast. A sírnál *Szabó fiúmei kalauz* mondott beszédet és a vasutas dalárda énekelt.

— Szélhámos ügybűnök. *Singer Sándor* ékszerügynök és *Kohn Manó* pénzügybűnököt a rendőrség a sok terhelő bizonyíték alapján ma őrizet alá vette. *Singer Sándor* ellen dr. *Schmall Gottfried* tett följelentést csalásért. *Schmall* nemrég százezer koronát örökölt. *Singer Sándor* harminczhárom éves ékszerügynök ajánlott neki egy módot, amelylyel vagyonát rövid egy esztendő alatt megkétszerezheti. Azt ajánlotta hogy vegyen ékszerekről szóló zálogcéduleket, mivel ezidőgerint a külföldön sokkal nagyobb az ékszerek ára, mint itthon. Az ékszereket tehát a külföldre viszik és így majd hatvan százalékot fognak nyerni az üzletben. Dr. *Schmall Gottfried* ösze is vásárolt *Singer* utján mintegy huszezer korona értékű zálogcéduleket. Mikor az ékszerek értékesítésére került a sor, *Singer Sándor* mindig kifogással állott elő, hogy menjenek *Nizzába*, ott nagyszerű ékszerpiacz van. El is mentek *Nizzába*, majd *Velenzébe*, *Párisba*, de az ékszereket sehol sem tudták eladni, mert *Singer* a viszonyokat mindenütt rossznak találta, végül is azt ajánlotta, hogy menjenek *Amerikába*, *Singer* rávette *Schmallt*, hogy családi képtárával menjen előre *Newyorkba*, *Singer* pedig *Budapestben* még egy esomó ékszer vesz és majd utána utazik. *Schmall* el is utazott és *Amerikában* kapott is levelet *Singertől*, hogy nemsokára követi. *Singer* azonban csak leveleket küldözgetett, az elutazását pedig folytonosan halasztgatta csak. — *Schmall* doktor gyanut fogott, hamarosan hazautazott és itt kiderült, hogy *Singer* a *Schmall* pénzen kiváltott ékszereket újra elzalogosította, a zálogcéduleket nagy részét eladta. Úgyanekkor történt, hogy *Benedek Adolf* harisbazári ékszerész a rossz üzleti viszonyok miatt mintegy harminczhárom korona értékű ékszer zálogosított el. Értékesíteni akarta a zálogcéduleket és ekkor utjába akadt *Kohn Manó*. Az ékszerész egy esomó zálogcéduleket átadott *Kohnnak*, aki szerzett is hatszáznegyven korona kölcsönt, aminek ellenében *Benedeknek* mindössze ezer koronát kellett volna április elsején visszafizetni. *Benedek* kikötötte, hogy a zálogcéduleket április elsején okvetlenül visszaváltja. *Kohn Manó* azonban állítólag nem találta azt az embert, akitől a zálogcédulekre a kölcsönt fölvette. Közben *Benedek* elment *Béhm Mátyás* belvárosi zálogoshoz, akinél ő az ékszereket elzalogosította és ott találta *Schmall* doktort, aki éppen ezeket az ékszereket váltotta ki. Kiderült, hogy *Kohn Manó jóbárátjának*, *Singer Sándornak* adta át a *Benedek zálogcédulekeit* és *Singer* a *Schmall* pénzéből adott rá hatszáznegyven koronát. Ezek után a rendőrségre idézték *Kohn Manót* és *Singer Sándort*, akitől kiderült, hogy büntetett előéletű, aki lopásért és csalásért többször ült és most is három hónapot kell még ülnie egy fogházban és kihallgatásuk után mindkettőt őrizet alá vették.

— Betiltott gyűjtések. Szegedről jelentik: Az Országos Gyermekvédő Liga a tavasszal gyermeknapot akart rendezni Szegeden és ezt a szándékát bejelentette *László György* polgármesternek, mint a főispán helyettesének. A polgármester azonban az ünnepség megtartását nem engedélyezte azzal az indoklással, hogy a jelenlegi pénzszűk világban, mikor a polgárság legszükségesebb kiadásait is csak a legnagyobb erőfeszítések árán fedezheti, nem szabad a közönséget jótékonycélú purapolásokkal zaklatni. A polgármester nemcsak a Liga kérelmét tagadta meg, hanem ez évben más jótékonycélú pumpolásokat sem engedélyez.

— Titanic-ünnepély *Newyorkban*. *Newyorkból* táviratozzák: A *Titanic* katasztrófa áldozatainak emlékére épített világítortnyot ma meghatott ünnepséggel avatták föl. A kormány átvette a világítortnyot, amelynek hatásköre 12 angol mérföldnyire terjed.

— A telefon és a hirszolgalat. A Magyar Távirati Iroda szerkesztősége a következő sorok közlését kérte: Miután összes helyi és interurbán telefonjaink használhatatlannokká lettek és azoknak kijavítását eddig elérnünk nem sikerült, nem vagyunk többé abban a helyzetben, hogy a hirszolgalatban esetleg beálló késedelmekért a felelősséget elvállaljuk. A szolgálatot a lehetőség szerint egyelőre a központi távirda újságíró-szobájában (telefonszámok: 119—58 és 110—59.) bonyolítjuk le. A Magyar Távirati Iroda szerkesztősége.

— A Párisi Nagy Áruház e héten olcsósági kiállítási sorozatában háztartási kiállítást rendez. Finom karlsbadi porcellán készletek ünnepi lakomák loggraffináltabb fogásaira is teljesen felszerelve. Olyan olcsó, hogy minden budapesti háztartás a rendszeren használt készlet mellé egy ünnepi, valódi karlsbadi porcellán készletet könnyen beszerezhet. Valódi metszett kristályüveg készletek minden alkalomra, nemcsak asztali, hanem pohárszék-dísznek is. Zománcozott, világoskék fényű konyhaedények óriási mennyiségben és mesés olcsó árban kaphatók e háztartási kiállításon, ahol még alpaca és alumínium finom evőkészletek is eladásra kerülnek. A Párisi Nagy Áruháznak e kiállítása — amelyről részletesebb felvilágosítást ad az e lapban közölt kiállításirajjegyzék — méltó arra a nagy népszerűségre, amelylyel a vásárló közönség a Párisi Nagy Áruház olcsó kiállításai sorozatát kitünteti, amely az élelmiszercsoporttal e heti olcsó tojás- és cukorvásárját is hirdeti.

— Elgázolt földbirtokos. A Külső Kerepesi ut 40-ik szám alatt levő vendéglőben a Budapest—Czinkotai vasut indulására várt *Barcsa Sándor* 31 éves esabrendi földbirtokos. Egy pohár bor mellett üldögélt és leste az indulási időt. A kocsimáros rá is szólt:

— Kérem, indul már a vasut!

Amire azonban feltápáskodott és felkészült a földbirtokos, a vicinális elindult. Még ugyan alig mozgott és *Barcsa* utána iramodott. El is érte az utolsó kocsit, de az be volt zárva. Erre előre igyekezett. A karfát elkapta és rei akart ugrani. A feje azonban nekivágódott egy oszlopnak és a szerencsétlen elszédült, elvesztette az egyensúlyt, a pótkocsit alá vágódott és a kerekek holtra szakdalták. A földbirtokos holttestét a bonczitani intézetbe szállították.

— Rendőri hírek. Elgázolás. Tegnap este a Váci-uton *Migenda Viktor* sofőr a 689-es számú automobilal elgázolta *Lukács Ferenc* harminczhat éves konzervgyárost és *Pátkai János* tizenöt éves tanuló. — A *Bosnyai* *Szék*ek *Arthur*, az Országos Kaszinó pinzérje, a *Walesi* *Bar* borszobán megismerkedett *Sályom Mária* felirónóval, akivel viszonyt kezdett. A fiatalember szülei megtudták a dolgot és tegnap *Szék*ek bejelentette a leánynak Magyar-uteza 40. számú lakásán, hogy szakítani fog vele. *Sályom Mária* erre vitriollal leöntötte a kedvesét. A leány ellen a rendőrség megindította az eljárást. — *Életuntak*. Nagy Erzsébet tizennyolc éves háziléány Népszínház-uteza 18. számú lakásán szublimátot ivott. — *Dragovics* *Erzsébet* tizenhat éves eseléd *Drégely-uteza* 7. számú szolgálati helyén szublimátot ivott. — *Belák* *András* huszonegy éves lakatos az újpesti rak artról a Dunába ugrott, de kimentették. — *Elgázolta az autómobil*. A Nagykorona-uteza 20. számú ház előtt egy autó, amelyet *Bakos Tivadár* sofőr vezetett, elgázolta *Balla Julia* 40 esztendősrént. — *Tuz egy papíraktárban*. Ma este kigyuladt *Ruka Sándor* *Damjanich-uteza* 32-ik szám alatt levő papíraktára és az ott felhalmozott áru elégett. A kár 13.000 korona.

— Halálozás. *Lenz János*, a *Ferencz József*-rend lovagja, elhunyt *Budapestben*.

Ózveg Fülöp *Alajosné*, *Nyitra* *Anna*, 65 éves korában *Nagytapolcsányban* meghalt. Halálát nagyszámú rokonság gyászolja.

Schuck József hajduhadházi főorvos, aki nagy tiszteletben és közszeretletben állott, 84 éves korában meghalt.

Steingassner, *Emil*, a *Csekonics-uradalom* főtisztje, *Zsombolyán* elhunyt. A megboldogultat, akiben *Tömörkény István*, a kiváló író, testvérbátyját gyászolja, nagy részvét megnyilatkozása közben temették el. A gyászszertartást fényes segédlettel *Csicsáky Imre* pápai kamarás, apátplébános végezte.

x Kerpel arcfinomító szépit.

x Royal-Orfeum. Minden képzetet felülmul az a nagy tetszés és siker, amelyet a Royal Orfeum pazar áprilisi műsorának keretében a Piccolo Company — 18 kis liliputi művész és művész — esténként arat. A néz:teret zsufolásig megtöltő közönség nem győz eleget gyönyörködni a pöttöm kis művészek hihetetlenül ügyes artistaprodukeziójában, énekében és tánczában és elhalmozza őket szeretetének és elragadtatásának számtalan jelével. A nagyszerű áprilisi műsor többi pompás száma is, mint: Jarrow, a citromosember; Lucie Körösi; Paris Trio; Blanche de Pauzac és reitíjei; The Records; Dottie King; 6 Comedy Piccininies; Mozi-skeccs a külteiken, stb. zajos sikert aratnak. Csütörtökön, április 17-én délután 3 és fél órakor nérekelte helyáru családi előadás lesz, a törpék, valamint az összes pompás áprilisi attrakciók felléptével.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-uteza 2. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Professor Bernhardt.

x berliniek vendéggátéka a Magyar Színházban.

Téli hangulat, csillogó páholysorok, szmokingok, izgatott asszonyfejek, itt vannak a németek és most mindenki, aki azt hiszi magáról, hogy mindenütt jelen kell lennie, ott szorong a Magyar Színház nézőterén. A nézőtér emélfogva mindenestre szép. Megkezdődött a német színjátszás Budapesten, a tavaszi német színjátszás, amelyet némelyek invázióknak is neveznek. Akik félnek ettől az inváziótól, azoknak nincs egészen igazuk, mert félelemre nincsen semmi ok. Nem kell félni az elnémetesedéstől. Sovinisztnak sem muszáj lenni, különösen pedig nem kell annak lenni ezzel a színjátszással szemben, amely egy csepet sem fog ártani sem a közönségnek, sem a magyar színpadi művészetnek. De használni sem fog. Nem szabad nagy kérdést csinálni belőle, meg lehet nézni őket és meg kell állapítani, hogy ezek a színészek sem tudnak többet, mint a mieink. Még a rendezésben sem. Az egész idejövételüknek csak egy célja lehet: hogy olyan darabokat mutatsak be, amelyeket nálunk még nem adtak. Ez az egy, ami megadhatja előadásuk érdekességét.

A berlini *Kleines Theater* az első estén parádés darabokkal állott elő. *Schnitzler* Arthur „Professor Bernhardt” című ötfelvonásos komédiájával, amelynek előadását Ausztriában betiltotta a cenzura, Berlinben ellenben százötvennél többször adták. A darab elérhető sikere éppen abban rejlik, amiért a bécsi hatóság nem engedélyezte az előadást. Ez a darab Bécsről íródott, Bécsnek íródott, a bécsi keresztényszocializmus buzavirágos levegője árad keresztül rajta, az osztrák esziszárvas politikája van itt egy kicsit pellenágrre állítva és Bécsben a darab láttára bizonyára tomboltak volna az emberek. Itt nem az édeskés, finomkodó, altwienes, okos *Schnitzler* Arthur áll előttünk, aki mélyen, nagyon mélyen benn van a lelkünkben s akit igen nagyon szeretünk. Ez valami egészen más. *Schnitzler* egy speciálisan bécsi modern darabot írt Bécsnek, politizál, vitatkozik, szembe állítja az orvosi tudomány szabadgondolkodását a keresztényi egyház dogmáival és talán még tipikus bécsi alakokat is karríkíroz a darabjában. Ne csodálkozzunk tehát azon, ha nálunk hatástalan volt a darab.

A „Professor Bernhardt” különben a tiszta vita-dramák közül való. Problémája az, hogy vajon joga van-e az orvosnak eltiltani az utolsó kenetet hozó papot a haldokló betegágya mellől. Mert ugyebár, a pap megjelenése tudtára adja a betegnek, hogy közeleg a halál s ezáltal a beteg elveszti az életbe vetett utolsó bizodalmit. Pedig az orvosi humanitás azt parancsolja, hogy a halálra szánt betegben még az utolsó pillanatig is élésszük az élet reményét, mert akkor boldogabban, öntudatlanul fog átmenni a halálba. A gyóntató pap megjelenése a beteget olyanná teszi, mint a halálra ítéltet. *Schnitzler* darabjában az orvos nem engedi a papot a beteghez, aki utolsó áldozás nélkül hal meg. Ebből fejlődik a darab, A dologból politikai

affér lesz, kinövi magát a szabadgondolkodók és klerikálisok harcává. De akármi történik, — alig történik valami — az mind csak arra jó, hogy a szereplő személyek vitatkozhassanak rajta. A felvonások legnagyobb része elméleti vitákkal telik el. *Schnitzler* nagy írásművészete teszi, hogy ezek a viták sohasem válnak unalmassá. Mint vita-darab, mint tendenc-dráma, igen jó. De nem tehetünk róla, nem szeretjük az elméleti vitákat a színpadon. Még akkor sem, ha *Schnitzler* írta, minden nemes írásművészetével.

A német színészek általában kitünő együtttest adnak. Teljes összjáték, jó rendezés, de azért semmivel sem jobb, mint akármelyik jól megrendezett magyar előadás. *Decarli*, *Rohden*, *Neuburger*, *Landa* és *Abel* urak játszották a főbb szerepeket. A zsufolásig telt nézőtér a felvonások végén elég sokat tapsolt, nem is annyira a darabnak, mint inkább *Schnitzler* Arthurnak, aki végignézte az előadást és a harmadik felvonás végén a közönség tapsaira meg is jelent a rivalda előtt.

*

Az előadás folyamán alkalmam volt beszélgetni *Schnitzler* Arthurral, aki *Beóthy* Lászlóné cisöcmeleti páholyából nézte végig az előadást. Bozontos haju, szakállas feje felé egész este kíváncsian meredtek a látésovek, mindenki kíváncsi volt arra, vajjon milyen a legnépszerűbb és legérdekesebb bécsi író; milyen az az író, aki a „Reigen” és az „Anatol” óta egy csodálatos emelkedéssel válik a legmélyebben gondolkodó írók egyikévé. Az altwien romantikus *Schnitzler*-jét keresték benne és találtak egy nyugodt arcú, kedves, szakállas urat.

Mindjárt az első mondatnál megszakított.

— Kedves barátom, — mondja szerényen — ne mondja nekem, hogy mester. Én nem vagyok mester. Én *Schnitzler* vagyok.

De ezt már büszkén mondta. Mint akinek a neve minden megtisztelő jelzőnél szebben cseng.

Azután beszélt a darabjáról, amelyről nem igen szeret nyilatkozni, éppen a bécsi betiltás miatt. Ő bécsi író. És szereti Bécsét. S nem akarna olyasvalamit mondani, ami esetleg...

— Százötvennél többször adták ezt a darabot Berlinben. Hogy vajjon Bécsben valamikor fogják-e adni, azt nem tudom. Minden évben újból lehet kérni a darab előadására az engedélyt. De nem tartom valószínűnek, hogy megadják.

— Csodálatos!

— Hát amennyire e darabnak a bécsi közszellemmel és a város politikai viszonyaival való összefüggését ismerjük, nem is annyira csodálatos. Azután újabb irodalmi terveiről érdeklődtem.

— Kedvesem, — mondta, — még a legjobb barátomnak sem árulom el előre, hogy mit írok. De dolgozom. Elég sokat.

A magyar irodalomról szerettem volna beszélni a legnépszerűbb és legérdekesebb osztrák íróval. Mire kiderült, hogy bizony alig ismeri az újabb magyar irodalmat. Csak éppen néhány darabot ismer, amelyeket Bécsben bemutattak. Néhány nagyobb magyar író nevét is tudta, de nem sokat.

— Ugy képelem, — mondta, — szép és nagy irodalmuk lehet. Egy erősen fejlődő irodalom. Sajnos, csak keveset ismerek az írók közül. Pedig itt élek a szomszédságukban.

Felvonás kezdetét jelezték. Szeretreméltóan elbucszott tőlem.

— De, ugyebár, ez nem volt interjú, — mondta.

Fél perc múlva már a páholyból kihajolva figyelte darabjának az előadását.

Balassa Emil.

(*) Opera. A „híres” *Martinelli*, akit Itáliában *Carusoval* egy napon szoktak emlegetni, ma este a *Tosca* Cavaradossiját énekelte és ezzel kezdte meg három estére szóló vendégszereplésének sorát. Gyenge kis siker volt. A vékony *Martinelli*, inkább valami müncheni művésznövendékre hasonlít: a hőstenor nem látszott ki belőle. Kellemes, világos kis hangoska, amelyen százával van az olaszok között. Temperamentumos színész, akiben azon-

ban minden művészi tulajdonság csak másodosztályilag van kifejlődve. Gyakran hamisan énekel, szép taktus-sorokat disztónál. Ez a „híres” *Martinelli* a *II. Caruso* szerepében nagyon szánalmas alak. Ezzel a *II. Carusoval* szemben *Környei* Béla mesés erejű, gyönyörű, érezes, meleg tenorja, ez a csillogó remek organum örült magaslaton áll. Micsoda *Radamés* lesz ez, micsoda hadvezér! Közkatoná ez, aki csak ott nyerhet csatát, ahol egyedül van. Az első felvonásban ugy szaladt a templomba, mintha színpadra jönne. A nemes, nagy művészi stílus teljesen idegen előtte. Az előadás fényes volt. *Languard* asszony brillans, virtuóz Toscaja.

(*) *Schnitzler* Artur Budapesten. *Schnitzler* Artur, a hírneves osztrák drámaíró ma délután Bécsből Budapestre érkezett. Este végignézte a Magyar Színházban *Berhardt* professzor előadását, melyet a berlini *Kleines Theater* mutatott be.

(*) *Debreczeni* színháznyitás. A *Király-színház* igazgatói irodájában most már nagyban dolgoznak a debreczeni társulat összeállításán és a debreczeni színház új szezonjának a programján. Az eddigi tervek szerint október 15-én nyitják meg a debreczeni színházat, valószínűleg egy olyan darabbal, amely még sehol sem került színre és amely egy ismert magyar szerző műve.

(*) Szerződötés. *Salamon* Ellát, *Rózsahegy* Kálmán növendékét a soproni nemzeti színház szerződötte drámai primadonnának.

(*) Tanácsülés a Színészegyesületben. Az Országos Színészegyesület tanácsa tegnap *Ditrői* Mór elnökléte alatt ülést tartott. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium értesítette az egyesületet, hogy *Bauer* Emil német színgazgatónak engedélyt adott arra, hogy társulatával Sopronban előadásokat trthasson. *Polgár* Sándort 55 éves színészi jubileuma alkalmával üdvözölte a tanács. Hosszasan foglalkoztak azokkal a panaszokkal, melyekkel *Fehér* Gyula és más színészegyesületi tagok fordultak a tanáchoz az *Ujpesti* Népszínház Részevnytársaság ellen. A tanács a helyzet megvizsgálására bizottságot küldött ki. — Az Országos Színészegyesület igazgatótanácsa legközelebbi ülését május hó 6-án, kedden délután 5 órakor tartja, melyre *Árkossy* Vilmos, *Erdélyi* Miklós, *Bartha* István és *Fehér* Gyula vidéki tanácsosokat hívták be.

(*) A *Budapesti Kamarazenekör* vasárnap este fejezte be ezidei hangversenysorozatát a Központi Katolikus Kőr fehér-teremben. *Dr. Olgyay* Kálmán, *Kaják* Ferenc és *dr. Kacsvinszky* Emil *Brahms*nak zongorára, klarinétára és gordonkára írt hármast adták elő teljes megértéssel és kiváló technikai képességgel. Igen nagy sikere volt *Deákné* *Kuthy* Klárának, aki előbb *dr. Gobbí* Károly és *dr. Chladek* stílusos közreműködésével *Mozart* „Il re pastore” operájának egy áriáját, majd *Mihalovits*nak. Szókecsnek és *Dienz*nek egy-egy dalát énekelte el. *Behizelgő*, tisztán csengő hangja, mesteri előadása lelkes elismerésre ragadta a jelenlévőket. Különös érdeklődés fogadta a vidék legjobb vonósnegyesének, a *Puky* Lászlóból, *Gobbí* Jenőből, *Beneze* Rezsőből és *Senger* Gusztávból álló díszgyőri quartettnek fellépését. *Dvorzák* *F-dur* négyesét játszották és előkelő felfogás, pompás fegyelmezett összjáték által jellemezett, magas színvonalu előadásuk teljesen igazolta kitünő hírnevüket; a nagyszámu, miérett közönség pedig babérral és lelkes tapsokkal fejezte ki velük szemben elismerését.

(*) A Nemzeti Szalon tavaszi kiállításának megnyitása. Nagy érdeklődés mellett nyílt meg a Nemzeti Szalon tavaszi tárlata. A tárlatot a Bécsben időző közoktatásügyi miniszter nevében *Náray-Szabó* Sándor államtitkár nyitotta meg, aki *Déry* Béla igazgató, *Bende* János titkár és *Rubovics* Márk műtáros kalauzálása mellett tüzetesen megtekintette a tárlatot. *Horvai* János szobrászművész személyesen mutatta be kollekcióját az államtitkárnak, aki elismerését fejezte ki a művész előtt. A Nemzeti Szalon elnöksége és igazgatósága képvisletében *Molnár* Viktor ny. államtitkár, alelnök és *Gellért* Jenő, *Kacsiány* Ödön és *Kézdi* Kovács László igazgatósági tagok jelenték meg a megnyitáson.

(*) Színházak hírei. A Népeperában csütörtökön és pénteken is *Gavault*-darab kerül színre. Holnap a „Mamus”-t ismétlik, pénteken a „Telefon”-t. A „Mamus” ezimszerepét *Varsányi* Irén adja. A „Telefon” főszereplői: *Góthné* *Kertész* Ella, *Gazsi* *Mariska*, *Lenkey* *Ilenka*, *Góth* Sándor, *Vendrey* *Ferenc*, *Tanay* *Frigyos*, *Tapolezay* *Dezso* és *Szerény* *Zoltán*.

A Magyar Színházban holnap, csütörtökön, a berlini *Kleines Theater* bemutatja a budapesti közönségnek *Andrejev* *Leonid* rendkívül érdekes darabját, a „Studentenliebe”-t. Ennek az előadásnak a keretében mu-

latkoznak be Ilka Grünig, aki Németország legkitünőbb karakter-komikáinak egyike, továbbá Abel Alfred, aki a magyar darabok közül Molnár Ferenc „Testőr”-ét és Drégely Gábor „Szerencsefű”-t vitte külföldön nagy diadalra. Nagy szerepet játszanak a darabban még: Max Adalbert, Bruno Decarli, Rudolf Klein-Rohden és Elsa von Rutttersheim.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

A történelmi drámák csödjé — Visszautasított alapítvány. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 16.

A jó vidéki, hiszékeny, becsületos magyar típusai, *Takács Lajos* és neje *Kemény Eszter* mező-
turi lakosok, ártatlan, szüzes naivsággal ábrán-
doztak arról, hogy fajtájuk multját jól megirt
történelmi drámákban fogják látni a késői utódok
és még talán eljö az az idő is, hogy a jövő dicső-
ségének megteremtésére a nagy utódok a követésre
méltó példákban meríteni fognak. Nem sokat ér-
tettek szegények a történelmi drámákhoz, de el-
határozták, hogy megtakarított vagyonkájukkal a
magyar kultúrát szolgálják.

Nyolczezer koronát hagyományoztak azzal a
kikötéssel, hogy az összeg ötvenkint felgyült ka-
matái magyar történelmi tárgyú szindarab jutal-
mazására fordíttassanak.

A hagyomány az Akadémiához megérkezett,
itt az igazgatóság kiadta az I. osztálynak véle-
ményadás végett. Az osztály egy ideig eltöprengett
a naiv alapítványon és megszületett a dráma ma-
gában az osztály véleményében.

Tekintettel az Akadémia erejét máris nagy-
mértékben lekötő számos drámai pályázatra, me-
lyek rendszerint teljesen sikertelenek és sem az
irodalomnak, sem a színházaknak javára nem
szolgálnak, az osztály nem hajlandó a hagyományt
a kikötött rendelkezéssel elfogadni.

Örömmel venné az Akadémia — mondja az
osztály véleménye — vajha a hagyomány oly mó-
don volna módosítható, hogy kamatai nem drá-
mákra, hanem a dráma és színügy körébe eső iro-
dalmi és tudományos kérdésekre volnának kitér-
hetők. E körbe tartoznának a világirodalom leg-
jelesebb drámáinak magyar fordítása, a hazai és
külföldi dráma és színügy története, kiválóbb kül-
földi és hazai színészek életrajza, a dráma és szí-
nézet esztétikája stb.

Az osztály véleményét az igazgatóság elfogad-
ván, vissza fogja adni a hagyatékat a hagyatéki
bírósnak, hogy ossza azt föl az örökösök sze-
gényorsu örökösei között.

Szokatlan és irodalmunk világára sötét ár-
nyat vet az a beismerés, amelylyel az alapítványt
az Akadémia visszaadni kénytelen. A történelmi
tragédiákból tehát elzár volt. — elég volt, mert
nincsenek.

Szegény naiv magyarok!

* Magyar tudósok Londonban. A Londonban
most lezajlott nemzetközi történelmi kongresszuson
a magyar tudományos világot dr. *Marczali Henrik*,
dr. *Angyal Dávid* és dr. *Szűdeczky Lajos* egyetemi
tanárok képviselték, akiket a londoni tudományos
körök kitüntető figyelemben részesítettek. A ma-
gyar tudósok élénk részt vettek a kongresszus
munkálataiban és a két első előadást is tartott a
kongresszus nyilvános ülésén. A magyarság kép-
viselői most érkeztek vissza Budapestre.

* A Nyugat, Ignotus, Ady Endre és Fenyő
Miksa szerkesztésében megjelenő szépirodalmi fo-
lyóirat 1913. évi április hó 16-iki 8-ik száma a kö-
vetkező igen érdekes tartalommal jelent meg:
Halász Imre: Bismarck és a magyar emigráció.
Szombati-Szabó István: Majusi miatyánk (Vers).
Réti Ödön: A vér (Novella). Laczko Géza: Né-
met maszlak, török áfium (Regény VIII.). Bálint
Aladár: A Pálffy-gyűjtemény. Balázs Béla: Ha-
lalos fiatalság (Drámai részlet.). Lengyel Géza:
Kis házak között (Regény VIII. Vége). Gedő Li-
pót rajza. Ignotus: A politika mögött. Ady Endre:
Verseik. Figyelős Gordius László: Kelen László
versei. Bálint Aladár: Ligeti Miklós szobrai. Bár-
dos Artur: Asta, Huszár Vilmos: Le surnaturel
dans le theatre de Shakespeare. *Disputa*: Bárdos
Artur: Szemeső a világ.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

☉ Párisból Berlinbe repülőgépen. Daucourt
francia aviatikus ma reggel 5 óra 30 perczkor
Párisban felszállt, hogy Berlinbe repüljön. 7 óra
30 perczkor Lüttichben simán leszállt, innen 9 óra
30 perczkor ismét folytatta útját. 1 óra 05 perczkor
Hannoverben ismét leszállt, ahonnan 3 óra 30
perczkor szállt ismét fel. A Berlin melletti Jo-
hannisthalban délután 6 óra 30 perczkor sima sikló-
repüléssel szállt le. A méltóságteljes nyugalommal
tovarepülő monoplán mindenfelé nagy bámulattal
nézték. Johannsburgban óriási közönség várta a
merész aviatikus és a leszállás után nagy óvációk-
ban részesítették.

☉ Kvasz András új repülőgépe. A rákosi re-
pülőtéren, a 3-as számú hangárban szenzációs
munka fejeződött be. Elkészült *Kvasz András* új,
saját szerkesztésű repülőgépe. Az új gép biplán-
szerűleg épített aeroplán, 35 lóerős Anzain-motorral
felszerelve. A gép hossza hét, fesztávolság 11
méter. *Kvasz* ezen a repülőgépen akarja letenni a
pilotávizsgát, amelyhez a kedvező idő beálltával a
kísérleteket megkezdi a rákosi repülőtéren.

☉ Török léghajó próbafelszállása. Bitter-
feldből táviratozzák: Ma reggel 8 órakor végezte
próbarepülését a török kormányának szánt P. L. IX.
A léghajón az átvételi bizottság volt. Miután az
déghajó az átvételi feltételeknek megfelelt, legkö-
zelebb vonaton Törökországba szállítják.

TANÜGY.

= Református tanítók mozgalma. A refor-
mátus tanítóknak eddig teljesen egyenlő fizetésük
volt az államiakkal, mert egy zsinati határozat
kötelezte a hitközségeket erre. Az új fizetésren-
dézéssel azonban ismét a többi, nem állami tanító
sorsára jutottak. Most ismét megindult a mozgal-
om, hogy az államiakkal egyenlő fizetésük legyen.
Erre nézve a református tanítók véleménye a kö-
vetkező: A zsinati törvények újraszervezte erre a
legkedvezőbb alkalomnak kínálkozik. Ha akar,
most tud a zsinat a református tanítókon segíteni,
csak iktassa törvénybe, hogy köteles a fentartó tes-
ület legalább annyi javadalomban részesíteni ta-
nitóját, mint amennyit az állam ad hasonló körül-
mények között. Szervezzék a konvent — az új zsi-
nati törvények értelmében — bizottságot, amely
bizottság vizsgálja meg minden renitenskedő, vagy
huzalkodó egyház költségvetését s szorítsa rá a le-
hetőségre. S ha tényleg lehetetlenséggel áll szem-
ben, állapítsa meg a konvent azon összeget, mely
a tanítók fizetésének az állami tanítók fizetésével
való teljes egyenlővé tételéhez szükséges. Kérje ezt
államegélyből, ha nem kapná: mondjon le iskola-
társi jogairól. Majd észretériti e radikális állás-
pont a kormányt.

= Az Erzsébet-nőiskola növendékeinek ma-
tinéja. A Berta Ilona vezetése alatt álló Erzsébet
állami nőiskola tegnap tartotta szokásos óvi ma-
tinéját nagyszámú közönség jelenlétében. A nő-
vendékek fényes felét adták a magyar, német és
franzzia versek szavalásában, valamint az ének-
és zenében való jártasságuknak. A legnagyobb
hatást azonban Torday-Grail Erzi intézeti tanár-
nő által versben szinre alkalmazott népmese, a
„Hamupipőke” keltette.

KÖZIGAZGATÁS.

Községi jegyzők államosítása. A községi és
Körjegyzők ideges nyugtalansággal várják ország-
szerte a miniszterelnök nyilatkozatát, amelyben az
államosításról és anyagi helyzetük javításáról fog
szólani. A vármegyei jegyzőegyesületek egymás-
után gyűléseznek, sőt szombaton, e hó 19-én a
Községi és Körjegyzők Egyesületének választmá-
nya is ülést tart a régi országháza üléstermben.
A délelőtt 10 órakor kezdődő ülésen az államosi-
tésről és a fizetésrendezésről fognak tanácskozni,
utána pedig a vezetőség kiüldöttésgileg járul *Lac-
kás László* miniszterelnökhöz. — A Borsódmegyei
Községi és Körjegyzők Egyesülete most tartotta
közgyűlését *Morvay János* elnöklésével. Az elnöki
jelentés megemlékezik a jegyzők kongresszusáról
és a kolozsvári országos közgyűléstől és sajnálkozá-
sának ad kifejezést, hogy a jegyzői kar kívánásai
még most sem teljesedtek be. A közgyűlés ezután
részletesen foglalkozott a fizetésrendezés és az ál-
lamosítás kérdésével, majd tisztelettel *Bónis Berta*-
lan alispánnál, aki biztosította a jegyzői kart jó-
indulatáról.

FŐVÁROS

Kik igazgassák a Városi Villamos Vasutat?

— Oláh Dezső indítványa a közgyűlés előtt.
— A fumigált VII. kerület. — A bakkarat
ellen. —

A főváros mai közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 16.

Napok óta izgatta a törvényhatósági bizottság
tagjait dr. *Oláh Dezső*nek egy indítványa,
melyet a mai közgyűlésre jelentett be és amely
indítvány azt czélozza, hogy a városi villamos
vasut igazgatóságában és felügyelő-bizottságában
megüresedő tagsági helyeket a főváros — mint a
vasutársaság részvénytöbbségének birtokosa —
főtisztviselőivel töltsék be. Ennek az indítványnak
személyi élet tetézte *Jencs Vilmos*nak az a pólusa,
hogy a vasutársaság igazgatóságának elnöke a
mindenkori polgármester legyen. A közgyűlés
tagjai — kik mindenha akkor mutattak nagy
érdeklődést, ha pikáns háttérű kérdéseket fesze-
gettek a fórum előtt — erre a mai közgyűlésre is
szokatlanul nagy számmal jelentek meg, de amire
vártak, az elmaradt, mert az indítvány elhangzott
ugyan, de áttetsző tendenciája miatt teljesen ha-
tástalanul. Érdemileg is tárgyalták az indítványt,
hozzászólt *Bárczy István* polgármester és *Vászonyi*
Vilmos is, végül csaknem egyhangulag elfogadták
Feleki Bélának indítványát, mely utasítja a tani-
csot, hogy a városnak a vasutársaság igazgatóság-
ában és felügyelő-bizottságában való részvételéről
szabályzatot terjesszen a közgyűlés elé.

Napirend előtt a VII. kerületi bizottsági ta-
gok nevében dr. *Berger Rezső* tette szavát a
„sérelem”, mely a közmunkatanácsai tagság be-
töltése körül éket érte azáltal, hogy egy általiuk
jelölt, egészen jelentéktelen ember helyett a ke-
rületközi bizottság *Vászonyi Vilmost* jelölte erre
a diszes nobile officiumra. Ők — mondá lelkesen
és rekedten *Berger Rezső* — levonják ebből azt a
konkvenziát, hogy eszentul ellenzékielek lesznek és
ennek demonstrálására már a mai szavazásban
részt sem vesznek. *Heltai Ferencz* elnöklő főpol-
gármester tulbeosult a felszólalót és tulságos je-
lentőséget tulajdonított a megrögzött *Ehrlichianu-*
sok feljajdulásának, amikor a felszólalásra
reflektált, noha alaposan megleckéztette és ki-
oktatta *Bergert* is, a VII. kerületieket is arra,
hogy a klikkuralomnak/tultengenie ma már nem
lehet.

A napirend második érdekes pontja volt az
Adria-palota árkádok építkezésének az ügye, mely
hosszas vita után ugy nyert elintézt, hogy a
tanács az Adria biztosító társaságnak árkádok
építésére az építési engedélyt nem adhatja ki. A
gázművek mult évi jelentését elismeréssel vették
tudomásul, majd *Rácz Dezső* mondta el interpellá-
cióját a bakkarat ellen, mely már a községi élet-
ben szerepet játszó körökben is otthonossá vált.

A mai közgyűlésről alábbi részletes tudósi-
tást adjuk:

A főváros törvényhatósági bizottsága ma dél-
után dr. *Heltai Ferencz* főpolgármester elnöklésé-
vel közgyűlést tartott. A mai közgyűlés töltötte be
a közmunkák tanácsában, a pénzügyi, népszínházi,
közoktatási és szociálpolitikai bizottságokban meg-
üresedett tagsági helyeket. Amikor az elnöklő fő-
polgármester bejelentette, hogy a választásokat el-
rendelte, felemelkedett dr. *Berger Rezső*, aki a
VII. ker. bizottsági tagok nevében felpanaszolta
azt, hogy a közmunkák tanácsa és a népszínházi
bizottsági tagsági helyeinek betöltésénél nem res-
pektálták a kerület akaratát. A kerület magára
nézve levonta a konkvenziát és a mai szavazás-
ban nem vett részt.

Dr. *Heltai Ferencz* főpolgármester mindenek-
előtt megjegyezte, hogy az a bejelentés, hogy a
VII. kerület a szavazásban nem vesz részt, nem
tartozik a közgyűlésre. Kivénatosnak tartotta, hogy
ebben a kérdésben a közgyűlés igazi akaratát nyil-
vánuljon meg kerületközi megegyezés után.

Az indítványokra került ezután a sor.
Dr. *Oláh Dezső* azt indítványozta, hogy a
budapesti villamos városi vasut r.-t. igazgatóságá-
nak megüresedő igazgatósági tagságokat a törvény-
hatóság kiküldöttéivel töltsék be s a felügyelő bi-

zottságban is a törvényhatóság képviselői foglaljanak helyet. Ugyanebben a tárgybán Jencs Vilmos is adott be indítványt, amelyben azt kívánta, hogy az igazgatóság elnöke a mindenkori polgármester legyen. A két indítványra a közgyűlés, — az indítványozók kérelméhez képest — kimondotta a sürgősséget és rátért azok érdemleges tárgyalására.

Oláh Dezső azt igyekezett bizonyítani, hogy a mai viszonyok mellett nem lehet okos, sem egészséges közlekedési politikát csinálni. Szóba hozta ezt is, hogy amikor az autotaxi kérdése volt szövegezen, a közgyűlés csak azért ment bele a tarifamelésbe, mert arról volt szó, hogy a városi villamossal csinálják meg az autotaxit. Ez sem történt meg. Komoly ellenőrzésre van szükség s ezért kéri indítványának elfogadását.

Jencs Vilmos szintén hosszabban indokolta indítványát.

Dr. Bárczy István polgármester szólalt fel ezután. Itt az a kérdés, helyes volt-e a főváros részéről a részvénytöbbség megszerzése. Egészen nyugodtan állíthatja, hogy igen. Ők nem ígérték azt, hogy másfél év alatt meg fogják csinálni, amit évtizedeken át elmulasztottak. A helyes közlekedési politika megteremtése lebegett szeme előtt és annak lehetőségére gondolt, hogy *ugyanilyen tranzakcióval lehet majd a közúti vasút részvényeinek többségét is a főváros részére megszerezni és így egyesíteni a két vállalatot*. Így aztán lett volna egységes vonalhálózat és a közönségre nézve is tarifális előnyök származhattak volna ebből. Hogy ez nem sikerült, nem rajtuk mulott. Ennek más formában való létrejöttét még ma sem tartja kizártnak. Lehetséges, hogy a közúti vasút olyan megállapodást kötni, amely mellett egyes vonalakat közösen használják a két társaság. Az ily tárgyalásoknál másképp léphet fel a főváros, ha az egyik vasut a kezében van. Ennek a kijelentésnek nem lehet tözsdéi hatása, tehát egészen nyugodtan elmondhatta ezeket. Hogy eddig a városi villamos programjából semmi sem történt, az azért volt, mert arra gondolt, hogy a két vasúttársaságot egyesítik és más programot kellett volna kidolgozni abban az esetben, ha az egyesítés tényleg megtörténik. Ami a vasúttársaság vezetőit illeti, kijelenti, hogy minden fontosabb kérdésben a vasut a tanácsosai teljes egyetértésben jár el, minden fontosabb kérdést előzetesen megtárgyalja a polgármesterrel, a csoportvezető alpolgármesterrel és a referens tanácsokkal és így, ami történik, közös megegyezéssel történik és ha hiba esik, annak a tanács is részese. A vezetőség ellen semmiféle kifogást nem lehet felhozni, mert a vállalat vezetése mintaszerű. Javasolja, hogy a közgyűlés az indítvány felett térjen napirendre.

Ezután dr. Várossy Vilmos emelkedett szólastra. Oláh végtelenül téved a tranzakció megítélésében. Azoknak, akik a tranzakcióhoz hozzájárultak, volt tudatos tervük, bár ő a maga szemléjében nem mozgott abban az eszmekörben, hogy a Közúti is meg kell váltani. Az ő nézete az, hogy elég, ha a Városi vasút részvényeinek többségét megvette a főváros anélkül, hogy a Közúti is a kezében volna, mert már ezzel a részvénytöbbséggel is irányító befolyást tud gyakorolni a Közúti vasúttal szemben is a közlekedésre. Sietlén a Városi villamos vasut programjának tárgyalását. Oláh indítványának ahhoz a részéhez, amely azt mondja, hogy a főváros a vállalat vezetésében döntő szerephez jusson, hozzájárul, de az indítvány többi részét a maga részéről sem fogadja el, hanem annak az indítványának az elfogadását kéri, amelyet a VI. kerületi bizottsági tagok megbízásából Feleki fog benyújtani.

Ezután Krausz Simon akart felszólalni személyes kérdésben, de dr. Hellai Ferencz főpolgármester azon a czímen, hogy amit mond, nem személyes kérdés, megvonta tőle a szót.

Dr. Feleki Béla ezután a VI. kerületi bizottsági tagok nevében indítványt terjesztett be, amely szerint kimondja a közgyűlés, hogy a törvényhatóság a Városi villamos vasut részvényeinek többségét abból a célból szerezte meg, hogy a vasut vezetésében kizárólagos döntő befolyást gyakoroljon. Ezt a jogot a főváros közönsége a polgármester és a tanács hatáskörére bízta és ennek útján gyakorolja. Elvárja a közgyűlés a tanácsától, hogy ugy az igazgatóságban, mint a felügyelő-bizottságban a döntő szerepet gyakorolni fogja. Együttal utasítja a közgyűlés a tanácsot, hogy a városnak az igazgatóságban és a felügyelő-bizottságban való részvételéről szabályzatot terjesszen a közgyűlés elé.

Oláh Dezső és Jencs Vilmos visszavonták indítványukat és Feleki indítványához csatákoztak. Ezután újból dr. Bárczy István szólalt fel, majd Feleki Béla rövid felszólalása után a közgyűlés többsége Feleki Béla indítványát fogadta el.

Ezután az elnöklő főpolgármester kihirdette a választás eredményét. A közmunkatanács tagjaira Várossy Vilmost, a pénzügyi bizottsági tagjaira Havass Rezsőt, a népszínházi bizottsági

tagságra Sgringer Ferenczet, a szociálpolitikai bizottsági tagjaira Incze Henriket és Strasser Imrét választották meg.

Ezután a napirend tárgyalására tértek át. A napirend tárgyalása során hosszabb vitát provokált az Adria Biztosító Társulat Erzsébet-terti építkezésére vonatkozó interpellációra adott válasz, amelyet a közgyűlés legutóbb nem vett tudomásul, hanem a mai ülés napirendjére tűzött. Ehhez a kérdéshez Steinhardt Antal, Bárczy István polgármester, dr. Neumann Árpád, Forbáth Imre dr., Szabó József és Baránszky Gyula szóltak hozzá, majd elfogadták Forbáth Imre indítványát, mely szerint utasítja a közgyűlés a tanácsot, hogy az Adria építési engedélyt, miután ez az építkezés az Erzsébet-terti szabályozási vonalat figyelmen kívül hagyja, mindaddig ne adja, míg vagy az épület a szabályozási vonalhoz nem alkalmazkodik, vagy pedig a szabályozási vonalat az erre illetékes fórumok meghallgatásával szabályszerűen meg nem változtatják.

Baránszky Gyula azt kívánta, toldják meg Forbáth indítványát azzal, hogy utasítja a tisztű főügyészt, hogy a főváros tulajdonjogát minden körülmények között óvja meg. A közgyűlés ezt az indítványt is egyhangulag magáévá tette.

Az interpellációkra került ezután a sor. Dr. Rác Dezső az egyes fővárosi klubokban dühöngő bakkarajáték miatt interpellált, amely oly sok vérildozatot kívánt. Aktualitást ad ennek a kérdésnek a főkapitánynak a közigazgatási bizottságban elhangzott jelentése, amelynek hivatalos tartalmát szeretné a polgármestertől hallani. Az interpellációt kiadták a polgármesternek.

Ezután dr. Vita Emil tanácsos válaszolt a fővárosi iparosok és kereskedők környékbeli vasárnapi munkabünete által okozott károsodása ügyében előterjesztett interpellációra. A választ a közgyűlés tudomású vette.

A napirend további tárgyalása során foglalkozott a törvényhatósági bizottság a gázművek 1912. évi számadásaival. Ehhez a kérdéshez Polgár Károly szólott hozzá, aki többek között azt indítványozta, hogy a Népházban szüntessék meg a gázfűtést és próbálkozzanak meg a szénfűtéssel. Gál Károly nagy megnagyobbítással veszi a számadásokat. A fényes eredményt ő nem lep meg, mert tudta jól, hogy a gázüzem jó üzlet. Sürgeti a gázárak leszállítását és az óradíjak megszüntetését. A közgyűlés egyhangulag elfogadta a gázművek számadásait.

A napirend többi jelentéktelenebb pontját vita nélkül fogadták el, mire a közgyűlés negyed kilenc órákor véget ért.

(A Széchenyi-gyógyfürdő szervezete. Dr. Márkus Jenő tanácsos, a városgazdasági ügyosztály vezetője dr. Igaly Kálmán tanácsjegyzővel három előterjesztést dolgozott ki, amelyekkel legközelebb fog foglalkozni a tanács. Az előterjesztések közül az első a Széchenyi-gyógyfürdő üzemvezetésének ideiglenes szabályozásáról szól. A szabályozás szerint az intézményt mint önálló üzemet a községi alap többi vagyonától elkülönítve önálló vagyon és pénztárkezeléssel és önálló számvittel fogják vezetni. A másik előterjesztés a Széchenyi-gyógyfürdő díjszabását állapítja meg. Eszerint a fürdődíjak a következők lesznek: termál gőzfürdő 2 korona, termál szalonfürdő 3 korona, termál kádfürdő 2 korona, termál népfürdő 60 fillér. Bérletdíjak tíz termál gőzfürdőre 18 korona, tíz szalonfürdőre 27 korona, tíz kádfürdőre 18 korona, tíz népfürdőre 5 korona 40 fillér. Lesznek ezenkívül 10 fillértől 1 koronáig terjedő mellékdíjak a különféle és a fürdővel szorosan össze nem függő szolgáltatások fejében. A harmadik előterjesztés a Széchenyi-fürdőben a borra való kiküszöböléséről szól. Ez az előterjesztés rámutat arra, hogy Budapest összes fürdőiben a fürdőszemélyzet nem részese a fürdő tulajdonosa részéről rendszeres fizetésnek, vagy díjazásnak, hanem abból a borra valóból él, amit a fürdőző közönség vagy önszántából, vagy a személyzet alkalmazásából folyó kényszer hatása alatt ad. Az ügyosztály az ugynevezett kiszolgálási díj behozatalával akar ezen a bajon segíteni, amely rendszer már a külföld egyes városaiiban meg is van. Ezzel szemben azonban a kiszolgálási díj felül a fürdővendégnek borra valót adni, a fürdőszemélyzetnek pedig azt elfogadni szigorúan tilos. A kiszolgálási díjakkal befolyó összeg teljes egészében a fürdőszemélyzetet illeti meg. A főváros hatósága a személyzetnek egy bizonyos minimális fizetést garantál, ha azonban a kiszolgálási díjakkal több folyne be, úgy a többletet az év végén a fürdőszemélyzet között arányosan szétosztják.

(A tejhamisítás új módjának szemléltetése bemutatója az előjárásán. Budapest régtől fogva a tejhamisítók eldorádjója. Itt ebben a mi méregdrága fővárosunkban a termelőtől végig a grázlerosig mindenki pancsolja a tejet, úgy, hogy mire a tej a fogyasztó kezébe jut, az — szomorú statisztika bizonyítja — rendszeren 50 százaléka erejéig vízzel kevert tejet kap. A hamisító, az igazi bűnösre azonban csak a legtrikább esetben lehet lesújtani, mert a tej annyi kézen megy keresztül míg a fogyasztóhoz jut, hogy az egyik eláruló rendszeren ráfogja a hamisítást a másikra. Eddig legalább az volt a vigasztalásunk, hogy a nagy uradalmak plombált kannáinak tejtartalma tiszta és hamisítatlan, ma azonban ez a bizodalunk is illuzióvá foszlott, mert bebizonyosodott, hogy ügyes tejhamisítók még a plombát is le tudják venni észrevétel nélkül a kannákról, majd gyalázatos manipulációjuk után a plombát megint visszaillesztik a kannára anélkül, hogy az ólomzáron vagy a pecséten bármiféle sérülés nyoma lássék. Egy kihágási ügy kapcsán rántotta le a leplet erről az eddig ismeretlen visszaélésről a VII. kerületi előjáróság. A tárgyalás közvetlen oka az volt, hogy Schwartz Lipótné és társa, nyitrai tejkereskedő már régebben olyan tejet szállított Szántó Samu budapesti tejkereskedőnek, amelyet Szántó gyanusnak talált. A budapesti czég egy napon Schilling Rudolf körjegyzőt kérte fel, hogy a nyugati pályaudvarra érkezett kannákat ott nyomban pecsételje le. Ez meg is történt és Szántó az ólomzárral és közjegyzői pecséttel egyaránt lezárt kannákban hamis tejet talált. Érdekessé teszi azonban a tárgyalást az, hogy a bizonyítás során kiderült, amit addig még a legavatottabb szakemberek sem sejtettek, hogy némi kézügyességgel és ravaszsággal a szabályszerűen leköszött és lepecsételt, illetően leolmozott tejeskannát bárki egyetlen fogással megnyithatja, tartalmát meghamisíthatja s újra lezárhatja anélkül, hogy az ólomzáron (plombán) vagy a pecséten bármiféle sérülés vagy szakadás nyoma látszódjék. A terhelt védekezése ugyanis az volt, hogy ő tejeleperől kifogástalan tejet szállított a fővárosba s ennek bizonyítására tanukat hallgattatott ki. Ha tehát a tej itt a fővárosban hamisítottnak bizonyult, nyilvánvalóan nem nála, hanem utközben vagy pedig már Budapesten történt a keverés. Be is bizonyította nyomban, hogy mikép lehet a plombált tejeskannákat észrevétel nélkül kinyitni. Néhány tejeskannát behozatott a tárgyaló terembe s megkérte a jelenlévő vásárfelügyelőt, zárja le ezeket és lássa el ólomzárral is. Ez megtörtént s valamennyi jelenlévő megállapította, hogy a kannák tartalmához hozzáférni nem lehet. Erre Magdina Péter, a terhelt czég volt tejekezelője, akit Schwarcz néni küllén ezért Budapestre utaztatott, néhány kalapácsütéssel kissé elcsuszította a kanna fedelét s az ólomzárral szemben levő oldalon fölemelte. A kanna a pecsét törése s a zsinór szakadása nélkül megnyit. Néhány újabb kalapácsütés, a fedél megint helyén volt, egyetlen csusztatás, a zsinór újra megfeszült s a bizottság megint csak azt konstata, hogy a kanna szabályszerűen le van zárva, zsinegje, pecsétje ép és sértetlen. Négy különböző rendszerű kannával végezték ezt a kísérletet, mely mind a négy alkalommal egyformán fényesen sikerül. Az előjáró ez alapon jelentést tett a tanácsnak, hogy másképp kell gondoskodni a tejeskannák elzárásáról.

(Uj segédfogalmazók. A polgármester dr. Lengyel Mihály és dr. Czeller Ferencz ideiglenes hivatalnokoknak az ideiglenes tanácsai segédfogalmazói címet adta.

EGYESÜLETEK

(—) Az Országos Széchenyi Szövetség folyó hó 13-án kegyeletes emlékünnepelelyel áldozott Nagyczengen gróf Széchenyi István emlékének. A szövetség nagy küldöttsége zarándokolt el a czenki sírhoz Schandl Iászló főtitkár vezetésével. Beszédtet mondott a küldöttség vezetője, majd pedig letette a hálás ifjuság koszoruját a nagy halott sírjára.

(—) Az Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesület április 27-én, vasárnap délelőtt 11 órákor tartja a Budapesti Orvosi Kaszinó helyiségeiben (VI. Teréz-körút 24—b.) az idei évi közgyűlést, amelynek tárgysorozatára az igazgatótanács évi jelentése, az 1913. évi költségvetés, az igazgatótanács és a közgyűlés bizottság tagjainak választása és esetleges indítványok vannak felvéve, amely utóbbiak legalább egy héttel előbb az elnökséghez beterjesztendők.

(—) Az Országos Magyar Ebtényesztő Egyesület május hó 11-én és 12-én Budapesten országos ebkiállítás rendez. Bövebb felvilágosítással a Vadszát és Állatvilág szerkesztősége (Aradi-utca 14. sz.) szolgál.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Kuria hátralékai. A Kuria már évek óta küzd a hátralékokkal. Sem a Polónyi Géza által indított tehermentesítési akció, sem a Kuria hetes tanácsának ötösré való redukálása rem hozta meg a kellő eredményt. A múlt héten Balogh Jenő igazságügyminiszter ankétot hívott egybe amelyben az az eszme is visszhangra talált, hogy ad-hoc munkára ügyvédek és egyetemi tanárok rendelkezésnek be. Varrik Béla, a Kuria másodelnöke, ma odanyilatkozott, hogy ezen a hajón csakis személyszállításával lehet segíteni. A polgári perrendtartás életbeléptetésétől sem várnak a tekintetben eredményt, mert ez sem eredményezheti a felhalmozódott hátralékok automatikus csökkentését.

§ Országos jogászyűlés. A Magyar Jogászyegylet igazgató-választmánya még a múlt év őszén összehívott egy vegyes-bizottságot, amelyben egy a bírói, mint az ügyészi, valamint az ügyvédi és közjegyzői, végül a jogtanári kar tagjai is képviselve voltak s ez a bizottság a legközelebbi jogászyűlés időpontjául az 1914. év őszét tűzvé ki, meghatározta a jogászyűlés szervezeti szabályzatát és ügyrendjét és megállapította a tárgyalandó kérdéseket. A szervezőbizottság a következő kérdéseket tűzte napirendre: I. Magánjogi szakosztály. 1. Kivánatos volna-e törvényhozás útján intézkedni arról, hogy mikor és mennyiben feleljen az állam a tisztviselője által okozott kárért? 2. Kivánatos volna-e törvényhozás útján szabályozni az u. n. kollektív munkaszerződést? II. Híteljogi szakosztály. 1. Kivánatos-e korlátozni a kereskedelmi jog szabályának a nem kereskedőkre való alkalmazását, különösen a tárgyilag és az ugynevezett egyoldalu kereskedelmi ügyletek szempontjából. 2. A korlátolt felelősségű társaságok törvényes elismerése és szabályozásuk főbb elvei. III. Büntetőjogi szakosztály. 1. Fentartandó-e a fokozatos felelősség mai rendszere a nyomtatvány útján elkövetett büntetendő cselekményeknél? 2. Kivánatos-e teszt-e a gyakorlati tapasztalatok az esküdt-bírók mai rendjének reformját és ha igen, mily irányban? IV. Törvénykezési szakosztály. 1. Mily elvek szerint volna törvényhozás útján szabályozandó a törzsei bírások (szervezeti hatáskör)? 2. Kiterjesztendő-e a polgári perenkívül ügyekben a járásbírók hatásköre és különösen hatáskörükbe utalandó-e a kereskedelmi czéggjegyzékek vezetése és a csődjárást? 3. Miképp volna törvényhozás útján szabályozandó az ügyvéd megtartási és zálogjoga költségkövetelésének biztosítására; mily hatóság minő eljárás útján döntsön az e kérdésben felmerülő vitában? V. Közjogi és közigazgatási jogi szakosztály. 1. Tekintettel a polgári törvénykönyv tervezetére, miképpen kellene módosítani a gyámhatóságok szervezetét, különösen a felelősségi hatáskört? 2. Kivánatos-e az alsófoku közigazgatási bírások szervezése és ha igen, minő elvek alapján? Az országos jogászyűlésre vonatkozólag mindennemű felvilágosítással az előkészítő bizottság (V., Szemere-utca 10. sz.) szolgál.

§ Szerb igazgatók a bíróság előtt. Szedgedről jelentik: Józsa Antal nagyikindai hentesmester a múlt év december 7-én szerb nemzeti öltözetben jelent meg a nagyikindai vághidra és ott, mikor ruhája fölbeknek feltűnt, így szólt hozzájuk: „Hiszen Szerbiában vagyunk. Nagyikinda is Szerbiához tartozik. A magyarok menjenek Pesten túlra, a tótok közé, ott kezdődik Magyarország. Ne élőködjenek a nyakunkon“. A kikindai törvényszék Józsa Antalt két havi államfogházra ítélte, melyet a szegedi tábla helybenhagyott. A közdéző felebezt azon az alapon, hogy a vádlott csak 8—10 emberből álló csoportozat, nem pedig gyülekezet előtt mondotta el az inkriminált kifejezéseket. — Csuriécs János szatmári kocszmáros nem akarta kiszolgálni a magyar vendégeket. A múlt év deccember 2-án ezeket mondta: „A magyarnak nincs bor! Ha a szerbek idejönnek és övéké lesz a vidék, van 130 akó borom, 67 kövér sertésem, de azt mind áldomásra adom“. A zombori törvényszék Gyuriécs Jánost bizonyíték hiján fölmentette, amit a tábla helybenhagyott.

§ Oláh zendülők vizsgálati fogságban. Megirtuk lapunkban, hogy több szatmármegyei községben a görög-katholikus püspöki helynök ellen zendülés támadt, sőt tetteleg is inzultáltak a vikáriust. Az ellenőrző köruton levő vikárius személtvi biztonságának megvédelmezésére eszdőri karhatalmat rendelt ki a főispán, Kismajtény és Szamosdob községekben több zendülőt letartóztattak. A szatmári törvényszék vizsgálóbírája most fejezte be a vizsgálatot és letartóztatott zendülők ellen fentartotta a vizsgálati fogságot. A letartóztatot-

tak több görög-katholikus lelkes ellen nagyon terhelő vallomást tettek. Az ügyészség most ezek ellen is elrendelte a nyomozást.

§ Schöberl Frigyes bűnügye. A közismert butorgyáros — mint annak idején lapunkban megirtuk — fia, Schöberl Frigyes titokzatos körülmények között meggyilkolta. Az apagyilkos a rendőrségnél úgy viselkedett, hogy a tébolydába kellett szállítani. Az orvosok több alkalommal beszélgettek Schöberl Frigyesrel a gyilkosságról. A fiu hangoztatta az orvosok előtt, hogy közte és apja között olyan viszony volt, anilyen apa és fiu között nem szokott lenni, jelezte azt is, hogy ezzel van összefüggésben a gyilkosság. Feltűnő mindenestre, hogy Schöberl a rendőri nyomozás alatt arról egyáltalán nem tett említést. Ezeket a nyilatkozatait azonban, amelyek alkalmasok arra, hogy a vizsgálatot új irányba tereljék, a vádhatóság nem hagyja figyelmen kívül. A rendőrség befejezte a nyomozást, az iratok az ügyészségre kerültek. A királyi ügyészség a Schöberl-fiu ellen most nyújtotta be a vizsgálati indítványt gyilkosság bűntette címén. Indítványozza egyuttal, hogy Schöberl Frigyeset, mielőtt szabadul a tébolydából, azonnal tartóztassák le és hatósági orvossal vizsgáltsák meg elmeállapotát. Az apagyilkos állapota egyre javul, sőt olyan hírek érkeznek a lipómezei tébolydából, hogy nemsokára elhagyha elmeegógyintézetet.

§ A gyilkos eszdőr. Bodnár eszdőr a múlt évben a debreczeni vasúti állomáson agyonlőtte ideálját, Sándor Boriskát. A hadbírósz néháy héttel ezeltű a gyilkos eszdőrt halálra ítélte. A katonai főbíró ezelt ezt az ítéletet most nyolc évi fogságra változtatta át. Bodnár ezt a büntetését a komáromi vár kazamattáiban fogja kitűteni.

§ A főhadnagy kúlváriája. Hanusz főhadnagy feleségül vette egy Szojka nevű ezredes mostoha leányát, aki a házasságot követő néháy év mulva súlyosan megbetegedett. A fiatal asszony akkor férjének borzasztó vallomást tett, Elmondotta, hogy fejletlen leány korában mostohaapja erkölcselen merényletet követelt el ellene, innen származik betegsége. Hanusz ekkor a feleségének gyógyittatásért kértérítést kért, amiből aztán nagy pőr támadt. Hanusz főhadnagy a felesége mostohaapját úgy a katonai, mint a polgári hatóságoknál följelentette. Szojka ezredes a katonai becsületebírószgi eljárás folyamán meghalt. Erre Szojka rokonai Hanusz ellen indítottak eljárást és azzal vádolták meg, hogy a főhadnagy az apósa ellen indított ügyében a becsület kérdését pénzkérdéssel kapcsolta össze. Az elsőfoku tiszti becsületebírósz felmentett Hanuszt az alól a vád alól, hogy megsértette a tiszti becsületet, csupán abban találta bűnösnek, hogy megsértette tisztársát. Ezért fedésre ítélték. A másodfoku katonai bíróság bűnösnek találta Hanuszt abban is, hogy megsértette a tiszti becsületet. Hanusz erre letette tiszti rangját és a katonai hatóságokhoz intézett beadványokat, melyekben a katonai hatóságok eljárását sértő módon kritizálta. A bécsi jőzsefvárosi járásbírósz előtt tegnap volt ebben az ügyben a tárgyalás. Hanuszt becsületesítés vétsége miatt a bíróság kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Ügyvéd és fakereskedő verkedése a bíróság épületében. Szombathelyről jelentik: Dr. Grimm Károly ügyvéd és Geist Jenő fanagykereskedő Szabó Tivadar írásbíró előtt tárgyaltak egy ügyben, miközben Geist egy Koloszar Jőzsef nevű tanuhoz intézett kérdéseket. — Ne tessék a tanut vexálni, hiszen nem vádlott! — jegyezte meg az ügyvéd, mire a fakereskedő: „Pélig én szeretnék ebben az ügyben vádlottat is látni!“ szavakkal válaszolt. Az ügyvéd erre rendkívül feldühödött, de a tárgyalóteremben uralkodott magán. Alig ment azonban Geist a folyosóra, dr. Grimm utána ment és többször arcul ütölte, majd hasbavágta a fakereskedőt. Ez sem maradt adós, hanem hatványozottan viszonozta az ütlegeket, míg a közönség szét nem választotta a verkedőket. A verkedésre a fakereskedő ezeltatos kifejezése adott okot, minek az az előzménye, hogy az ügyvéd egy régi ügyben Geist elhunyt apjáról azt írta, hogy „Európa legnagyobb uszorsása“.

§ Az erzsébetfalvai bankgyár. Ladányi István Gyula elhatározta, hogy Erzsébetfalváy bankhamisító gyárat alapít s ehhez társul vette maga mellé Szlankó Kollár Katalin ezinkotai varrónőt. A pénzhamisításhoz szükséges eszközök beszerzéséhez a pénz Szlankó Kollár Katalin és Balog Péterné akarták megszerezni. A két asszony először Tót Jánosé ezinkotai magánzónót környékezta meg pénzért, ez pedig Kiss Mihály nagytaresai földmives rokonát vette rá, hogy a pénzhamisításhoz szükséges költségek fedezéséhez járuljon Lozza. Kiss Mihály át is adott 600 koronát s ezen az őszszegen Ladányi István Gyula a hamisításhoz szükséges eszközöket beszerzte, aztán Kiss Mihályhoz költözött Nagytaresára és ott folytatta műkö-

dését. Balog Péterné újabb áldozatokat akart szerezni, de ezenközben a rendőrség tudomást szerzett a pénzhamisító banda működéséről és annak tagjait letartóztatta. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a büntető tödvényszék. Ítéletet holnap déli 12 órakor hirdetik ki.

§ Védő és tanu afférja. Szedgedről jelentik: Kedden délben a büntetőtörvényszéken Czékus Imre alsóvárosi fűszerkereskedő bűnpőrt tárgyalták. Dr. Kállai Emil ügyvéd, a vádlott védője védőbeszédében Kertész Sándor városi tisztviselő, az egyik tanu szavahihetőségét kétségbevonta. A tanu ezért megsértődött és még a tárgyalás alatt két segédjével, kik szintén tanuk voltak, provokáltatta Kállait. Az ügyvéd azonban az elégtételadást megtagadta azzal az indokolással, hogy amit mondott, azt védenze érdekében mondotta és ezért elégtételt nem köteles adni.

SPORT.

Budapesti ügetőversenyek.

— Második nap. —

Holnapra talán már megváltozik az idő s valamivel bátrabban lehet az ügetőpályát felkeresni, mert bizony az első nap sok embernek elvette a kedvét, hogy kiránduljon az Erzsébet királyné-uti pályára. Így tehát lassacskán mégis csak belevergődünk a versenyszezőnba s az egyes napok eseményeit látogatottabb nézőtér fogja várni. S lehetőleg a bokik is minél később kapnak majd engedélyt a visszatérésre, ami nagyban hozzá fog járulni a versenyek tisztaságához.

Az 5000 koronás Nádor-díjnak lesz holnap a legjobb mezőnye, amelyben alkalmasint debutál Peter Bellini is. De kivüle oly társaság indulhat még, mint Kontrás S., Rendezvous, Lizzie, Gordon, Vera Violetta és Mánás. Azonban így is győznie kell, ha csak nem lesz neki idegen a pesti pálya. Ebben az esetben a most formában levő Kontrás S.-ben leverőre talál. A meglepetés lova Mánás.

A többi futam is egytől-egyig szép mezőnyeket helyez kilátásba s így a második nap sikerültébbnek ígérkezik a megnyitónál. — Jelöltjeink:

- I. Echo—Kaid
- II. Pancsi—Jó Van
- III. Fledermaus—Hilda M.
- IV. Peter Bellini—Kontrás S.
- V. Igrasza—Gilana
- VI. Rossi-ist.—Wolai-ist.
- VII. Solymossy-fog.—Uray-fog.

Bécsi versenyek.

— Harmadik nap. —

A Tavaszi verseny lesz holnap a főszám. A 10.000 koronával dotált flyer-konkurrenzia jó társaságot gyűjt startjához úgy az idősebb, mint a hároméves gárdából s így elég elfogadható futam lesz, habár nagy mezőnyre nem igen lehet számítani. A táv olyan, mint a Przedswit: 1200 méter s mivel több telivér részt vehet benne, amelyek ott is futottak, mértékül a telivérek ottani szereplését kell venni. Így tehát elsősorban Radoteur-re hívjuk fel a figyelmet, amely csak azért lett legutóbb negyedik, mert Carlsake látta, hogy a versenyt már meg nem nyerheti. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy ha Éva startol — mert jelenleg olyan a diszpoziczió, hogy távol marad a verseny startjától — őt tippeljük elsősorban. Jól fog futni Ferke és a háromévesek közül Furfangos.

A Sorrento-handicap háromévesek találkozására lesz. A nagy nevezési listából nekünk leginkább Illner sulyozása tetszik. Mellette még a Springer-istálló Gallia-ja, továbbá Rangos és Piloty tarthatnak számot jobb szerepre. A 3200 méteres Tribünen steeplechase-ben a Schönau díj mult évi nyertője: Jago debutálhat akadályokon. A sulyviszonyok alapján — ha csak valamit is tud új metierjében produkálni — győznie kell. Veszélyes ellenfelek azonban úgy Americana, mint Rebarbara. — Jelöltjeink:

- I. Lovacsám—Florestan
- II. Tiber—Macaulay
- III. Radoteur—Ferke
- IV. Rock Crystal—Adamello
- V. Illner—Rangos
- VI. Jago—Americana
- VII. Rákóczi—Tchabouk.

KÖZGAZDASÁG.

A Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ alakuló ülése,

Budapest, április 16.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” által alakított „Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ” ma délelőtt tartotta alakuló ülését a „Köztelek” nagytermében az érdeklődő mezőgazdasági szervezetek élénk érdeklődése mellett. A gyűlést gróf Desseffy Aurél nyitotta meg. Beszédében utal a „Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ” megalakításának szükségére.

Ezután a Központ működési programjának megállapítására került a sor. Rubinek Gyula igazgató általános figyelem mellett bemutatja a „Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ” működési programját, bő vámpolitikai tanulmány keretében erősítvén annak egyes pontjait.

A Központ működési programja a következő:

1. **Jövő vámpolitikánk irányelvei:** a) A külföld, különösen Németország és az Egyesült Államok vámpolitikai törekvéseinek és rendelkezéseinek figyelemmel kísérése. b) Az agrárvámok gazdasági és szociális hatása az egyes államok fejlődésére általában és különlegesen nálunk. c) Közös akció az osztrák és német agráriusokkal az agrárvámpolitika irányelveinek egységes megállapítás tárgyában.

2. **Vámpolitikai viszonyunk Ausztriával:** a) Kereskedelmi forgalmunk alakulása Ausztriával és más államokkal. b) Ipari fejlődésünk az agrárvédvamos időszakban. c) Önálló vámterület, közbeszó vámvonala, egységes vámhatár. d) Állategészségügyi egyezmény és annak keretén belül az állat- és állati termékek forgalmának szabályozása Ausztriával stb., különösen a tengerentúli államokkal szemben. A kontingentálás kérdése. e) Közvetett adókkal terhelt termények forgalma. Fogyasztási vámvonala. f) A kikészítési eljárás. g) Vasutak, posta-, hajózás- és tarifa-ügy. h) Vámtarifa és kvóta kérdése. i) A kereskedelmi szerződések kötésének és az előzetes tárgyalások módja. j) Külön konzulátusok kérdése és a szaktudósítók viszonya. k) A vám- és kereskedelmi szerződés egyéb pontozatai.

3. **Az agrárvámvédelem mérve:** a) Gabona- és állattárak alakulása nálunk és a külföldön. b) A termelési költségek emelkedése az elmúlt husz év alatt. c) A buzatermelés költsége ma. d) A gabona- és állattartermelés tényleges és várható fejlődése. Világforgalom. f) Vámautonómia, minimál- és maximál vámk, lépcsőzetes tarifák, legtöbb kedvezmény és reciprocitás, a legtöbb kedvezménynél kedvezményesebb elbánás, mint kontingentálás és határforgalmi kedvezmények. (Állategészségügyi egyezmény, állatkontingens, román petróleum, Montenegró élőállathozatala stb.).

4. **A vámtarifa mezőgazdasági vonatkozású tételeinek megvitatása.**

5. **A kereskedelmi szerződések kötésének feltételei:** a) Balkán-államokkal; b) a nyugati államokkal; c) Oroszországgal; d) a tengerentúli államokkal, különös tekintettel Kinára.

6. **Vámpolitikai országos akció:** a) A jövő telen kezdődőleg vidéki gyűlések és értekezletek tartása a vidéki gazdasági egyesületek, gazdakörök és szövetségek bevonásával. b) Olesón hozzáférhető tájékoztató vámpolitikai tanulmányok közzétevése. c) Sajtótestületek, kormány és egyesek tájékoztatása agrárvámpolitikai kérdésekben.

A zajos helyszínel fogadott előterjesztéshez Osztrólučky Miklós, György Endre, Bernát István, Bacher Emil, Desseffy Aurél és Rubinek Gyula szólottak, mire a programot a gyűlés elfogadta.

Az új járadék jegyzése. Az értéktőzsdén ma jegyezték először a 4 és fél százalékos koronajáradékot. Az első árfolyam 90.90 korona volt, de a déli tőzsdén az új járadékból nagyobb üzlet fejlődött ki, úgy, hogy 91.10 koronáig emelkedett s végül 91.05 koronán zárult.

A Terézvárosi Takarékpénztár közgyűlése. A Budapest-Terézvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság április 16-án tartotta rendes közgyűlést gróf Lónyay Gábor elnöklésével. A közgyűlés az előterjesztett zárószámadatokat, melyek a feltárási berendezések teljes leírása után 61.950 korona 01 fillér tiszta nyereséget tüntetnek fel, elfogadta és a fölmmentvényt megadta. A tiszta nyereségből 25.000 koronát a tartalékalapra, 25.000 koronát leírásokra fordítottak, míg az alapszabályszerű levonások után még fennmaradó 8107 korona 15 fillér

lért új számlára vitték át. Végül a felügyelőbizottság tagjait választották meg.

A Hungária Bank új vezérigazgatója. A Hungária Bank rövid fennállása óta második vezérigazgatót kap. Az új vezérigazgató *Waidler Béla*, a Magyar Általános Hitelbank tisztviselője lesz.

Egy pénzintézet szanalása. A Szeged-Alföldi Takarékpénztár Részvénytársaság és a Mercur fővárosi váltóüzlet részvénytársaság között tárgyalások indultak meg a Szeged-Alföldi Takarékpénztárnak a Mercur közbenjöttével leendő szanalása céljából. A tárgyalások során sikerült megállapítani azokat a feltételeket, amelyek teljesítésével az intézet szanalható lesz. Értésülésiünk szerint a Szeged-Alföldi Takarékpénztár igazgatóságának tagjai, akikkel megismertették ezeket a feltételeket, elfogadhatónak minősítették s így mi sem álli utjában az intézet szanalásának. A Szeged-Alföldi Takarékpénztár 1906-ban 1.500.000 korona alaptőkével alakult, a legutolsó mérleg 115.000 korona tiszta nyereséget tüntet fel, amiből 50 korona osztalékot fizettek.

A czessziós jelzálogüzlet megindulása. A pénzügyi krízis ugyan még nem ért véget, sőt a pénzpiaci viszonyok rosszabbak, mint egy évvel ezelőtt. De már sok jel mutat arra, hogy pénzügyi helyzetünk a jövőre javulást várják. Erre vall a vidéki pénzintézetek jelzálogos kölcsönök és czessziós intézetek újabbán átvállalják, holott a bankok ezt az üzletágat másfél éven át nem kultiválták. A pénzintézetek, melyek zálogievciek kibocsátásával nem foglalkoznak, jelzálogos kölcsönöket záloglevél-kibocsátó intézetre engedelményezik. Az átvállalás úgy történik, hogy a kölcsönnyújtó intézet az emissziós bankra telekkönnyezteteti a kölcsön zálogjogát s az engedményes intézet a kölcsön ellenértékét záloglevélben vagy készpénzben folyósítja. Mióta záloglevelet sem hazai, sem külföldi piacon plazírozni nem lehet, azóta szünetel a kölcsönátvállalás is s ha újabbán megindul a vidéki pénzintézetekre annyira fontos czessziós üzletág, az már annak a jele, hogy a fővárosi piac külföldön ismét záloglevelet igyekszik elhelyezni. Kölcsön-átvállalással nem foglalkozik minden záloglevél-kibocsátó intézet. A Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja, az Agrárbank, a Magyar Általános Takarékpénztár s kisebb mértékben a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölcsön Részvénytársaság is folyósít czedált kölcsönt. Ezek a bankok vállalták át újabbán ismét a vidéki bankoktól jelzálogos kölcsönöket.

Czukorszállítmányok vámentesítése. Fiuméből jelentik: A kereskedelmi és irarkamara februári ülésén feliratot intézett a pénzügyminiszterhez, hogy az Ausztriából Fiuméba érkező és innen Dalmáciába rendelt czukorszállítmányok vámentes, illetve a fogyasztási adótól mentes kezelésre megfelelő raktárt jelöljön ki és engedje meg, hogy ezen raktárt ne csak két kereskedő, hanem a többiek is használhassák. A miniszter döntését *Weinhardt Gusztáv* miniszteri tanácsos közölte a kamarával, mely szerint a miniszter a feliratot nem találta teljesítőnek.

A Schlick-Nicholson közgyűlése. A Schlick-Nicholson gép-, vagon- és hajógyár részvénytársaság ma tartotta Munk Péter alelnök elnöklése alatt, saját gyári helyiségében rendes évi közgyűlést, melyen 42 részvényes 25,046 darab részvényvel vett részt. A közgyűlés az igazgatóság által előterjesztett jelentést és mérleget jóváhagyólag vette tudomásul és elhatározta, hogy részvényenként 10 korona, 5 százalék fizetessék ki, melynek fizetési helyéül a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank jelöltetett ki. A napirenden lévő választások alkalmával az eddigi igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok újból megválasztottak. A közgyűlés után megtartott alakuló igazgatósági ülésén gróf Szápáry László v. b. t. t. és Weisz Fülöp ismét elnökök választottak.

Az egységes váltójog törvénye. A hágai nemzetközi váltójogi államtervezet magyar kiküldöttei által készített törvénytervezetet megküldötte a kereskedelemügyi miniszter a Magyarországi Pénzügyi Szövetségének azzal, hogy közölje vele azokat a kívánalmakat, amelyeket a törvénytervezet alapján készülő egységes váltótörvényben óhajtanak a Szövetség által képviselt pénzügyi körök megvalósítani. A Szövetség képviselőiben Mándy Lajos elnök a tervezet három pontjára vonatkozólag kérte a minisztert a pénzügyi törvénytervezetnek figyelembe vételére, nevezetesen: a visszakeresetben felszámítható kamat és váltódíj száza-

lőklábnak a tervezetben kontemplált százaléklábnál magasabb megállapítására, továbbá a megtartási és zálogjog olyan irányu megváltoztatására, mely a gyakorlati életnek jobban megfelel, mint azt a törvénytervezet előírja. A Szövetség felterjesztése a törvénytervezet előnyeinek a kifejtésével is foglalkozik és kéri a minisztert, hason oda, hogy az egységes váltótörvény tervezetéből mennél előbb törvény legyen.

Az alkalmazottak törvénye és a munkaadók. A kereskedelmi alkalmazottak munkaviszonyának törvényhozási szabályozását a munkaadók is szimpátiával fogadják. A most készülő törvényjavaslattal a kereskedő-főnökök is régóta sürgetik. Nagyobb szabású állásfoglalás történt ebben az irányban, különösen a soproni országos kereskedelmi kongresszuson. *Beck Géza*, az OMKE volt főtitkárja, ipari közigazgatásunk alapos ismerője volt a kérdés előadója, javaslata alapján kimondta a kongresszus, hogy az alkalmazottak munkaviszonyának külön törvényben való szabályozását még az ipartörvény általános revízióját megelőzően szükségesnek tartja, a felmondási idő tekintetében követelte a korlátlan szerződési szabadság eljöttét, kijelentette továbbá hozzájárulását ahhoz, hogy az új törvénybe számos egyéb irányu olyan intézkedés vétessék fel, amelyek az alkalmazottak helyzetét javítani alkalmasak. Ezek alapján remélhető, hogy a mostani tervezet részleteire nézve is hamarosan biztosítható lesz a különböző érdeklők egyetértése. A mostani tervezet bírálatait és a szakkörök állásfoglalását mindenesetre lényegesen megkönnyíti, hogy az 1910-ben hatályba lépett osztrák Handlungsgchilfengesetz és az ugyauakkor törvényerőre emelkedett „Über die Arbeitszeit im Handelsgewerbe” című novella a magyar tervezetben foglalt anyagot nagyobb részben Ausztriára nézve már megelőzőleg rendezés alá vonta.

Nagy fizetésképtelenség a vidéken. Grünblatt Lajos kecskeméti kézműárkereskedő beszámoltette fizetéseit. Tartozik árúért 60.000, pénzért 34.000, összesen tehát 94.000 koronával. Ezzel szemben az aktívum körülbelül 35.000 korona értékét képvisel. A cég bíróságon kívül egyezsége tárgyal.

A Pedikop cipőgyár felszámol. A „Pedikop” cipőgyár részvénytársaság április 24-én közgyűlést tart, amelyen kimondják a társaság felszámolását. A részvénytársaság 1910-ben alakult 600.000 korona alaptőkével.

Tőzdebírószék Szegeden. Szegedről jelentik: A szegedi Lloydársulat választmánya legutóbb tartott ülésén kimondotta, hogy a tőzdebírószék ez év április 21-én megkezdí Szegeden működését.

Védelem a talpbörkartell ellen. Fiuméből táviratozzák: A fumei cipészek beadványt intéztek a kamarához, amelyben védelmet kérnek a talpbörkartell ellen, mely az árakat 50 százalékkal fémelte. A kamara a beadványt tanulmány tárgyává tette és felette meclade májusi ülésén fog dönteni.

A petróleumfeladások rendezése. Bécsből táviratozzák: A petróleumfinomítógyárak képviselői között ma ismét tanácskozás volt a petróleumfeladások rendezéséről. Döntés holnapra várható.

Uj czukorgyár Romániában. Frankfurtból táviratozzák: A romániai czukorgyárak között új czukorgyárat akarnak létesíteni az oláhok lakta földön, amely nagyon alkalmas czukorrépa termeslésére.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Popovics Traján Facsád; Horovics Samu Kapronca; Katona Sándor Berzenca; Friedmann Adóif Eszék; Biró Ferencz Budapest; Phönix-cipőgyár Rosenfeld testvérek Budapest; Weiser Vilmos Versecz; Tóth Adorján Lugos; Mattersdorfer N. Perlak; Grünblatt Lajos Kecskemét; Fichner M. és fia Budapest, Thököly-ut 3.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank kamatozatlan nyereségek törvényeinek sorsolása folyó hó 25-én délután fél 4 órakor fog a bank helyiségében kir. közjegyző jelenlétében megtartani.

Egybehívott közgyűlések.

Április	21.	Adria m. kir. tengerhajózási r.
Április	23.	Városi villamos vasút r.-t.
Április	26.	Atlantica tengerhajózási r.-t.
Április	30.	Ganz-Danubius vasúti r.-t.
Május	5.	Ganz-féle villamosági r.-t.

Felolós szerkesztő:

DR. LUZÁCS GUSZTÁV JENŐ.

Kiadó tulajdonos:

Magyar Ujságkiadó Vállalat

Igazgató: **ERDŐS ARMÁND.**

TŐZSDÉK.

Gabonátözsde.

Budapest, április 16. A készáruüzletben ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben, a malinok elég jó vételkedvet mutattak ugyan, de mégis rossz árakat ígértek, ami miatt nehezkésen indult meg a forgalom. Később az eladók engedékenysége következtében, mégis meglehetősen élénkült az üzlet és így aztán el- kelt mintegy 31.000 q buza, a tegnapi áraknál 2 és fél—5 fillérrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 11.67 és fél korona volt, 80 kilós tisztavideki bu- záért, a legolcsóbb pedig 11.07 és fél korona 75 kilós bácskai buzáért. Egyéb gabonaműek árai nem változtak. Forgalmak került: 800 q rozs 9.30— 9.40 koronás árakon és 1900 q zab 10.12 és fél— 10.55 koronás árakon. A határidőpiacon habár az idő reggel még egészen télies volt és meglehetősen havazott is, mégis csendesen és körülbelül a teg- napi zárlat jegyzéseivel indult meg a mai üzlet. Eleinte elég jó vételkedv mutatkozott, minck foly- tán mérsékeltlen javultak az árfolyamok, később azonban, amikor a havazás elállt és a nap is ke- resztül törte magát a felhőkön, egyre jobban tul- sulyra került a kínálat, minck folytán lanyhult az irányzat és meglehetősen csökkentek az árfolya- mok. A déli tőzsdén nyugodt hangulat mellett, kor- látozott volt a forgalom, az árfolyamok állandóan majdnem egyazon a szinten mozogtak. A teg- napi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza 3 fillérrel, az októberi buza 5 fillér- rel, az áprilisi zab 2 fillérrel, az októberi zab 4 fillérrel, a májusi tengeri 7 fillérrel csökkent, el- lőnben az áprilisi rozs 12 fillérrel, az októberi rozs 3 fillérrel javult.

A készáruüzletben ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben, a malinok elég jó vételkedvet mutattak ugyan, de mégis rossz árakat ígértek, ami miatt nehezkésen indult meg a forgalom. Később az eladók engedékenysége következtében, mégis meglehetősen élénkült az üzlet és így aztán el- kelt mintegy 31.000 q buza, a tegnapi áraknál 2 és fél—5 fillérrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 11.67 és fél korona volt, 80 kilós tisztavideki bu- záért, a legolcsóbb pedig 11.07 és fél korona 75 kilós bácskai buzáért. Egyéb gabonaműek árai nem változtak. Forgalmak került: 800 q rozs 9.30— 9.40 koronás árakon és 1900 q zab 10.12 és fél— 10.55 koronás árakon. A határidőpiacon habár az idő reggel még egészen télies volt és meglehetősen havazott is, mégis csendesen és körülbelül a teg- napi zárlat jegyzéseivel indult meg a mai üzlet. Eleinte elég jó vételkedv mutatkozott, minck foly- tán mérsékeltlen javultak az árfolyamok, később azonban, amikor a havazás elállt és a nap is ke- resztül törte magát a felhőkön, egyre jobban tul- sulyra került a kínálat, minck folytán lanyhult az irányzat és meglehetősen csökkentek az árfolya- mok. A déli tőzsdén nyugodt hangulat mellett, kor- látozott volt a forgalom, az árfolyamok állandóan majdnem egyazon a szinten mozogtak. A teg- napi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza 3 fillérrel, az októberi buza 5 fillér- rel, az áprilisi zab 2 fillérrel, az októberi zab 4 fillérrel, a májusi tengeri 7 fillérrel csökkent, el- lőnben az áprilisi rozs 12 fillérrel, az októberi rozs 3 fillérrel javult.

A készáruüzletben ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben, a malinok elég jó vételkedvet mutattak ugyan, de mégis rossz árakat ígértek, ami miatt nehezkésen indult meg a forgalom. Később az eladók engedékenysége következtében, mégis meglehetősen élénkült az üzlet és így aztán el- kelt mintegy 31.000 q buza, a tegnapi áraknál 2 és fél—5 fillérrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 11.67 és fél korona volt, 80 kilós tisztavideki bu- záért, a legolcsóbb pedig 11.07 és fél korona 75 kilós bácskai buzáért. Egyéb gabonaműek árai nem változtak. Forgalmak került: 800 q rozs 9.30— 9.40 koronás árakon és 1900 q zab 10.12 és fél— 10.55 koronás árakon. A határidőpiacon habár az idő reggel még egészen télies volt és meglehetősen havazott is, mégis csendesen és körülbelül a teg- napi zárlat jegyzéseivel indult meg a mai üzlet. Eleinte elég jó vételkedv mutatkozott, minck foly- tán mérsékeltlen javultak az árfolyamok, később azonban, amikor a havazás elállt és a nap is ke- resztül törte magát a felhőkön, egyre jobban tul- sulyra került a kínálat, minck folytán lanyhult az irányzat és meglehetősen csökkentek az árfolya- mok. A déli tőzsdén nyugodt hangulat mellett, kor- látozott volt a forgalom, az árfolyamok állandóan majdnem egyazon a szinten mozogtak. A teg- napi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza 3 fillérrel, az októberi buza 5 fillér- rel, az áprilisi zab 2 fillérrel, az októberi zab 4 fillérrel, a májusi tengeri 7 fillérrel csökkent, el- lőnben az áprilisi rozs 12 fillérrel, az októberi rozs 3 fillérrel javult.

25.-K, 100 q 78.5 kg. 23.— K. Felsőmagyar: 150 q 80 kg. 23.15 K, 100 q 80 kg. 23.10 K, 200 q 79 kg. 23.— K. Bácskai: 5400 q 77 kg. 22.70 K, 220 q 75.8 kg. 22.70 K, 5000 q 75.3 kg. 22.60 K. Bácsági: 2920 q 75 kg. 22.15 K, 150 q 80 kg. 23.15 K. Pestvidéki: 100 q 80 kg. 23.10 K, 100 q 80 kg. 23.10 K, 200 q 79 kg. 23.— K. Raktári: 550 q 76.5 kg. 22.25 K. — Rozs: 200 q 18.75 K, 250 q 18.80 K kpar. — Zab: 100 q 21.10 K, 100 q 21.— K kpf., 100 q 20.90 K, 100 q 20.80 K kpf.

A határidőpiacon köttetett:

Délközött:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1913-ra.

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Buza 1913 áprilisra 11.82, Buza májusra 11.02-06-00-03-02, Buza októberre 11.75-76-73-77-71-72, Rozs áprilisra 9.23-31-30, Rozs októberre 9.59-65-58-60, Zab áprilisra 9.90-91-88, Zab októberre 8.70-69-77-64-65, Tengeri 1913 májusra 7.92-93-81-82, Tengeri júliusra 8.06-07-7.98-99.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Buza 1913. májusra 11.02-11.03, Buza októberre 11.72-11.73, Rozs áprilisra 9.80-9.81, Rozs októberre 9.60-9.61, Zab áprilisra 9.88-9.89, Zab októberre 8.65-8.66, Tengeri 1913. májusra 7.82-7.83, Tengeri júliusra 7.99-8.00.

Bécs, április 16. (Saját tudósítónktól.) A kedvezőbbre fordult időjárás annyiban gyengítően hatott a terménytözsde irányzatára, hogy az el- adók a zab és a tengeri arát kénytelenek voltak 5 fillérrel mérsékelni. Gabonaműek árai is egy ár- nyalattal gyengültek, de árpa jól tartott.

Buza: Uj tisztavideki 12.05—12.50, Mosoni és győri 11.05—11.45, Felsőmagyarországi és csepeli 11—11.50, Délivasi 11.05—11.45, Alsóausztriai 10.25—10.65. — Rozs: Felsőmagyarországi 9.60—9.85, Csepeli 9.55—9.80, Pestmegyei 9.75—9.95, Különböző magyarországi 9.55—9.80, Csehországi 9.40—9.65, Csehországi 9.40—9.65. — Árpa: Moryacsági 8.25—9, Marchfeldi és Bécsvidéki 8—8.50, Felsőmagyarországi 8.25—9, Cse- peli 8—8.25, Mosoni és győri 8.10—8.60, Délivasi 8.25—9. — Malta: 8—8.25. — Takarmány: 7.40— 7.80. — Magyar tengeri: 8.40—8.75. — Cinquantine: 10.45—10.95. — Magyar zab: új válogatott 10.95— 11.35, elsőrendű 10.45—10.55, közepes 10.15—10.45, Ausztriai 9.55—10.10.

Eriektözsde.

Budapest, április 16. A külpolitikai helyzet- ről ellentétes hírek érkeztek, amiért is a spekulá- czió jónak látta várakozó álláspontra helyezkedni. Az üzlet nyugodt hangulatban indult és az egész előtözsde folyamán nem tudott nagyobb lendü- letre szert tenni. Később a kedvező bécsi megayi- tást kisebb vásárlással honorálták, mire az árfolyamokban 1—2 koronás javulás állott be. A já- radékpiacon ma lanyha volt és a koronajáradék 10—15 fillérrel csökkent. A készáruüzletben a for- galom igen csekély volt, az árfolyamok eleinte gyöngültek, később javulásnak indultak. A Temes- vári szesz jól tartott árakon került forgalomba. A déli tőzsde iránya a kedvező berlini jelentés hatása alatt tovább szilárdult. Az árfolyamok az összes értékekben ismét 1—2 koronával javultak. A készáruüzletben a Salgó, Általános község, Beo- csini és a Temesvári szesz 5—10 koronával ja- vultak. A zárlat szilárd maradt.

Main table titled 'Budapesti értéktözsde' containing financial data for various companies and sectors. Columns include 'Mai záró ár', 'Pénz', 'Áru', 'Részv. nyak száma', 'Bérléses részv. kint', 'Mai záró ár', 'Pénz', 'Áru', 'Részv. nyak száma', 'Bérléses részv. kint'. Rows are categorized by 'Államadósság', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalomok', 'Iparvállalatok', 'Sorsjegyek', and 'Közlekedési vállalatok'.

Az előtőrsdén költetett: Osztrák hitel 626.50, Magyar hitel 818—819.75, Per. kor. 82.70—82.75, Prompt. kor. 82.57 és fél, Magyar bank 554.50—555.50, Keresk. bank 3604, Mercor 275—277.50, Rima 715.50—716.50, Adria 558—560, Atlantica 341.50—342.50, Közúti vasút 347.75—648, Városi villamos 361.50—361.75, Déli vasút 120.50—121.50, Ganz 3403, Temesv. szesz 487—491 K.

A déli tőrsdén költetett: Osztrák hitel 627—628, Magyar hitel 819.50—821, Per. kor. 82.72—82.80, Ertek bank 298, Magyar bank 554.50—556.50, Leszámitoló 511.50—511.75, Fabank 224, Mercor 280—281, Lipótv. takp. 201, Rima 716.50—717, Adria 558—559.50, Közúti vasút 648.75, Városi villamos 362.50—363, Déli vasút 120.50—121.50, Államvasút 714—715, Alt. közsémb. 1078—1082, Ujlaki 256—260, Ganz 3460, Temesv. szesz 484—490, Magnezit 234 K.

Utőtőrsde: Osztrák hitel 628, Magyar hitel 820.75, Leszámitoló 511.50, Jelzálog 429, Rima 556, Államvasút 717, Városi 363, Közúti 649, Magyar bank 556 K.

Bécs, április 16. Az Agence Havas jelentése következtében a fegyverszünetről, az előtőrsdén szilárd lett az irányzat, de a külföldi piacok kedvező jelentései is jó hatást tettek. A déli tőrsde irányzata szilárd, osztrák hitelrészvényekben élénk kereslet mutatkozott.

10 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 626.75, Magyar hitel 817, Államvasút 718.50, Déli vasút 121.25, Dunagőzhajózás 1324, Alpési 1025, Rimamurányi 715.50, Skoda 846 K.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 628.75 Magyar hitel 818, Anglo 335.75, Laenderbank 516.50, Bankverein 514, Union 594, Államvasút 713.50, Déli vasút 122, Dunagőzhajózás 1326, Alpési 1027.50, Prágai vasúti 3448, Rimamurányi 715.50, Dohányrészevény 329, Májusi járadék 84.95, Magyar koronajáradék 82.70, Török sorsjegy 233.25, Márka 117.72, Skoda 846.50 K.

Utőtőrsde: Osztrák hitel 628.25, Magyar hitel 819.50, Anglo 338.50, Bankverein 513.75, Union 595.50, Laenderbank 516.25, Államvasút 713.50, Déli vasút 121.50, Skoda 849, Dohányrészevény 329.50, Rimamurányi 717.50, Alpési 1026.75, Májusi járadék 84.40, Magyar koronajáradék 82.70, Török sorsjegy 233.50, Márka 117.70—71. Szilárd.

Berlin, április 16. (Értéktőrsde.) A Havasügynökségnek a fegyverszünet megkötéséről szóló jelentésére és a magasabb külföldi jegyzésekre az itteni tőrsde szilárd irányzatban indult, de csak hánya és villamossági értékekben, melyek jelentékeny javulást értek el, fejlődő élénkebb üzlet. Jól tartották magukat Kanada és Prinz Heinrich vasút értékek, míg német bankok többnyire el voltak hanyagolva. Később az irányzat ingadozóvá vált.

mert a magasabb árfolyamokat sokan a nyereség biztosítására használták fel, ami különösen gelsenkirchenieknek és Siemens és Halske értékeknek kárára vált. A zárlat azonban újból megszilárdult, amikor az angol bank holnapi kamatlábcsökkenésének reménye terjedt el. Gyarmatértékek közül egyesek magasabban jegyezték, Sout West-Afrika azonban a kedvezőtlen évi zárlatra kínálat tárgya volt. Az utőtőrsdén az irányzat további realizációkra tartott volt. Valamivel szilárdabbak voltak Phoenix-részvények az állítólag februári kimutatásra. A készáruipiac ipiri értékei utoljómórést szilárdak voltak. Napjé pénz 4 százalékos, magánkamatláb 4 ötnyolcad százalékos.

Üzleti tudósítások.

Tojástőrsde. (A budapesti tojástőrsde árjegyzései.) Tiszavidéki (eredeti) 79—82 K. Közép (1440) 70 K. Kosáru (17 és fél—18 darab 1 K, átszámítva) 80—82 K. Irányzat: nyugodt.

Kőbányai sertéspiac. Április 16. Fialat néhez (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 146 fillér, Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 152—154 fillér. Közép (páronként 240—290 kilogrammig) 152—154 fillérig. — Sertéslétszám: 1913. évi április 14. napján volt készlet 40.945 darab; április 15-én felhajtott 519 drb; április 15-én elszállított 32 drb; április 16. napjára maradt készletben 41.432 darab. A nizzó sertés üzletirányzata: üzletelen.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 16. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter a szamosújvári javítóintézethez, egyelőre ideiglenes minőségben, Veres József nagyvilnai igazgatótanítót a X. fizetési osztályba családővé, Vitéz Traján nyírségi, Gábor József kolozspusztai és Tóth József szelevényi állami elemi iskolai tanítókat pedig a XI. fizetési osztályba családővegédékké, Vitkovits József szekszárdi törvényszéki irodatiztet a szekszárdi törvényszékhez telegkönyvvezetővé;

a pénzügyminiszter dr. Puskás József pénzügyi fogalmazó-gyakornokot a dévai pénzügyigazgatóságánál a X. fizetési osztályba végleges minőségű pénzügyi fogalmazóvá a beregszászi pénzügyigazgatóságához, Rangoni Károly pénzügyi fogalmazó-gyakornokot a nyíregyházi pénzügyigazgatóságánál, a X. fizetési osztályba végleges

minőségű pénzügyi fogalmazóvá a zalaegerszegi pénzügyigazgatóságához;

az aradi törvényszék dr. Crisán György aradi ügyvédet állandó hites román tolmácsává;

a rimaszombati törvényszék elnöke a feleli járásbírósnál üresedésben levő harmadosztályú hivatalos állásra Tar János rimaszombati lakos, állami jellegű vármegyei földadóbizottsági előadó hivatalnál alkalmazott napidíjas szolgát, tartalékos huszárszakaszvezetőt, nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Kama ker Ferenc aszói javítóintézeti családőt ugyanazon minőségében a szamosújvári javítóintézetbe, Molnár Ferenc homonnai járásbírósi inokot az óbecsei járásbírósnál, Klie János kaposvári és Réh Ferenc nagyatádi járásbírósi végrehajtókat kölcsönösen,

a vallás- és közoktatásügyi miniszter öv. Gállfalyvnyé Indre Izabella rimaszombati állami polgári leányiskolai r. tanítónőt, jelenlegi minőségében, a ballassagyarmati állami polgári leányiskolához helyezte át.

Pályázatok. Az abrudbányai adóhivatalnál adóügyi állásra; a szegedi ítéletábránál jeggyakornoki állásra 2 hét; a vallás- és közoktatásügyi miniszterium számvevőségénél két hivatalos állásra május 30-ig; a sóvári főbányahivatalnál altiszti állásra május 10-ig; a deveseri és esikszentmártoni járásbírósnál inoki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter kiskoru Fuchs József és Pál budapesti lakosok Földes-re, kiskoru Mándl Géza budapesti lakos Marosi-ra, kiskoru Úk Ignác budapesti lakos Szalai-ra, kiskoru Schwarcz Vilmos, Mór és Jenő budapesti lakosok Sugár-ra, kiskoru Felberbaum Ernő, Miklós és Henrik páczini lakosok Fenyő-re, kiskoru Rottenstein Gyula budapesti lakos Vértés-re, kiskoru Hartmann Gyula bieskei lakos Homorédi-ra, Morgenstern Kálmán budapesti lakos, valamint Margit, József és Sándor nevű kiskoru gyermekei Molnár-ra, Teitelbaum Karolina budapesti lakos Tibor-ra, Tüttő Ferenc miskolezi lakos, valamint Tüttő Ferenc nevű kiskoru gyermeke Tatár-ra, kiskoru Schwartz Borbála, Imre, István és Károly jászberényi lakosok Szász-ra, kiskoru Grossmann Sándor nagyvárad lakos Gáspár-ra, Kohn Tivadar Izidor budapesti lakos Kovács-ra, Grossner Janka budapesti lakos Hajdu-ra, kiskoru Legman Albert nagyszalontai lakos Lengyel-re, kiskoru Silberstein Zsigmond budapesti lakos Sándor-ra, kiskoru Löwinger Dezső újvidéki lakos Lányi-ra, kiskoru Rothauer Ákos gyöngyi lakos Révai-ra, Weisz Ignác miskolezi lakos család névnek Vértés-re kért átváltoztatását megengedte.

„EGYETÉRTÉS”

politikai naplap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

A REJTÉLY KULCSA.

— FRANCZIA REGÉNY. —

IRTA: RICHEBOURG EMIL.

Az ifju szomoruan rázta fejét.

— A kimerülés bekövetkezett, — mondá, — a harez oly hosszas és oly borzasztó volt!... Nem bírtam tovább hordani védfegyveremet s eldobtam. Csak annyi erőt s bátorságot tartok meg magamnak, hogy gyengeség nélkül mulhassak ki az életből, mely többé semmi érdekekkel sem bír reám.

— Tehát György, te is, miként én, minden illuzióidat elvesztetted?

— Egyik a másik után tünt el, elszórtattak a szerencsétlenségek viharai által, mint az őszi falevelek. Minden üres lön körültem, s a csüggettség ragadott meg végtére; ekkor szétörttem festéktáblámat s elhajítottam eseteimet. Hát csak abban gyönyörködtem, hogy az általam festett képek miként adatnak el nyomoru árért, a mellett pedig én éhezem? Vagy megnyissam ereimet és szétérezszem véretem, hogy azon kereskedőket hizlaljam, kik engemet kirabolták? Mondják: az állam sokat megtesz a művészekért. Lehet, De vajjon művész vagyok-e én? Tudom-e én, hogy van képességem? És legyen, ha van is egy kevés, mit használ ez nekem, ha ismeretlen maradok és a mázoló nagy tömegében elveszek? En nem tartozom egy társulathoz sem, egyedül állok és arra senki sem gondol, hogy nekem kezét nyujtsa. A szegénység nagy bün a világ előtt, kedves Elek; elhagyják azt, ki ezzel terhelve van. A szép művészetek igazgatósága felbátorítja a fiatal művészeket és munkát ad nekik. En is kértem azt tőle, de érettem mit sem tett. Minden az önkény kegye után megy. Így volt ez régen, így van most és lesz mindig. Hatalmas pátfogókkal kell bírni, hogy pedig ezzel bírjunk, le kell vetközni minden méltóságot, bókokat kell mondani, szóval, minden

nomével az alávalóságnak meg kell az embernek barátkozni. Nem, én nem akarok se fortélyos, se szolgálékos lenni. En büszke vagyok, az igaz; de a büszkeség, az önbecsület mindenem, amivel bírok, tehát utolsó perczemig megőrzöm azt.

Mindketten elhallgattak.

— György, — kezdé újra Elek, — mikor én téged mintegy négy hét előtt meglátogattalak, egy szép leányról tettél említést.

A szomorúság új árnyéka lepte el Györgynek arcvonásait.

— Igen, emlékszem rá, — mondá és hirtelen megdicsőülés látszott arcán.

— Hermionenak nevezik, nemde?

Az ifju művész igenlőleg intett.

— György, — folytató Elek, — te szeretted a leányt?

— Szerelmomért nem kell pirulnom; igen, én szeretem őt.

— Te szeretted őt, te élvezted a boldogságot, melyet én minden másnak elibe helyezek, és te mégis meg akarod magadat ölni, szerencsétlen! Hát e derék és tiszta szüziesség hölgynek mosolygó képe, azon gyermek emléke — ki, miként mondád — alig tizenhat éves, nem riaszt téged vissza a haláltól?

— Nem, — felelé György határozottan.

— Szerelmed tehát reménytelen?

— Igen, — válaszoló a festő fájdalmas kifejezéssel.

— Hát nem szeretettel viszont?

— Lehet-e egy ily szegény párat szeretni? De ha szerelmem reménytelen is, ez még nem ok arra, hogy őt megvessük. Mi sem adott arra okot, hogy Hermione iránti szerelmem viszonzását remélhessem, s én nem tudhatom azt, ha szerettem-e vagy nem?

— Mit? te még azt sem tudod?

— En ugy véltem, hogy rossz cselekedet lett volna tőlem; ha ama kedves hölgynek édes nyugalmát szédülva, szívóben mélyebb érzést keltemtet volna fel. Nem válóhatom magam, hogy csak egyetlen szavammal is pirt idéztem volna bájos arcára. Sohase szóltam

noki a szerelemről és így ő se válaszolhatott nekem oly kérdésre, mit nem intéztem hozzá. Hermione, ez a kis Mione, miként atyja nevezte, még nagyon kevésbé ismeri a világot és én nem hiszem, hogy szive megszólalt. Hisz még oly fiatal! Benne minden ártatlanság és tisztaság, szelid gyermekarca egy tükrök, melyben gondolatainak vidám szüziessége csillog. Ismétlem neked, Elek, hogy nem tudom, ha szerettem-e, de azt hiszem, hogy ha tudnám, se változnék meg határozatom. Mondd meg nekem, lehet-e nyomoru helyzetemben arra gondolnom, hogy e gyermek létét a magaméhoz kapcsoljam, vagyis hogy kettős nyomorúságunkat egybe forraszjam? Ez menthetlen volna. Ugyan szép életet készítenék neki elő. Lássam, miként hervad el, miként emésztí magát, miként fogy lassan ifjúsága; lássam, miként halványul ajka és szemei miként alusznak ki. Jaj, jaj nekem! Az első könyvek, melyeket szemében látnék, kétségbe ejtenének, s önváddal terhelnének engemet! Elek, a férfi, ki egy nőt feleségül vesz, anélkül, hogy vele életét megosztva, jólétet nem bír neki szerezni, nyomorult és hitvány. Csak akkor kell házasodnunk, ha biztosak vagyunk, hogy nönket boldoggá tehetjük; nem elég az, ha csak szeretjük, mindent, mi az élet boldogságára szükséges, meg kell neki szerezniünk.

— Nincs semmi mendandóm tőbb, György! Most már tudom, miért utáltad meg az életet.

— És neked, barátom, nincs többé semmi reményed?

— Az egyetlen, mi még megmaradt, egy végső, borzasztó csalódással szétépetett.

— Pedig van tehetséged, sok tehetséged.

— Ez csak tévedés, György: te épp ugy csalódsz, mint én megcsalódtam. En is hittem, hogy találom itt valamit, — folytató fejére mutatva, — Képzeldés, ostobaság! Nincs itt semmi, semmi!... vagy legfeljebb Pegazus helyett egy rossz, kiénczött gebe az, melyre ültem, melynek nincs többé illete és nem bír el engemet.)

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Csütörtök, 1918. április 17-én.

Nemzeti Színház

Este 7/8 óraker

Medea.

Tragédia 5 felv. Irtá: Grillparzer. Foróditotta: Ambros Zoltán.

Magyar Színház

Este 7/8 óraker

Berlini Kleines Theater vendégjátéka

Studentenliebe.

Színmű 3 felvonásban. Irtá: Andrej Lednicov.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.

A Magyar Színház vendégjátéka

Legközelebbi előadás 19-én, szombaton.

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körút 31

Telefon 110-22.

Ma, csütörtökön, április 17-én két előadás: délután 3/4 óraker mérsékelt helyárakkal, és este 8 óraker rendezés helyárakkal

a pazar áprilisi műsor.

Jarrow, a citromos ember. The Piccolo Co. 18 tagú lílputi cirkusz és varieté-társulat Lucie König, a népszerű művésznő. 6 Comedy Piccaninies, ragtime-csoport. Blanche de Paunac élő relikvi. Dottie King, The Records. Paris Trio. Diák lakai operett. „Piti Mozi” moziiskolcs-paródia.

K. Solti Hermin Szász Ilona, Virágh Jenő, Máthé Sándor új notákkal és a többi szenzációs új attrakciók.

Előadás után Royal-Cabaret. Jegyek elővétel díj nélkül, válthatók a Royal-Orfeum jegytáránál és a városi jegyárúsi helyeken.

Minden csütörtökön, szombat és vasárnap délután 3/4 óraker mérsékelt helyáru nagy családi előadás teljes esti műsorral.

M. Kir. Operaház

Este 7/8 óraker

Rigoletto.

Dalmű 4 felvonásban. Szövegét írta: Piave Fordította: Nádaskny Lajos. Zenéjét szerzelte: Verdi.

Király Színház

Este 8 óraker

Pálmai Ika, Fedák Sári és Nyárai Antal vendégfelléptével

A cigányprimás.

Operetta 3 felvonásban Irták: Wilhelm és Grünbaum. Fordította Harsányi Zolt. Zenéjét szerezte Kálmán Imre

Vigszínház

Este 7/8 óraker

A mumus.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: Gavault Paul. Ford. Heltai J.

Budapesti Színház

Nincs előadás.

Népopera

Este 7/8 óraker

Aranyosó.

Operett 3 felvonásban. Irtá: Bédli Izor. Zenéjét szerzelte: Zerkovitz Béla.

Várszínház

Nincs előadás.

Uránia Színház

Este 7/8 óraker

A mozi.

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre igazgató. 44200

Nagymező-utca 17.

Ma két előadás!!

ASTA NIELSEN

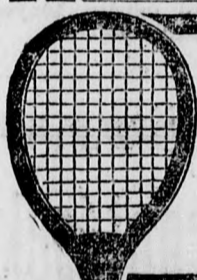
a világhírű mozi-star sze-
melyes felléptével.

Kezdetük fél 4 és 8 óraker. Délután mérsékelt helyáru.

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Minden éjjel 12 óraker nagy nemzetközi cabaret előadás. szenzációs ének és táncatrakciók. Művezető: HANS OTTO, a bécsi Hölle rendezője. Legújabb sláger-számok, táncok és egyváltakoz. Fellépnek: 6 COMEDY PICCANINIES, DUETT BONNOTS, Abonyi Irán, FRITZI CASERÉ, Anna Douissant, Fodor Vilma, Dottie King, Milti Kettner, Dora & Mona Ismay, Friedl Löwy, LA BELLE LISBETH, Toni Linde, Jenny Lill, Kelemen Böske, Thea baronin Malburg, Erdélyi Ferike, Margot v. Müller, Madelaine Rogers, Margarethe v. Walden, Milti Vorrelli, Frida Röck, Mariette Sorona, Ely Schalk, stb. stb. Kukó Vince zenekara. Bal máhile. Keringőverseny. Egyveleg, leg-
újabb dalok és kuplék, stb. stb.
Belépődíj 1 korona. Egy óra után nincs belépődíj.

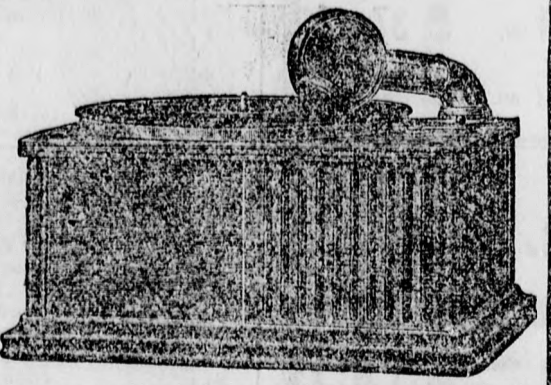
Sportszerű Lawn-tennis pályák építését, helyben környéken és vidéken szakszerű munkásával elvállal **KERTÉSZ TÓDOR** sport irodája Budapest, IV., Kristóf-tér Költségvetés, építési utasítás díjtalan. Lawn-tennis és mindenemű sportokkér-
ről árjegyzék legyen és bérmentve.

FERENCZY KABARÉJA

Gyár-utca 21. Telefon 73-27. Kezdeté este 7/10 óraker 44401

Szenzációs új műsor! Új művész attrakciók! Új szereplők. Pompás bohózatok! Sláger számok! Kacagtató politikai tréfák. Aktuális kuplék! Molnár Ferenc vig jelenete. Liptai Imre színpadi tréfái. Ferenczy Károly új dalai! Felolvasás a Potóli-Társaságban. A bizo-
nyítás. Debella. Az utolsó levél. A parlament üresség. Rendezés a Nemzetben. Aranyosó stb. — Jegyek válthatók az összes városi jegyirodáknál és a kabareé pénztáránál délután 10-től 1 óráig és délután 4 óráig az előadás végéig.
Vasárnap délután FEHÉR KABARÉ!!

!Megoldva a kérdés!

Bármely beszélő gépen Pathéfon lemez játszható. mely tudvalevőleg a legjobb lemez, nem kopik, — nem kell fé. —
10 koronáért oly hangdoboz, mely minden gépen alkalmazható és azzal Pathéfon-lemez játszható.
Beszélőgép 2 hang doboz. — 1.
Ujdonság: Pathé hangdoboz 10 kétoldalu lemezzel 70 korona kizárólag

REMÉNYI MIHÁLY

elsőrangú hangszer telepén Budapest, Király-utca 58. szám. Kérjen árjegyzék és lemezjegyzéket. Nagy tölcseres grammophon : 10 lemezzel 40 korona. :

Beketow-cirkusz

Városliget. Telefon: 107-46.

Ma csütörtökön D. u. 4 és este 7/8 óraker. Délután félárak mindenkinek. Mándiét előadásban 2 előadás 2 BOHLE mérnök szenzációs találmánya **ROMANUS** tavolból kormá-
nyoz **katonai léghajó.** A légha-
lató nagyobb csodája.

PALAIS DE DANSE

(TÁNCPALOTA). Kezdeté este 7/11 óraker. VI., Szerecsen-u. 35. Telefon 120-77.

Szenzációs áprilisi műsor!!! IRIS táncoló élőképék.

Les 3 Paz Calzado a spanyol táncok királyi. DIE 6 SONNENKINDER strandidyll. Les Aryanais francia exotikusok. Hansi Jackson szubrett. La Malot-
tas, Myriam & Dansour seb. stb. Előadás után párisi vig hangulat és táncmulatság reggelig. Kétfő vacsora. Pénztár-
nyitás 7/10 óraker. American bar.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. szám. Telefon: Jászai 21-16.

11 óraker Kezdeté fél 9 óraker. Ujdonság! Sláger! 44200
Az utolsó lepedő!
9 óraker. 9 óraker
Fegyvergyakorlat.
Bohózatok. Irták: GLINGER és STAUSSIG. Steinhardt új kuplékkel és kétfő mű-
Előadás végzetével (éjfélkor) kedélyes kabaret-előadás. Elsőrendű ének- és táncszámok. fellépte. Reggelig cigányzené. Belépődíj nincs. Jegyek: Délután 10-től 1-ig és délután 3-tól 6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagytársaság-
ban, Andrásy-ut 19. és a Hungaria-úti pénztáránál kaphatók.

Ön már tudja? hogy minden a-

legjobb és legol-
csóbb sajtóalkalmazmány és világ-gyártmányú **amerikai cipőket**.
Béretelés az ország minden részében. Még nem feleltél ki-
rőle. 20 K-án felett bérmentve. — Kérjen legyen árjegyzékét.
Szállítás, pontokiszállítás. Kiszárat az árjegyzékéből.

Elegáns férfi-cipők
bor- és chevo-hárból, utolsó ábratú, csipesz, tűző 10, 6-
bos 1 K és feljebb. 21.
Amerikai és angol cipők, cseve-
késztésben 10, 12, 14, 16 és felj.

Gyönyörű női-cipők
bor- és chevo-hárból, csipesz
8, tűző 9,50, gombos 10 és felj.
Stílusos amerikai és angol cipők,
tűző és gombos 10, 12, 14, 16
és feljebb. 22000

Ujlemberek
gyermek-cipők
minden ábratú.

„Uj módszer!” Orthoped-cipők 2/3-
lábrazó után készítenek.
Pongrácz S. Sándor Budapest, VII., Szendrő-u. 23a.
nyugati pályaudvar közelében.

ROYAL-ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22

Ma csütörtökön, április 17-én két előadás. Délután 3/4 óraker mérsékelt, este 8 óraker rendezés helyárakkal a **pazar áprilisi műsor.**

JARROW a citromos ember. THE PICCOLO CO.

18 tagú lílputi cirkusz és varieté társulat. 44206

LUCIE KÖNIG

a népszerű művésznő. 6 Comedy Piccaninies, ragtime csoport. Blanche de Paunac élő relikvi. Dottie King, The Records. Paris Trio. Diáklakai operett. „Piti mozi” moziiskolcs-paródia. K. Solti Hermin, Szász Ilona, Virágh Jenő, Máthé Sándor új notákkal és a többi szenzációs új attrakció. Előadás után **ROYAL-CABARET.** — Jegyek az összes előadásokra elővétel díj nélkül, válthatók a Royal-Orfeum jegytáránál és az összes városi jegyárúsi helyeken. Minden csütörtökön, szombat és vasárnap délután 3/4 óraker mérsékelt helyáru családi előadás teljes esti műsorral.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. Telefonszám: 14-22.

Ma: A hadtestparancsnok ur

Bohózat 1 felvonásban. Irtá: Tábori Emil. Rendező: Rött Sándor és

„Die Geschichte vom Wolf“

Jegyek elővételben: a nappali pénztárnál d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig Hirsch Andrásy-ut 19. Sopronyi Rákóczi-ut 1. „Az Est” kiadóknál és Breuer tőzsde, Teréz-körút 54. — 12 óra után az első emeleti „Casino de Párisban” a világ legjobb ének és táncszámainak fellépte.

MOST JELENT MEG!

MAGYAR POLGÁRI PERJOG

ARA 26 KOR.

Nagy 8-rét alak, 996 oldal terjedelemben. E perjogi kézikönyv az új perrendtartás alapján rendszerbe foglalva adja a nagyfontosságú anyagot. Szerző nem elégszik meg a Pp. és az Ét.-ben felvett anyaggal, hanem a polgári perjog egész körét világosítja meg. Így tehát minden jogász, ki a perjog iránt közelebbről érdeklődik, nagy haszonnal forgathatja e könyvet.

KIADJA A FRANKLIN-TÁRSULAT.

Megrendelhető: LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE (Wodianer F. és Fia) részvénytársaságnál BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM és minden könyvkereskedésben.

PÁRISI NAGY ARUHÁZ

ANDRÁSSY-UT 39.

Fehér porcellán-edény.

Elsőrendű karlsbadi gyártmány!

Tányér félmély vagy lapos, gyöngyözött szegélyvel, — darabja	23 fill.	Levestál fedővel, 6 személyes, — darabja	1 kor. 57 fill.
Gsemegetányér gyöngyözött szegélyvel, — darabja	15 fill.	Pecsényestál 6 személyes darabja	97 fill.
Tányér dupla erős, félmély vagy lapos, recés v. relief angol darabja	25 fill.	Befőttestál 6 személyes darabja	77 fill.
Gsemegetányér dupla erős, recés vagy relief, angol, — darabja	17 fill.	Mártáseszesze aljal, 6 személyes drb	67 fill.
Gulyástál 1 személyes, angol, recés darabja	27 fill.	Sótartó beáztatott aranyszéllel, — darabja	27 fill.
Gulyástál angol recés, 2 füllel, — darabja	47 fill.	Teás vagy kávécsésze aljal, félmélyes, — darabja	23 fill.
Gulyástál angol, recés, 2 füllel, 2 személyes, darabja	63 fill.	Tojástartó szines mintával, — darabja	9 fill.
		Főzőbögre tűzálló porcellánból, 2/3 lit. drbja	23 fill.

Főzelék- vagy levestál fedő nélkül angol, recés, darabja	16 fill. 21 fill. 18 fill. 27 fill. 20 fill. 37 fill. 21 fill. 47 fill. 23 fill. 63 fill. 25 fill. 73 fill. 27 fill. 97 fill. 29 fill. 109 fill.

Ételkészlet valódi karlsbadi porcellánból, gyöngyözött kőszoromintával, beáztatott aranyszéllel, 26 darabból álló 6 személyes készlet	12 kor. 87 fill.
Tea- vagy kávékészlet valódi karlsbadi porcellánból, remek virágdíszszel, 6 személyes	4 kor. 67 fill.

Kristály-üvegáru.

Borkészlet 1 literes palack 6 pohárral, ára	67 fill.	Palack 1 literes — darabja	23 fill.
Vizkészlet 1 1/2 literes korsó 6 pohárral, ára	97 fill.	Befőtt-tál mély vagy lapos darabja	47 fill.
Felhasználóállvány mély vagy lapos	73 fill.	Korsó 1 1/2 literes — darabja	43 fill.
Vörös vagy boros pohár — darabja	9 fill.	Gsemegekészlet 1 tál, 6 tányér	93 fill.
		Gsemegetányér mély vagy lapos drbja	9 fill.

Zománc-edények.

Fazék vagy lábas viágoskók színben, darabja	23 27 33 53 63 77 87 97 107 117 137 fill.
Merítőkánál	7 cm. 23 fill. 8 cm. 27 fill. 9 cm. 31 fill. 10 cm. 37 fill.
Habverőkánál	7 cm. 27 fill. 8 cm. 31 fill. 9 cm. 37 fill. 10 cm. 41 fill.

Evőeszközök.

Val. Alpacca evőkés finom acél-pengével drb	87 fill.	Val. Alpacca leves mérőkanál drb	3 kor. 37 fill.
Val. Alpacca villa, francia fazon — darabja	77 fill.	Val. Alpacca tejmerőkanál — drb	1 kor. 67 fill.
Val. Alpacca levestkanál, francia fazon — drb	77 fill.	Aluminium evőkánál darabja	17 fill.
Val. Alpacca kávéskánál, francia fazon — drb	39 fill.	Aluminium kávéskánál darabja	11 fill.
Val. Alpacca moccakánál, francia fazon — drb	33 fill.	Evőeszköz egy drb. acélból kovácsolva kés és villa párja	43 fill.

Rózsaburgonya kilója ... 6 fillér.

1 kiló kockacukor 5 kilogrammos doboz vételnél kilója ... 83 fillér.

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NÍRNEVŰ ORAUZELEK.

Alapítva 1847.

Brausweller János

Szegeden. Ca. 66 kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műórák, főtárlója a remontoir ingóórákban stb. stb.

ORAK, EKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bármikor. Javítások pontosan eszékfűtővel.

MIKSZÁTH KÁLMAN utolsó körgye:

Tövískes látogatóban

Elbeszélések

(Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytörödéke.)

Ára fűzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénnytársaságnál Budapest, Andrassy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Uj Idők

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap.

Szerkeszti: Horczag Ferencz.

Herczeg Ferencz lapja, az Uj Idők ezertul is híven fog ragaszkodni azon hagyományhoz, amelyek a műveltséggyar közönség kedvelt lapjává tették. Terjeszteti fogják azt a modern irányt, amelynek szellemi életünk minden terén érvényesülnie kell. A mely tiszteli a hagyományokat, anélkül hogy maradi volna és szívesen enged teret az újnak, ha azt a természetnek fejlődés hozza létre. Ezen az alapon az Uj Idők, mindenkor egyesíteni tudja szépirodalmi legjelesebbjeit és szócsoz juttatja hasábjain azokat is, akiknek nora volt nevük, csak tehetségük. Ez a kettős szempont lesz a jövőben is az irányadó. Az új évfolyam április 1-én kezdődik. Előfizetési ára negyvedre 5.— korona.

Kiadóhivatal: Budapest, VI. ker. Andrassy-út 16. szám. Mutatványszámot kérésre ingyen küld.

Hirdetések felvételnek a kiadóban.

Gyenge férfiak, öregek és fiatalok!

Ne csüggedjétek!!!

Feltaláltam az én „H” készítem. Azonnal megszünteti a férfierő gyengeségét (impotenciát) — Nem belseleg bevezendő értéktelen gyógyszer! Kérjen zárt boríték alatt megküldendő ismeretl. — cím: „H”-a mechanika” 123. Főkönyvtár 40. Budapest—Főposta.

ATHENAEUM KÖNYVTÁR

EDDIG MEGJELENT KÖTETEK:

Kóbor Tamás: Komédiák Novellák. Ára . . . . . K 1.90	Tolsztoj: Hadzsi Murát. Regény. Az ördög. Elbeszélés. Ára. . . . . K 1.90
Biró Lajos: Glória. Novellák. Ára . . . . . K 1.90	Voss Richard: A költő és az asszony. Ára. . . . . K 1.90
Balzac: A számárbór. Regény. Fordította Harsányi K. Ára. . . . . K 1.90	Tóth B.: A boldogasszony dervise. Ára. . . . . K 1.90
Zola Emil: Pascal orvos. Reg. Ford.: Gerő A. K 1.90	Maupassant: Egy élet. Regény. Ára . . . . . K 1.90
Anatole France: A Pinguinek szigete. Regény. Ford. Bölöny Gy. Ára K 1.90	C. F. Meyer: A barát nésza és egyéb novellák. Lányi V. ford. Ára K 1.90
Dickens: Két város. Reg. Ford. Bálint M. Ára K 1.90	Heltai J.: Hét sovány esztendő és más elb. K 1.90
Csehov: Az orvos felesége és más nov. K 1.90	Geijerstam: Az őcsike. Az örök rejteky. . . K 1.90
Bölsche: Szerelm az élők világában. Két kötet. Ára . . . . . K 3.80	ANATOLE FRANCE: Az istenek szomjaznak. Regény 384 oldal. Ára K 1.90

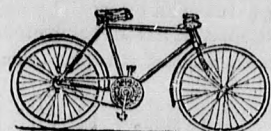
LEGUJABB KÖTET! Az olasz irodalom hírneves művelőjének tökéletes művészettel megírt szerelmi regénye:

GABRIELE D'ANNUNZIO: A TŰZ. Regény. — Fordította: LYRA NAROLY. 448 old. Ára csinos kötésben...

1 Kor. 190

Kapható minden hazai könyvüzletben. Kiadja az Athenaeum. Irodalmi és nyomdai részv. társ.

Az egész világot uraló eredeti The Champion

kerékpárokat dupla harangcsapáccsal és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfeletetés nélkül szigorúan az eredeti gyári árakon havi 10 és 15 koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gummit, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében me

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár- és alkatrész nagykereskedők
 Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
 Fióküzletek: Baross-tér 3. és Budán: Margit-körút 6. Minthogy a Helical Premier kerékpárokkal, — az utolsó 2 évben rendkívül sok kellemetlenségünk volt, kénytelenek voltunk a kerékpárok forgalombahozatálát megszüntetni. **Diszkrét árjegyzékünk 1500 képpel kerékpár- és alkatrészekről ingyen és bérmentve** vidékre is bárhová

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára:
 Negyedévre 2.50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor.
 Singer és Wolfner, Andrassy-ut 16. szám.

GUMMI

halhólyag
 valódi francia és angol gyártmány, tucatanként 2., 4., 6., 8., 10., 12., és 14. K. 5 tucatnál 20% engedmény.
Mintagyűjtemény
 12 darab különféle finom óvszár 4 K.
NAKIRA
 törv. védett valódi indiai paragummi férfi-különlegesség tucatja 12.— kor, 3 tucatnál 20% engedmény.
Uterus-Spray női különlegesség 14.— korona. Pess. Oculisv. orvosi rendelőre 5—10 koronáig vasállványon 10.— koronáig ..... korona és feljebb.
 Részletes, ábrás árjegyzéket ingyen, bérmentve és titoktartással küld a
Magyar Orvosi Műszertár,
 Budapest, VII., ker., Rákóczi-ut 32.
 (A Rókus-kórházzal szemben.)

BUTOR

ÜZLETÁTHELYEZÉS MIATT RENDKÍVÜL ALCSÓ ÁRAK KÉSZPÉNZÉRT ÉS RÉSZLETFIZETÉSRE

Nem kell banknál törlesztani és semmiféle kamat nem számítatik.
 Háló-, ebéd-, őr- és szalonberendezések, óriási választék, egyszerű és modern kivitelben.
FUCHS BÓDÓ BUTORNAGYKERESKEDŐ BPEST VII., ERZSÉBET-KÖRÜT 32. Árjegyzék ingyen!

Hevény vagy idült bujakór-bántalmak

egy görvéllykór, borbajok, rheuma, (izzag, fokélyek stb) s a romlott vértől származó egyéb bajoknál, mint mitrigyidagát, reumatizmus a, száj, ségő gonyedési, dagasztat, onostosis, tehetetlenség és mindenféle szerzett vagy örököl bujakóros bántalmak esetében, a legmeggröztöttebb s minden gyógykezeléssel dacoló betegségből biztos és gyökéres gyógyulást nyújtanak

Dr. Oliver vértisztító piskótái
 melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.
 Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szert és már számos kitüntetésben részesült.
 Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 11 korona. Minta és prospektus rendelkezésre áll.
Raktár: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. Andrassy-ut 26. szám.

FÉRFIAK NEMI BAJAIT

hugyszervi bajokat, syphillist, szertőzéstől származott idegbajokat, különösen pedig a **férfigyengeség** (impotenzia) **makaos alakjait**, melyek már más kezeléssel dacoltak, meglepő eredménnyel gyógyítja racionálisan kombinált módszerével számos évi gazdag tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI
 specialista, v. kórházi orvos (a nemi betegek osztályán)
 Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető.
 Levelekre díjtalan válasz. — Kívánatra gyógyszerök.
 Rendelés: 9—3, este 5—7-ig.
 Budapestben, Rákóczi-ut 8/a.
 (Lépcsőházi bejárat.)

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.
 Elsőrendű valódi amerikai cipő-különlegességek kizárólagos elárúsítása.

Tavaszi ujdonságok!

BUDAPEST
 IV., Kigyó-tér 1. (Királyi bérpalota)
 V., Dorottya-utca 6.
 VII., Erzsébet-körút 42.

DEBRECEN
 Plac-utca 44.

ZAGREB
 Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

EVŐESZKÖZÖK
 ezüstartból és alpacca ezüstartból,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
 a legelőnyösebben
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN
 Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDEKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Heti műsor:

Április hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Várszínház	Népopera	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Nyári-Színház Magyar Színház	Budapesti Színház	Uránia
18 Péntek	A faun	A varázstüvel	—	Férfi-lai borbély Titta Rufo vendégfellépéssel	A telefon	Professor Bernhardt	A cigányprimás	—	Liliom	A mozi
19 Szombat	A fáklák	Aida	—	Aranysó	Fella	Fann s Ers es stück	A cigányprimás	Sárga liliom	Liliom	Az országos színművész ti akadémia el adása
20 Vasárnap	Szertiva éj aiom	J ncsi és Juliska Babatündér	—	A denevér	Az ölnökné	Studentenliebe	Leányvásár	A kis lord	Lio Nahrin	—
Esti	A faun	Szoktetés a szerlyből	—	A anyosó	A telefon	Profe sor Bernhardt	A cigányprimás	A farkas	Liliom	—

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges pont betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges pont betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Házasságokat

diszkrétan, minden igénynek megfelelően közvetít **Nagy Jenő** elismerten legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36., I. emelet 3. Czigéni-küli levelezés

Gyorsírás és gyorsgépirás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamát lényegesen megnagyobbított modern higiénikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalaposabb kiképzés gépirás-magyar-és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tándíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, 'Kariáthek' amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer. Beszéd- és számológépek kezelése. Párnyomasan esztétikus tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk **Gisgowski és Társa**, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Régi jó üzlet vegyeskereskedés Budapest környékén teljesen berendezve olcsón árba adó, esetleg olcsó áron eladó házzal együtt. Bővebbet a tulajdonosnál Nagy Ödönél Váci-ut 34. L. 4.

MINDEN

fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a **Társalgás Művészete** című könyv. Szégyen az emberre, ha társaságba megy és nem tudja, mit szóljon szomszédjának vagy pláne főlebbvalójának. Mindenki számára nézi az ily embert! **Akar ön szeltemes lenni?** Akarja, hogy kellemes társalgónak tartásák? Olvassa el a **Társalgás Művészete** (Ellenállhatatlanság titka) könyvet, melyből megtudja, mint viselkedjék, hogy férj, nő, alattvalót, főlebbvalót egyaránt meghódítson! A könyv korrekt utánlatója lesz az élet minden helyzetében. (Olcsón megszeresheti.) Áttekinthető kivonat (tartalomjegyzék) ingyen, diszkrétan küld a **Csodás Könyvtár** kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-ut 36.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás különféle gépeken és magyar-német fogalmazásoktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiái rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. **Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület** miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamait nyilvánosság joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájközlő-táblát küld a **Gabelsberger Szakiskola** (kizárólag Hegedűs Sándor-utca 7, előbb a szemközti Liszt Ferenc-ter 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az 'Országos' és 'Gabelsberger Szakiskola' jelzőket megtévesztés céljából látnozzák. Telefon 94-63.

Ujpesten

három utcára terjedő 600 négyszögletes telek, mely eddig kertnek volt használva, gyümölcsfákkal beültetve, kertésznek, esetleg gyárnak bérbeadó vagy eladó. Bővebbet V. ker., Nádor-utca 20. sz., III. em. 40. ajtó.

Soványosság

Az egyedül eredménytől kísért háziaszer a dr. **William Hartly** tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, saép telt testidomokat nyernek. — **Hölgyek** remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóllálat. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbajoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kifütnetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. **Közös levelek** minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. — Főraktár **Balázs Károly** drogueria VII., **Damjanich-utca 33.** Telefon **József 28-29.**

12 kor. helyett csak 5 kor.

17.000 pár ábrászerinti finom tűzős, gombos és csúszós bőrcipők erős talppal melyek Törökországban voltak száraz és hőségre való tekintetben visszamaradtak. E készleten melletti talp-kell adom és azért adom a cipőket készített áron, nál csak 6 K., legjobb minőségű és 7 K.-ért párját, hozzávaló gummisarok 10 fill. Kapható minden nagyságban hölgyek és urak részére. Széküldés utánvet melletti Gyermekcipők 3-4 korona. **Wélasz** cipőkivitel áruház, Nagysálló, Barmegye.

Hirdetések felvételnek a kiadóban

„Hungária” beszélő-gépek **többszörműköliek** is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány. **Resztletizésre is olcsón** kaphatók, **Deményi és Társa** Budapest, VI., Teréz-körút 4. Körjele árjegyzéket.

20.000 drb

gyönyörű róza, a legjobban bevált és leghálásabb minőségben, két éves **10 drb** fémagas 50-80 cm. **8 K., 100 drb 70 K., 10 drb** magas 90-120 cm. **12 K., 100 darab 100 K., 10 drb** különleges magas 120-150 cm. **15 K., 100 drb 130 K., 10 drb** magas 160-180 cm. **20 K., 100 darab 180 K.** Alacsony tonárszák **10 darab 4 K., 100 drb 30 korona.**

A pénz előleges beküldése v. átánvétel mellett ajánl **FR. SPORA** rózsakivitel Klattau (Böhmen)

ASSZONYOK!

Csak az én kipiőhált szemem felülmúlhatatlan habiba) zayarok esetében. Eredménytelen, drága és olcsó szerektől óva intek mindenkit. Cseppimnek megkísérelése után (I. erejű Márka 4.50, II. erejű Márka 6.50.) **On azonnal meg fog győződni. K. S. Asszony írja: „A küldött cseppem a csónak azonnal megfelelt; alkalommal kérek í leveg 11-00 erejűt, mivel sok ismerősöm van.” Csak postával, vámmentesen, titkolt társ mellett küldi **St. Antons** laboratórium **Barilla 494, Breitstrasse 8****

Szingazdag természeti leírások!

Makay Béla **Hegyen-Völgyön**

Természeti és vadászképek Szerző ezen újabb könyve mellett sorakozik az előbbihez. Hűet, költői lendület minden leírásában; rajongó szeretet a szabadság; a természet iránt **Ára 6 korona.**

Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Egymillió gyümölcsfa

Alma, 100 darab, minőség szerint 26 koronától feljebb; körte, gesztenye, ősz- és kajsziabarnak, cseresznye, szilva stb. darabonként 1 koronától felj. 200.000 darab igen szép **disz-es sorja** darabonként 60 fillertől feljebb. 2 millió különféle **disz-bokor** 100 drb 15 korona, 2 millió akác-és gladiátia (Riesztörvény) esemete 1000 drb minőség szerint 12-25 kor., akác-szűnag 250-400 cm., magas 1000 drb 65-100 kor., 15 millió **erdői esemete** luc, fehér-és feketefenyő 1000 drb minőség szerint 3-10 kor., kocsányos tölgy 3-5 éves magoncok 1000 drbonként 15-25 kor., szűnag 150-250 cm. magas, 100 darab 7 kor., 1000 drb 65 kor. **Fűz-csemeték** 1-3 éves, 1000 darab 3-15 kor. Fajbaromfiak és ezek tojásai, 12 fegyértékesebb fajban, valamint vadász és díszfácánok és ezek tojásai. Képes főárjegyzéket kívánatra ingyen küld: **Gróf Batthyány Zsigmond** uradalmi intézősego Csendiák, u. p. Ferencziak, Vasmegye.

VÉD JEGY

Dió-kivonat

az ősz hajnak festésére **Régóta kipiőhált tökéletesen ártalmatlan, a dionak zöld hajából készített hajfestéshez mely a korán észült hajnak 15 percz alatt eredeti szőke, barna, fekete vagy gesztenyeszínét visszaadja. 1 palack diókivonat K 6 és 5, 1 skatula 6 próbapalackokkal 7.50, diótej, hajrestorer K 6 és 3, diókenőcs vagy dióolaj K 4 és 2, diópep a szakál festéshez K 2, dió dupla kivonat K 6 és 4 káli-erőme, glicerin szappan legfinomabb toa-ett-szappanok 4 1 kor. Rendelhető a feltalálónál:**

MACZUSKI A. Wien, III/2. Erdöborgerláde 2. Raktárak Budapestben:

Török J. gyógysz. Király-u. 12. Vértessí S. illatsz. Kristófer S. Neruda N. drogueria, Kosuthi Lajos-u. 7. Brúder Radanovits Baross-utca 5. Thalimayer & Seitz drogueria, Zrínyi-utca 11. Kochmeister Fr. m. drogueria, Hold utca 8 sz., Molnar és Moser drogueria, Koronaherczeg-utca 11. szám.

ÚJ KÖNYVI!

GYULAI PÁL **KRITIKAI DOLGOZATOK** 1854-1861. **Ára 5 korona.**

Hét nagyobb kritikai esszé van e kötetben, Gyulai Pál munkásságának az az irodalomtörténeti fontosságú része, melylyel irodalmunk leghatalmasabb kritikusa és felelmetes polemikusává küzdötte fel magát.

Megrendelhető: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára: **Negyedévre . 2.50 K** **Félévre . . . . 5.— K** **Égész évre . 10.— K**

SINGER és WOLFNER Andrássy-ut 16. sz.

MAKAY BÉLA

uj könyve: A LÁP VIRÁGA

és egyéb írások **Ebben az új könyvében is megmarad a természet bájos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászképeket ad, hanem történeteket is kerélt ki.** **Ára 4 korona.** Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Öreg

hamis fogakat, zálogrudlakat bármilyen, butorokat és mindenféle tárgyakat vesz **Wischogrod Jakab**, VIII., Tisza Kálmán-ter 13. II. em., 12. Levelező-lapra jövek.

Találmányokat

ömegekkel megvételre külföldnek Állandóan keres **Róval és Társa** szabadalmi és értékesítési osztálya, Budapest, József-körút 21.

OLAH GÁBOR: KORUNK HÖSE

Verses regény. **Ára 3 korona.** Kiadja a **FRANKLIN-TÁRSULAT.** Kapható: **Lampel R.** könyvkereskedésében (Wodianer F. és Fiai r.-t.) Budapest, VI., Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

A magyar memóár-irodalom ércakessége!

ZICHY GÉZA GRÓF **EMLÉKEIM** Első kötet **Ára 6 korona**

Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Saját gyártmányú fürdeádkak 14 kor.-tól feljebb, fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Elváltalo min denfél e kúszivattyú és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron **LEFKOVICS ADOLF** Budapest, VII., Wesselyni-u. 51/E Telefon 113-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tülevelűk széküldése **Lucfenyő 30-220 cm.** magas 1 drb 25-200 fillér, tölgyfenyő 20-300 cm. magas darab 70-300 fillér, fehérfenyő 30-300 cm. magas darab 70-250 fillér, feketefenyő 30-100 cm. magas darab 70-180 fillér, vörösfenyő 30-300 cm. magas darab 70-300 fillér, banksfenyő 20-120 cm. magas darab 50-120 fillér. **Euclia** (kültöldi) tülevelűk 70 legszébb fajban, darab minőség szerint 1-5 korona, 130 drból 500 bot-és kültöldi tülevelűk gyűjtemény 50-300 cm. magas-ságban K 100.—, 50 drb K 65.—, 25 drb K 30.— 20 millió erdei-csemete 3-5 éves kocsányos-tölgy 1000 drbonként 15-25 K; szűnag 150-250 cm. magas 1000 drbonként 65 korona. Továbbá gyümölcsdíz-, sor-és szomorú-fák, fajbaromfiak és ezek tojásai valamint vadász-és díszfácánok és ezek tojásai. Képes árjegyzéket kívánatra ingyen küld: **Gróf Batthyány Zsigmond** uradalmiintézősego, Csendiák, u. p. Ferencziak, Vasmegye.

Ajtók, Ablakok

vasrudonyok, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123. Telefon: 32-89. Alapítatott 1886-ban.

Zálogszedulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 koronájú költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetők.

Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

ADORJÁN ANDOR

könyve: **SORSOK ÉS PÁLYÁK** Irodalmi arcképek **Ára 3 kor.**

Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete: az olasz irodalom hírneves művelőjének tökéletes művelőjéről megírt személti regénye;

GABRIELE D'ANNUNZIO: A TŰZ.

Regény. — Ford. **LYKA KÁROLY.** 448 oldal. — Ára csinos kötésben **190**

Eddig megjelentek: **KÖBOR TAMAS:** Néméziák. Nov. (424 o.) **BIRO LAJOS:** Glória. Novellák (448 o.) **BALZAC:** A számbőr. Regény (387 o.) **Fordította Marsányi K.** **ZOLA:** Pascal orvos. Ref. (448 o.) **Ford. Gerő A.** **DICKENS:** Két város. Reg. **Ford. Bálint M.** (448 o.) **ANATOLE FRANCE:** A Pinquinek szüete. Regény. **Ford. Békány Gy.** (320 o.) **CSEHÖV:** Az orvos felesége és más novellák. (334 oldal) **BÖLSCHE:** Szerelem az élek világában. (1152 oldal). Két kötet. **TOLSZTOJ:** Hadzi-Murát. Regény. Az erdőg. Elbeszélés. (374 o.) **VOSS RICHARD:** A hölt és az asszony. Regény. (384 oldal) **TÓTH BELA:** A boldogasszony dervise. (372 oldal) **MAUPASSANT:** Egy élet. Regény. (372 oldal) **C. F. MEYER:** A barát ná-sza és egyéb novellák. **Lányi V. ford.** (384 o.) **HELLAI JENŐ:** Két só-vány ezrtendő és más elbeszélések. (334 o.) **GEIJERSTAM:** Az őskéke. Az őrkéjtély. (384 o.) **ANATOLE FRANCE:** Az istenek szomszédai. Regény. 334 oldal. **Minden kötet ára 190** **Kapható minden könyvtárban, kiadónál, az Athenaeum irad. és nyomdai r.-társ.**